

COMMENTARIA
IN ARISTOTELEM
GRAECA

EDITA CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

VOLUMINIS XII

PARS I OLYMPIODORI PROLEGOMENA ET IN CATEGORIAS

BEROLINI

TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI

MCMII

OLYMPIODORI
PROLEGOMENA ET IN CATEGORIAS
COMMENTARIUM

CONSILIO ET AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE BORUSSICAE

EDIDIT

ADOLFUS BUSSE

BEROLINI
TYPIS ET IMPENSIS GEORGII REIMERI
MCMII

PRAEFATIO

Librum, qui nunc primum in lucem profertur, Olympiodoro auctore conscriptum esse et duobus titulis et subscriptione docemur, quamquam prior titulus prolegomenis praefixus 'Ολυμπιοδώρου φιλοσόφου εἰς τὰ προλεγόμενα τῆς λογικῆς [sic] ex ingenio eius fluxisse videtur, qui codicis iam saeculo XIII exarati prima duo folia saeculo XV supplevit. hunc fuisse Georgium Vallam Bruno Keil cum inde coniecit, quod codicem in illius libris fuisse constat, tum ex ductu litterarum collegit. sed quisquis fuit, verisimile est eum duo illa folia reliquis magis tineis peresa atque humore corrupta vidisse ac veritum, ne gliscente situ omnino perirent, ea quae continebant transcripsisse, titulum autem in supremo folio evanidum de suo supplevisse. quod invita Minerva factum esse, etiamsi voculas εἰς τὰ deleas, vel inde intelleges, quod Olympiodorus non solum de arte logica sed etiam de Categoriis atque de Aristotelis philosophia praefari animum induxit. priorem igitur titulum missum faciamus. alteri autem, qui legitur ante commentarium (p. 26,1), non est quod diffidamus, neque subscriptio ullam movet suspicionem, immo nota ἀπὸ φωνῆς indoles commentarii recte illustratur, quod testimonia ex ratione interpretandi conspicua docent ab Olympiodori discipulo scholas calamo excipiente profectum esse. velut quae p. 33,27 καὶ οὗτοι μὲν εἰσιν οἱ προσδιορισμοὶ τῶν ὁμωνύμων οἱ εἰωθότες λέγεσθαι. ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ ἄλλους προσδιορισμοὺς ἀπέθετο λέγων κτλ. vel quae p. 101,16 ἰστέον δὲ ὅτι καὶ ταῦτα καὶ τὰ ἐξῆς λεγόμενα, οἷον ἀνάγκησιν καὶ καθέδραν καὶ στάσιν, ἔφασκεν ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος μὴ βούλεσθαι τὸν Ἀριστοτέλην ὡς πρὸς τι λαβεῖν scripta videmus, non dubium est, quin ad discipulum redeant vocibus ὁ φιλόσοφος et ὁ ἡμέτερος διδάσκαλος ipsum Olympiodorum significantem. ac quot scholas magister habuit, in tot capita (θεωρίας) discipulus librum digessit. nam scholas singulas singulis capitibus contineri apparet ex verbis, quae leguntur

p. 84,33 τὴν μὲν τελείαν ἐξήγησιν τούτου τοῦ ῥητοῦ τῇ ὑστεραίᾳ φυλάξωμεν, quae interpretatio a capite posteriore p. 91,15 incipit, vel ex verbis p. 91,24 καλῶς οὐκ εἶπε σῶμα ἀλλὰ στερρόν, ἵνα τὴν εἰρημένην τῇ προτεραίᾳ ἀπορίαν ἐκφύγῃ, quamquam magister hoc loco fallitur, quod quaestionem quam spectat iam ante diem tertium in medium protulerat.

Hunc autem Olympiodorum eundem fuisse, qui in Platonis dialogos commentaria conscripsit, Ammonii discipulum magistrum Eliae, cum universo librorum consensu ex sententiarum ordine ac ratione intrepetandi conspicuo docemur tum arta cognatione, quae huic commentario intercedit cum Ammonii, cuius non nulla scholia ad verbum congruunt. exempli causa proferantur

Amm. p. 21,4

ἐὰν γὰρ βούληται τις, φησί, τὸν ὀρισμὸν ἀποδοῦναι ἑκατέρου αὐτῶν ὡς ζῶου ὄντος, ἄλλον καὶ ἄλλον ὀρισμὸν ἀποδώσει, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ ἀνθρώπου ζῶον λογικὸν θνητόν, τοῦ δὲ γεγραμμένου, εἰ τύχοι, ζῶον γεγραμμένον ἀπὸ χρωμάτων τοίων ἢ τοίων.

Olymp. p. 37,19

〈λέγει〉 ὅτι ἐὰν βουληθῇ τις ὀρισμὸν ἀποδοῦναι ἑκατέρου αὐτῶν ὡς ζῶου, ἄλλον καὶ ἄλλον ὀρισμὸν ἀποδώσει, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ ἀνθρώπου ὅτι ζῶον λογικὸν θνητόν, τοῦ δὲ γεγραμμένου ζῶον, εἰ τύχοι, γεγραμμένον ἀπὸ χρωμάτων τοίων ἢ τοίων.

Amm. p. 68,21

καὶ ἡ ἀνάγκησις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέδρα, φησί, θέσεις εἰσὶν· εἶδη γὰρ ταῦτα τῆς θέσεως, ἡ δὲ θέσις τῶν πρὸς τι, καὶ ταῦτα ἄρα τῶν πρὸς τι· ἡ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα ὀρθόν ἐστι καὶ καλεῖται στάσις, ἡ ὅλον πλάγιον κεῖται καὶ καλεῖται ἀνάγκησις, ἡ μέρος μὲν αὐτοῦ ἵσταται μέρος δὲ κέκλιται καὶ καλεῖται καθέδρα.

Olymp. p. 102,6

ἐπειδὴ δὲ εἶπεν 'καὶ πάλιν δὲ ἡ ἀνάγκησις καὶ ἡ στάσις καὶ ἡ καθέδρα θέσεις εἰσὶν' (εἶδη γὰρ ταῦτα τῆς θέσεως, ἡ δὲ θέσις τῶν πρὸς τι· ἡ γὰρ ὅλον τὸ σῶμα ὀρθόν ἐστι καὶ καλεῖται στάσις, ἡ ὅλον πλάγιόν ἐστιν καὶ καλεῖται ἀνάγκησις, ἡ μέρος μὲν αὐτοῦ ἵσταται μέρος δὲ τι αὐτοῦ κἀθιγται καὶ καλεῖται καθέδρα), 'τὸ δὲ ἀνακλίσθαι ἢ ἐστάναι ἢ καθέζεσθαι' ταῦτα, φησὶν, οὐκ εἰσιν θέσεις.

eandem rationem fuisse inter Ammonii in Porphyrii Isagogen commentarium et Olympiodori librum deperditum, quo nos saepe relegat, Eliae, Olympiodori discipuli, interpretatio Isagoges docet; neque dubium est, quin in commentario libri De interpretatione, quod p. 30,13 profitetur, Olympiodorus eiusdem vestigia presserit. huius consensus causa inde repetenda est, quod Olympiodorus adversaria ex Ammonii scholis

conscripta in usum vertisse videtur suisque tradidisse discipulis, quae a magistro acceperat. sed si credideris Olympiodorum satis habuisse magistri cogitationes iterare, viro erudito ac quodammodo eleganti iniuriam facias. neque enim habemus, cur ubicunque Themistium (p. 35,4 48,14) aut Atticos interpretes (οἱ Ἀττικοὶ ἐξηγηταί p. 120,32) laudat, eum non ex fontibus hausisse suspicemur. atque etiam disputationem de arte logica, quae legitur p. 14,13—18,12, dubitet quispiam an ipse composuerit. nam logica utrum pars philosophiae an instrumentum putanda sit quae-rere Ammonius et Philoponus in Categoriarum commentariis omiserunt, Olympiodori autem discipuli, Elias et David, magistri exemplum secuti alter de hac re in Analyticis alter in Categoriis se quaesitum esse promittit (cf. Eliae in Cat. praef. p. VIII). inde Olympiodorum hanc quaestionem primum in medium protulisse conicias. sed obstat illa de logica disputatio, quae in compluribus codicibus atque editionibus Aldi (1503 et 1546) et Sessae (1545) Philoponi commentario praefixa est (cf. Philop. in Cat. praef. p. VIII sq.). quae quamquam dubium non est, quin arto cognationis vinculo cum Olympiodori expositione coniuncta sit, tamen quae ratio inter illas intercedat pro certo contendere lubricum est. ac diu multumque mihi cogitanti aut Olympiodori expositio ab altera pendere videtur aut utraque ex uno fonte fluxisse. quae opinio si recto talo stat, illa disputatio ad ipsum Ammonium aut ad Philoponum redit, quos verisimile est in Analyticis de hac re egisse. sed ut tuo iudicio utaris, parvulam disputationem infra exprimendam curabo.

Olympiodori commentarii memoria uno codice ad nostram aetatem propagata est, MUTINENSI 69¹). quem qui confecit cum satis diligenter rem egerit, factum est, ut paucis locis de genuina lectione desperandum esse videatur. sed unum genus macularum late patet. saepissime enim librarii oculos scriptoris verba effugerunt atque in transcribendo exciderunt. has lacunas quamquam Ammonii, Philoponi, Eliae libris nixi multas supplevimus, tamen non nullis locis signum hiandi apponere satis habuimus. capitum numeri paene omnes librariorum socordia evanuerunt; sed quod Olympiodorus capitum exitus claris verbis semper denotavit, perfacile erat factu detrimenta resarcire. additamenta raro occurrunt, scholia et in marginibus et inter versus inveniuntur. correctionum denique duo genera sunt; quae ab ipso librario sive in margini-

¹) codex Marcianus 202 f. 41r titulum Σχόλια τῶν ἀριστοτελικῶν δέκα κατηγοριῶν Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου ἀλεξανδρείως iniuria fert; nam commentarium quod sequitur Philoponi est (vide Philoponi in Categorias praef. p. XIV).

bus sive intra lineas appictae sunt, ex exemplari sumptae esse videntur maximaque auctoritate dignae, quae alteram manum produnt, ex ingenio scholiastae fluxerunt neque plus habent auctoritatis quam cuiusvis conjecturae.

Impressa est ea commentarii particula, qua de Aristotelis scriptis agitur (p. 6,9—8,28), quam in dissertatione inaugurali *Andronikos von Rhodos* (München 1890) p. 49—53 Fridericus Littig divulgavit.

In orthographicis rebus ad fidem codicis ita me applicavi, ut ne in minutiis quidem, velut ν paragogico, $\omicron\tau\omega$ aut $\omicron\tau\omega\varsigma$ scribendo, ab eo dissentirem, nisi Byzantinorum ratio scribendi aut librarii perversitas appareret.

Ser. Berolini

AD. BUSSE.

a. d. VIII Kal. Nov. MDCCCCH

SUPPLEMENTUM PRAEFATIONIS

I De codice Mutinensi

De codicis Mutinensis 69 specie ac vicissitudinibus videas quae in praefatione Porphyrii in Aristotelis Categorias commentarii [Comm. Arist. IV 1] p. LIV disputavi. Olympiodori liber foliis 1^v—136^v continetur, e quibus folia 3—136 saeculo XIII, folia 1 et 2 saeculo XV exarata sunt. bibliopegae culpa duobus locis folia perturbata sunt, quorum ordo restituetur, si folium 51 cum folio 58 et folium 92 cum 97 loca permutaverint. librarii ratio scribendi eadem deprehenditur, quam in Porphyrii commentario signavimus, velut ι subscriptum fere nusquam obvenit, accentus et spiritus saepe perverse ponuntur, praepositiones cum casibus componuntur aut a verbis compositis falso distrahuntur, consonantes iniuria et geminantur et omittuntur, vocales denique Byzantinorum more notantur, ut αἰσθίνοντες (p. 3,22), μόνημα (p. 4,26) πρεσβεύεται pro πρεσβεύετε (p. 4,30), στοῖκοί (p. 5,38), ἀπιστίας (p. 12,8), ναυτήλονται (p. 15,7) alia. notae et inter versus et in marginibus adiectae sunt. inter versus p. 40,32 supra τῶν λεγομένων leguntur ἤτοι τῶν λόγων τῶν κατὰ πραγμάτων λεγομένων, supra τὰ δὲ ἄνευ apparent ὥσπερ αἱ δέκα κατηγορίαι. p. 50,20 supra κατηγορεῖται addita sunt οὐ γάρ ἐστιν ἕτερον ὁ ὀρισμὸς τοῦ κεφαλαϊώδους λόγου. p. 78,34 supra ἀλλ' οὐχ ὁμοίαν inveniuntur ἀλλὰ τῷ τρόπῳ τῆς παραδοχῆς διαφέρει τὰ ἐπὶ τῶν οὐσιῶν καὶ τὰ ἄλλα. in marginibus saepe appictae sunt notae ὥραϊον, σημείωσαι, σημείωσαι ὥραϊον. p. 30,7 θεωρῶ illustratur nota ἤγουν τὸ νοῶ καὶ λογίζομαι, p. 12,8 adnotatum est ἐκ τούτου τοῦ χωρίου οἶμαι αὐτὸν χριστιανὸν εἶναι. ampliora scholia in marginibus foliorum 17^v (p. 17) et 82^v (p. 90) adiecta sunt. atque ea tria scholia, quae f. 17^v leguntur, ex Philoponi commentario fluxerunt, nam primum incipit a verbis ἀρα οὖν (οὐκ ἔστι) καὶ ἐν τοῖς συμβεβηκόσιν ὁμωυμία; καὶ μὴν ὁρῶμεν τὸ τοιοῦτον· τὸ γὰρ ὀξύ κτλ. (cf. Philop. p. 20,4), alterum τῷ αὐτῷ παραδείγματι κέχρηται ἐπίτηδες κτλ. (cf. Philop. p. 23,30), tertium μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν περὶ τῶν ὁμωνύμων λόγον ἐξῆς κτλ. (cf. Philop. p. 23,19). illud quod f. 82^v a verbis incipit καὶ ὁ ἀριθμὸς περιττῶ καὶ ἀρτίῳ, καὶ ὁ χρόνος μὴνι καὶ ἐνιαυτῷ. (καὶ διὰ) τοῦτο τῷ ἔτι ἐχρήσατο congruit cum eo additamento, quod Ammon. p. 61 ex codice Laurentiano

71,3 interpretationibus posteriorum commentatorum amplificato in notis apposui. figurae methodicae et raro occurrunt neque quicquam exhibent, quod non in commentario tradatur.

Codicis f. 1—82 HIERONYMUS VITELLI, professor Florentinus, f. 83—136 BRUNO KEIL, professor Argentoratensis, descripsit, qui opere confecto ea qua solet usus diligentia codicem denuo contulit.

II De arte logica disputatio ex codicibus Laurentianis 72,1 (D) et 71,3 (F) atque editione Aldina Ven. 1503 (a) collecta¹⁾.

ed. Sessae

Ἐπεὶ δὲ λογικῆς πραγματείας ἀρχὴ τὸ προκείμενον βιβλίον, ὡς προῖ- 4^r
όντος τοῦ λόγου εἰρήσεται, ἀναγκαῖον ἐπιζητῆσαι πότερον μέρος ἢ ὄργανον
ἢ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας. χρὴ γὰρ εἰδέναι ὅτι τῶν παλαι φιλοσοφούντων
ἀνδρῶν οἱ μὲν μέρος εἶναι τῆς φιλοσοφίας τὴν λογικὴν ἀπεφάναντο, οἷος 10
γέγονεν ἅπας ὁ ἐκ τῆς Στωϊκῆς χορός, οἱ δὲ ὄργανον, οἱοί εἰσι πάντες οἱ ἐκ
τοῦ Περιπάτου. ὁ δὲ Πλάτων ἅμα μέρος καὶ ὄργανον ἔλεγε τὴν λογικὴν,
μέρος μὲν ἐν τῷ Φαίδρῳ, ὄργανον δὲ ἐν τῷ Παρμενίδῳ, ἐνθα φησὶν ὅτι
δεῖ τοὺς νέους, ἔστ' ἂν ὦσι νέοι, προγυμνάζεσθαι ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ, ἵνα 15
δυνηθῶσι διακρίναι τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ ψεύδους. ἐξ ὧν οὖν ἀδολεσχίαν
ἐκάλεσεν τὴν λογικὴν (τὴν λογ. ἐκάλ. Da), ἐκ τούτου στοχαζόμεθα ὄργανον
αὐτὴν λέγειν αὐτόν· οὐ γὰρ ἂν ἐτόλμησεν (ἐτ. ἂν a) αὐτὴν εἰπεῖν ἀδολεσχίαν,
εἰ μέρος αὐτὴν ᾤετο εἶναι (εἶναι om. Da) τῆς φιλοσοφίας, ἵνα μὴ τὴν φιλο- 20
σοφίαν ἀδολεσχίαν εἴπῃ (εἴπ. ἀδ. a). δυνατόν δὲ τὸ αὐτὸ μέρος εἶναι καὶ
ὄργανον, οἷον ἡ χεὶρ· αὐτὴ γὰρ ὄργανόν ἐστι δόσεως καὶ λήψεως, μέρος δὲ τοῦ
ὅλου σώματος. οἱ μὲν οὖν Στωϊκοὶ τὴν ἑαυτῶν δόξαν κατασκευάζουσι διὰ
δύο ἐπιχειρήσεων, ὧν ἡ μὲν πρώτη ἐπιχειρήσις προέρχεται τοῦτον τὸν 25
τρόπον. φασὶν ὅτι πᾶν τὸ κεχρημένον τινί, ἐὰν ἐκεῖνο ᾧ κέχρηται τὸ
χρῶμενον (δ add. a) μήτε μέρος ἐστὶν ἄλλου τινὸς μήτε μόριον, ἐξ ἀνάγκης
αὐτοῦ τοῦ χρωμένου ἢ μέρος ἐστὶν ἢ μόριον· ὥσπερ καὶ ἡ ἱατρικὴ χρῆται
τῷ διαιτητικῷ, ὅπερ ἐπειδὴ ἄλλου οὔτε μέρος ἐστὶν οὔτε μόριον, | διὰ 4^v
τοῦτο μέρος ἢ μόριον ἐστὶ τῆς ἱατρικῆς, ἀλλὰ μέρος μὲν τοῦ θεραπευτικοῦ
(τὴν θεραπευτικὴν a), μόριον δὲ τοῦ πρακτικοῦ. πρόσκειται δὲ τῷ λόγῳ τὸ
ἔαν ἐκεῖνο μήτε μέρος μήτε μόριον ἄλλου ἐστί' διὰ τὴν ἀστρονομίαν· κέχρη-
ται γὰρ αὐτῇ ἡ κυβερνητικὴ, καὶ ἐπειδὴ ἔφθασεν ἡ ἀστρονομία μέρος εἶναι 5
καὶ μόριον τῆς φιλοσοφίας, μέρος μὲν τοῦ μαθηματικοῦ μόριον δὲ τοῦ θεωρη-
τικοῦ, διὰ τοῦτο τῆς κυβερνητικῆς οὔτε μέρος ἐστὶν οὔτε μόριον. εἰ οὖν τῇ
λογικῇ κέχρηται ἡ φιλοσοφία, αὕτη δὲ οὐκ ἔστιν ἐτέρας ἐπιστήμης μέρος
ἢ μόριον, τῆς φιλοσοφίας ἄρα. τοιαύτη μὲν οὖν ἐστὶν ἡ πρώτη αὐτῶν 10

¹⁾ hanc disputationem antecedit Aristotelis vita, quam Valentinus Rose in Aristotelis fragmentis (Lipsiae MDCCCLXXXVI) p. 437—441 divulgavit. titulus disputationis in codicibus non apparet, in editione Aldina legitur Προσίμιον τῆς λογικῆς πραγματείας.

ἐπιχειρήσεις. εὐέλεγκτος δέ ἐστιν (καὶ add. F) αὕτη· ἀντιστρέψας γάρ (γάρ om. D) καὶ γὰρ τὸν λόγον ἐρῶ· ἐπειδὴ ἡ γραμματικὴ καὶ (καὶ om. D) ἡ ῥητορικὴ καὶ ἡ ἱατρικὴ χρῶνται τῇ λογικῇ, ἡ μὲν διὰ τὸ δεῖξαι τοὺς ἑαυτῆς κανόνας ὁρθῶς ἔχοντας, ἡ δὲ διὰ τὸ συστήσασθαι τὰ ἑαυτῆς 15 δόγματα, καὶ οὕτε μέρος οὕτε μῦριον ἐστὶν ἄλλης τέχνης, ὁμολογουμένως τῶν εἰρημένων τεχνῶν μέρος ἢ μῦριον ἔσται. ἄλλως τε καὶ ἐλλειπτικῶς τὸν λόγον προήγαγον· ἔδει γὰρ αὐτοὺς εἰπεῖν οὕτως· πᾶν κεχρημένον τινί, ἐὰν ἐκεῖνο ᾧ κέχρηται (χρήται Fa) τὸ χρώμενον μήτε μέρος ἐστὶ μήτε μῦριον μήτε ὄργανον ἄλλης τέχνης ἢ ἐπιστήμης, αὐτοῦ τοῦ χρωμένου ἢ (ἢ 20 om. DF) μέρος ἢ μῦριον ἢ ὄργανον ἔσται. ἐπειδὴ οὖν ἡ λογικὴ μήτε μέρος μήτε μῦριον ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας, ἀναγκαῖον ὄργανον αὐτῆς ἔσται. ὅτι γὰρ δεῖ (δεῖ γάρ F) προσθεῖναι τῷ λόγῳ τὸ 'μήτε ὄργανον' δῆλον ἐνταῦθεν· ἡ γοῦν ἱατρικὴ χρήται τῷ φλεβοτόμῳ, ὅπερ οὕτε μέρος οὕτε μῦριον ἐστὶν ἄλλης τέχνης· τῆς ἱατρικῆς ἄρα. εἰ δὲ ταῦτα ἀληθῆ, ἐπειδὴ τὸ φλεβοτόμον σῶμά ἐστι, καὶ ἡ ἱατρικὴ σῶμα ἔσται ἅτε δὴ ἐκ σώματος συγκατεμένη, ἕξι οὖσα ψυχῆς καὶ ἐπιστήμης, ὅπερ ἄτοπον. ἡ δὲ (δὲ om. D) δευτέρα αὐτῶν ἐπιχειρήσις ἐστὶ τοιαύτη· φασὶν ὅτι (φασὶν om. D: ὅτι om. Fa) οὐδεμία τέχνη ποιεῖ τὸ οἰκεῖον ὄργανον. εἰ οὖν ἡ (ἡ om. Fa) φιλοσοφία 5^τ ποιεῖ τὴν λογικὴν, οὐκ ἔσται αὐτῆς ὄργανον ἀλλὰ μέρος. ἀνατρέπωμεν (ἀνατρέπωμεν DFa) δὲ καὶ ταύτην τὴν ἐπιχειρήσιν ἐκ τῶν ἐναργῶν, λέγοντες ὅτι εἰσὶ καὶ ἄλλαι πολλαὶ τέχναι εὐρέτιδες τῶν οἰκεῖων ὀργάνων, οἷον ἡ χαλκευτικὴ τοῦ ἄκμονος ὀργάνου αὐτῆς ὄντος, ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ τεκτονικὴ τῆς σφύρας. τί οὖν ἄτοπον κἀνταῦθα λέγειν τὴν λογικὴν ὄργανον εἶναι τῆς φιλοσοφίας, εἰ καὶ ἀποτέλεσμα αὐτῆς ἐστίν;

Οἱ δὲ ἐκ τοῦ Περιπάτου, ὡς ἔφθην εἰπών, ὄργανον βούλονται εἶναι τὴν λογικὴν τῆς φιλοσοφίας (καὶ add. a) πλείους ἐπιχειρήμασι χρώμενοι. φασὶν 10 ὅτι τὰ μέρη οὐ περιλαμβάνεται ἐν ἀλλήλοις, οἷον ἡ χεὶρ οὐ (οὐ om. D) περιλαμβάνεται ἐν ῥίνι· εἰ δὲ ὁρῶμεν τὴν λογικὴν καὶ ἐν τῷ θεωρητικῷ περιλαμβανομένην καὶ ἐν τῷ πρακτικῷ, οὐκ ἔσται αὐτῆς μέρος, ἀλλ' ὄργανον. ἔτι εἰ ᾧ μέρει ὑπάρχει, ταῦτα οὐχ ὑπάρχει τῇ λογικῇ, ᾧ δὲ ὀργάνῳ ὑπάρ- 15 χει, ταῦτα καὶ αὐτῇ ὑπάρχει, δῆλον ὡς οὐ (οὐχ ὡς DFa) μέρος ἀλλ' ὄργανόν ἐστι· τῷ μὲν γὰρ μέρει ὑπάρχει τὸ δι' ἑαυτὸ γεγονέναι καὶ μὴ δι' ἄλλο, ὡςπερ τὸ θεωρητικὸν μέρος ὃν τῆς φιλοσοφίας δι' ἑαυτὸ γέγονε (γεγονέναι a) καὶ οὐ δι' ἄλλο. ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ πρακτικόν. τῷ δὲ ὀργάνῳ ὑπάρχει τὸ δι' 20 ἄλλο γεγονέναι καὶ μὴ δι' ἑαυτό. ἡ οὖν λογικὴ οὐ δι' ἑαυτὴν γέγονεν, ἀλλὰ δι' ἄλλο· διὰ γὰρ τὸ διακρίνειν (κρίνειν F) ἐν μὲν θεωρίᾳ τὸ ἀληθὲς ἀπὸ τοῦ (τοῦ om. D) ψεύδους, ἐν πρακτείῳ (πρακτέῳ a) δὲ τὸ καλὸν ἀπὸ τοῦ κακοῦ. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ὄργανον ἄρα τῆς φιλοσοφίας ὑποθώμεθα τὴν λογικὴν. ἔτι (ἔτι F²: om. DF'a) ἐπειδὴ πᾶν μέρος τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχει καὶ τὸ αὐτὸ τέλος τῷ ὄλῳ, ἡ δὲ λογικὴ οὕτε τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχει οὕτε τὸ αὐτὸ τέλος τῇ φιλοσοφίᾳ, οὐκ ἔσται αὐτῆς μέρος· ὕλη μὲν (μὲν om. D) γὰρ τῆς φιλοσοφίας τὰ (τὰ om. a) πράγματα, τέλος δὲ ἡ πρὸς 30 τὸν θεὸν ὁμοίωσις. τῆς δὲ λογικῆς ὕλη μὲν αἱ φωναὶ καὶ αἱ προτάσεις, τέλος δὲ αἱ | ἀποδείξεις καὶ τὰ συμπεράσματα. ἔτι τὸ μέρος συντιθέμενον 5^ν

μετὰ τῶν ἄλλων μερῶν συμπληροῖ τὸ ὅλον, ἀφαιρούμενον δὲ κολοβοῖ.
 ἡ δὲ λογικὴ οὐδέτερον τούτων ἀπεργάζεται· οὐκ ἄρα μέρος, ἀλλ' ὄργανον. 8
 καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἐκ τοῦ Περιπάτου, οἷς οὐ χρὴ ἀντιλέγειν.

Ὁ δὲ Πλάτων, ὡς ἔφθην εἰπών, καὶ μέρος αὐτὴν (αὐτῆς α) ἔλεγε
 καὶ ὄργανον. καθάπερ γάρ, φησὶν, ὁ ξέστης διττός, ὁ μὲν μετρῶν ὁ δὲ
 μετρούμενος, καὶ ὁ μὲν μετρῶν ὄργανόν ἐστι τῆς μετρήσεως ὁ δὲ μετρού-
 μενος μέρος (μέρος om. DF) τοῦ ὅλου ὕγροῦ, ὡσαύτως καὶ ἡ λογικὴ ἄνευ
 μὲν τῶν πραγμάτων οὔσα ὄργανόν ἐστι τῆς φιλοσοφίας συμβιβασμένη δὲ 10
 τοῖς πράγμασι μέρος ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας.

OLYMPIODORI
PROLEGOMENA ET IN CATEGORIAS
COMMENTARIUM

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΕΙΣ ΤΑ ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΛΟΓΙΚΗΣ.

〈Θεωρία α'.〉

Ἐπειδὴ πηγῆς ἐθέλομεν ἀπολαύειν ἀγαθῶν, σπουδὴ παρὰ ἡμῖν τῆς
 Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας ἀντέχεσθαι, τῇ τῶν ἀγαθῶν ἀρχῇ χορηγούσης
 5 τὸ ζῆν, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ φωτεινὴν διάνοιαν ποδηγούσης εἰς τὴν τῶν
 ζητουμένων ἀκρίβειαν· φέρε πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ποθουμένου, τριῶν τινων
 ἅμα ἀρχόμενοι, τῶν Κατηγοριῶν, τῆς λογικῆς, τῆς Ἀριστοτέλους φιλο-
 σοφίας, ἐκάστου τούτων τὰ προλαμβανόμενα ζητήσωμεν [τοῦ συγγράμματος],
 τοῦτ' ἔστι τῶν Κατηγοριῶν καὶ τῆς μεθόδου, φημὶ δὲ τῆς λογικῆς, καὶ
 10 τῆς ἐπιστήμης, τοῦτ' ἔστι τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας. διὰ μὲν οὖν τὰς
 Κατηγορίας, τοῦτ' ἔστι τὸ σύγγραμμα, ζητήσωμεν ἕξ τινα, πάντοτε εἰω-
 θότα παντὸς βιβλίου προλέγεσθαι, τὸν σκοπὸν φημι καὶ τὸ χρήσιμον καὶ
 τὴν τάξιν, τὴν ἐπιγραφὴν, τὸν συγγραφέα, τὴν διασκευὴν τοῦ βιβλίου. διὰ
 δὲ τὴν μέθοδον, τοῦτ' ἔστι τὴν λογικὴν, ζητήσωμεν πότερον μέρος ἢ
 15 ὄργανον τῆς φιλοσοφίας ἢ λογικῆς. διὰ δὲ πᾶσαν τὴν Ἀριστοτέλους φιλο-
 σοφίαν δέκα τινα· πρῶτον μὲν πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν αἰρέσεων, δεύτερον
 τίς ἢ διαίρεσις τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, τρίτον πόθεν δεῖ τῶν
 Ἀριστοτέλους βιβλίων ποιήσασθαι τὴν ἀρχήν, τέταρτον τίς ὁ τούτων βαθμὸς
 καὶ διὰ τίνων ἐπὶ τὸ ταύτης τέλος πορευόμεθα, πέμπτον τί τὸ ἀναφαινό-
 20 μενον χρήσιμον ἐκ τοῦ τέλους τῆς φιλοσοφίας, ἕκτον ποῖον δεῖ εἶναι τὸν
 ἀκροώμενον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων, ἑβδομον ποῖον δεῖ εἶναι τὸν
 ἐξηγούμενον, ὅγδοον τίνος χάριν ἀσάφειαν ἐπετήδευσεν ὁ φιλόσοφος, ἕνατον
 τί τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγελίας καθέστηκεν, δέκατον πόσα καὶ τίνα δεῖ ἐκάστου
 συγγράμματος προλέγεσθαι.

25 Οὐκοῦν ἐπειδὴ τούτων 〈τὸν〉 σκοπὸν ἔχομεν, τῶν προτεθέντων τριῶν ζητῆ-
 σαι τὰ προλαμβανόμενα, | ζητητέον καὶ ἐν αὐτοῖς τούτοις πόθεν δεῖ τὴν ἀρχὴν 2^v

1 in titulo eis ta eicias

2 θεωρία α' inserui (cf. p. 6,5 10,35 14,12)

4 τη

.. αρχῇ scripsi: τῆς .. αρχῆς M

8 τοῦ συγγράμματος deleui

18—20 scribas

τέταρτον τί τὸ ἀναφαίν. ... φιλοσοφίας, πέμπτον τίς ὁ ταύτης (πρὸ τούτων) βαθμὸς καὶ διὰ

τίνων ἐπὶ τὸ .. πορευόμεθα (cf. p. 9,14. 31)

25 τὸν inserui

Comment. in Arist. XII l. Olymp. Prol. et in Cat.

ποιήσασθαι τῆς διδασκαλίας, ἄρα ἀπὸ προτέρων τῶν Κατηγοριῶν, ἄρα ἀπὸ τῆς μεθόδου, ἢ ἀπ' οὐδετέρου, ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τῶν προλαμβανομένων τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας. λέγω τοίνυν ὅτι δεῖ προηγεῖσθαι τὰ ζητούμενα κατὰ τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας ἥπερ τὰ τῶν Κατηγοριῶν καὶ τῆς
 5 μεθόδου διὰ δύο αἰτίας τινάς, διὰ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς τέχνας· ζηλῶται γὰρ τούτων γινόμεθα, τῶν μὲν ἐπιστημῶν, διότι φίλον αὐταῖς ἀπὸ τῶν καθολικωτέρων ποιῆσθαι τὴν ἀρχήν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς φιλοσοφίας εὐρίσκομεν· καὶ γὰρ αὕτη καθολικωτέρα μὲν ἐστὶ τῆς λογικῆς, ἢ δὲ λογικῆ τῶν Κατη-
 10 γοριῶν. τῶν δὲ τεχνῶν ζηλῶται γινόμεθα ἀρχόμενοι ἀπὸ τῶν προλαμβανο-
 μένων τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας, ἐπειδὴ ὃν τρόπον ἔκειναι τὸ τέλος τῆς θεωρίας ἀρχὴν ποιοῦσι τῆς πράξεως, ὡς ἔχει, εἰ τύχοι, ἐπὶ οἰκοδόμου οἰκοδομοῦντος οἶκον, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἀπὸ τῶν Κατηγοριῶν τὴν ἀρχὴν ποιη-
 σάμενοι ἀνῆλθομεν ἐπὶ τὴν λογικὴν, ἀπὸ δὲ τῆς λογικῆς ἐπὶ τὴν Ἀριστο-
 15 τέλους φιλοσοφίαν, ὅπερ τέλος μὲν γέγονε τῆς θεωρίας ἀρχὴ δὲ γενήσεται
 τῆς πράξεως. οὐκοῦν ἐπειδὴ ἔδοξεν ἡμῖν καὶ καλῶς ἔδοξεν τὴν ἀρχὴν ποιήσασθαι ἀπὸ τῶν προλαμβανομένων τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας, δεῖ
 δὲ τὰ δέκα ἐκεῖνα πρῶτον φανερὰ γενέσθαι τὰ ἥδη εἰρημένα, πρῶτον μὲν
 τὸ πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν αἰρέσεων, δεύτερον δὲ τίς ἡ διαιρέσεις τῶν
 Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, καὶ τρίτον τίς ἡ ἀρχή, τέταρτον τίς ἡ ὁδός,
 20 πέμπτον τί τὸ τέλος, ἕκτον τὸ ποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἀκροώμενον, ἑβδομον
 ποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἐξηγούμενον, ὄγδοον τί τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγελίας, ἕνατον
 διὰ τί ἀσάφειαν ἐπετήδευσεν, δέκατον πόσα καὶ ποῖα δεῖ προλαμβάνεσθαι
 ἐκάστου Ἀριστοτελικοῦ συγγράμματος, φέρε ζητήσωμεν εὐλόγως δι' ἣν
 αἰτίαν μήτε πλείονα μήτε ἐλάττωνα τῶν | δέκα ὀφείλει ζητεῖσθαι. καὶ 2^ν
 25 ἐπειδὴ τοῦτον ἔχομεν τὸν σκοπὸν, διαιρετικῇ τινι μεθόδῳ ὑποβάλλωμεν
 τὸν λόγον δεικνύντες ἀναγκαῖα εἶναι πρὸς ζήτησιν ταῦτα μόνα τὰ δέκα,
 ἐκεῖνο ἐν νῷ ἔχοντες τὸ τοῦ θείου Πλάτωνος ἀπόφθεγμα τὸ λέγον ὅτι τὴν
 διαιρετικὴν μέθοδον οὐδὲν καυχῆσεται φυγόν. ἡ φιλοσοφία τοίνυν καὶ ὀνο-
 μάζεται καὶ ὀφίστηκεν. καὶ διότι μὲν ὀνομάζεται, ποιεῖ τὸ πρῶτον κεφά-
 30 λαιον, ἐν ᾧ ζητοῦμεν πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν αἰρέσεων. καθὼς δὲ ὀφίστηκεν,
 ἢ καθ' αὐτὴν ἢ ἐν σχέσει θεωρεῖται. καὶ ἐν σχέσει τινὶ θεωρουμένη, ἢ
 πρὸς ἑαυτὴν ἢ πρὸς ἑμᾶς. καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἢ κατὰ διαιρέσιν ἢ κατὰ
 συνέχειαν. καὶ διότι μὲν ἐν διαιρέσει ἐστίν, ζητοῦμεν τὸ δεύτερον κεφά-
 35 λαιον, τίς ἡ διαιρέσεις τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων, διότι δὲ ἐν συν-
 εχείᾳ ἐστὶ, ποιεῖ τὰ τρία κεφάλαια, τίς ἡ ἀρχή, τίς ἡ ὁδός, τί τὸ τέλος·
 καὶ εἰκότως τρία, διότι πᾶσα συνέχεια καὶ ἀρχὴν ἔχει καὶ μέσον καὶ τέλος.
 ὅτε δὲ πρὸς ἑμᾶς ἔχει τὴν σχέσιν, πάντως ἢ πρὸς τὸν μαθητὴν ἔχει
 ἢ πρὸς τὸν διδάσκοντα, καὶ ποιεῖ δύο κεφάλαια, ἐν μὲν τὸ λέγον ποῖον δεῖ
 40 εἶναι τὸν ἀκροώμενον, δεύτερον δὲ τὸ ποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἐξηγούμενον. εἰ
 δὲ καθ' ἑαυτὴν ἐστὶ, καὶ λέξιν ἔχει καὶ διάνοιαν· καθὼς μὲν οὖν λέξιν ἔχει,
 ποιεῖ ἄλλα δύο τινὰ κεφάλαια, ποῖον τι τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγελίας καὶ διὰ

17 εἰρημένα] p. 1,16

18. 19 not. Philop. p. 1,11 El. p. 107,15. 16)

19. 20 scribas τέταρτον τί τὸ τέλος, πέμπτον τίς ἡ ὁδός (cf. p. 1,

28 Πλάτωνος ἀποφθ.] Soph. p. 235 C

τί ἀσάφειαν ἐπετήδευσεν ὁ φιλόσοφος. καθὼ δὲ διάνοιαν ἔχει, ποιεῖ τὸ τελευταῖον κεφάλαιον, τὸ ζητῶν πόσα καὶ ποῖα δεῖ προλαμβάνεσθαι ἐπὶ τῆς Ἀριστοτελέους φιλοσοφίας ἐκάστου Ἀριστοτελικοῦ συγγράμματος. οὐκοῦν ἐπειδὴ ἐδειξάμεν ἀναγκαῖα δέκα μόνον ὄντα τὰ ζητούμενα τῇ διαιρετικῇ
 5 μεθόδῳ, φέρε ἐπεξέλθωμεν ἕκαστον | τῶν εἰρημένων πολυπραγμονοῦντες 3^τ τὴν φύσιν αὐτοῦ. καὶ τέως ἐπεξέλθωμεν τῇ πρώτῃ κεφαλαίῳ τῇ παραγ- γέλλοντι δεῖν ζητῆσαι πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν αἰρέσεων τῶν φιλοσόφων.

Λαμβάνονται τοίνυν ἑπταχῶς τὰ ὀνόματα τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων· ἡ ἀπὸ τῶν αἰρεσιάρχων, ἡ ἀπὸ τῆς πατρίδος τοῦ αἰρεσιάρχου, ἡ ἐκ τοῦ
 10 τόπου ἔνθα ἐπαίδευσεν, ἡ ἐκ τοῦ εἶδους καὶ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, ἡ ἐκ τοῦ τρόπου τῆς γνώσεως, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ τῆς ἐν τῷ φιλοσοφεῖν κρίσεως, ἡ ἀπὸ τινος συμβεβηκότος, ἡ ἀπὸ τοῦ τέλους. ἀπὸ μὲν τῶν αἰρεσιάρχων, ὡς ὅταν εἰπωμεν Πυθαγορείους, Δημοκριτεῖους, Ἐπικουρείους ἐκ τε Πυθαγόρου καὶ Δημοκρίτου καὶ Ἐπικούρου, οἵτινες τῆς τούτων προκατήρξαντο αἰρέσεως.
 15 ἀπὸ δὲ τῆς πατρίδος τῶν προκαταρξαμένων, ὡς ἡ Κυρηναϊκὴ λέγεται φιλοσοφία ἀπὸ Ἀριστίππου τοῦ Κυρηναϊκοῦ καὶ Ἐρετριακὴ ἀπὸ Μενεδήμου τοῦ Ἐρετρίεως καὶ Μεγαρικὴ φιλοσοφία ἀπὸ Εὐκλείδου καὶ Τερψίωνος τῶν Μεγαρέων. ἀπὸ δὲ τοῦ τόπου ἔνθα ἐπαίδευσεν, ὡς Στωϊκοὶ ὀνομάζονται διὰ τὸ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ Ζήνωνά διατρίβοντα παιδεύειν, ἐκείσε ἔνθεν καὶ
 20 τὴν ἐπωνυμίαν ἡ τούτου λέληχεν αἵρεσις. ἀπὸ δὲ τοῦ εἶδους τῆς ζωῆς, ὥσπερ οἱ Κυνικοὶ φιλόσοφοι. Κυνικοὶ δὲ ἐκλήθησαν φιλόσοφοι διὰ δύο τινας αἰτίας· ἡ ὅτι ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχεν ἔζων, δίχην κυνῶν | ἐσθίωντες ἐπ' ἀγορᾷ 3^ν καὶ πίνοντες καὶ ἐν πύθοις καθεύδοντες καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τὰ ἄλλα ἀπροφύ- λακτον ποιῶντες, ἀρνούμενοι κρεῖττον εἶναι τὸ θῆσει καλὸν τοῦ φύσει καλοῦ,
 25 ἡ διότι ὥσπερ κύνας ὑλακτοῦσιν μὲν πρὸς τοὺς ξένους σαίνουσι δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους, οὕτω καὶ οὗτοι τοὺς μὲν ἀξίους φιλοσοφίας ἀπεδέχοντο καὶ προθύμως ἡγάπων τοὺς δὲ ἀναξίους φιλοσοφίας καὶ μὴ δυναμένους ἐντὸς γενέσθαι αὐτῆς λόγῳ ἀπωθούντο καὶ ἐδίωκον. τούτου οὖν χάριν διὰ τὸ παρρησιαστικὸν καὶ ἐλεγκτικὸν Κυνικοὶ ὀνομάσθησαν· ἀμέλει τοι καὶ ὁ
 30 Πλάτων φησὶ περὶ αὐτῶν ἔχει δέ τι καὶ ὁ κύων φιλόσοφον'. ἀπὸ δὲ τοῦ τρόπου τῆς γνώσεως, τοῦτ' ἔστιν ἀπὸ τῆς ἐν τῷ φιλοσοφεῖν κρίσεως, ὀνο- μάσθησαν αἵρέσεις, ὥσπερ φαμέν τοὺς Ἐφεστικούς, οἵτινες περὶ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν καταγιγνώμενοι καὶ ταύτην ζητοῦντες καὶ μὴ δυνθθέντες ταύτην κατορθῶσαι ἀκαταληψίαν ἐνόουν. πρὸς ἐπὶ ταύτῃ δὲ ἔλεγον καὶ
 35 ὅτι τὸ δοκοῦν ἐκάστω τοῦτο ἀληθές ἐστι. τούτων καὶ ἡ τρίπους ἡ καλο- μένη Ἀπόλλωνος ἦν. τρίπους δὲ Ἀπόλλωνος ἐλέγετο, διότι περὶ παντὸς πράγματος ἐρωτώμενοι τὴν ἀπόκρισιν ἐποιούντο τριπλῆν, λέγοντες ἡ ἀμφοτέρα εἶναι ἡ οὐδέτερον ἢ τὸ ἕτερον, οἷον ὡς ἔχει ἐπὶ τῆς ψυχῆς· ἐρωτώμενοι

2 προλαμβ. scripsi: παραλαμβ. M

4 ἀναγκαίως compend. M (cf. p. 2,26)

13 πυθαγορίους δημοκριτεῖους ἐπεκουρίους M

14 post αἰρέσεως add. ὁρισμὸς αἰρέσεως

αἵρεσις γάρ ἐστι δόξα ἀνδρῶν σοφῶν πρὸς ἑαυτοὺς μὲν συμφωνούντων πρὸς ἑτέρους δὲ δια- φωνούντων M (cf. El. p. 108,21)

16 κυρηναϊκοῦ M

18 στοϊκοὶ M

24 ἀρνούμενοι scripsi: ὀρώμενοι M

30 Πλάτων] Rei publ. II 15 p. 375 E

32 τὴν

superscr. M¹38 τὸ superscr. M¹

γάρ, εἰ τύχοι, τί ἐστὶν ἡ ψυχὴ, θνητὴ ἢ ἀθάνατος, ἀποκρίνονται λέγοντες
 ὅτι ἢ ἀμφοτέρω, τοῦτ' ἐστὶ θνητὴ καὶ ἀθάνατος, ἢ οὐδέτερον, οὐδὲ θνητὴ
 οὐδὲ ἀθάνατος, ἢ τὸ ἕτερον· καὶ τοῦτο διχῶς, ἢ θνητὴ ἢ ἀθάνατος. ταῦτα
 τοίνυν ἐκείνων λεγόντων ὁ θεῖος Πλάτων καὶ Ἀριστοτέλης ἐλέγχοις δυσω- 4
 5 ποῦσιν τὴν αἵρεσιν τούτων, ὁ μὲν Πλάτων λέγων οὕτως· ὑμεῖς οἱ πρε-
 σβεύοντες ἀκαταληψίαν ἢ ἐπέγνωτε ὅτι ἔστιν ἀκαταληψία ἢ οὐκ ἔγνωτε· εἰ
 μὲν οὖν μὴ ἔγνωτε, πῶς ὑμῖν πιστεύσωμεν ἀπὸ γνάθων ἀποφαινομένοις;
 εἰ δὲ ἔγνωτε ὅτι ἀκαταληψία ἔστιν, ἰδοὺ πάλιν ἔστι κατάληψις· κατελάβετε
 γάρ ὅτι ἔστιν ἀκαταληψία. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης πρὸς Πρωταγόραν οἰόμενον, ὡς
 10 εἴρηται, τὸ δοκοῦν ἐκάστω τοῦτο ἀληθὲς εἶναι, ταυτὶ φησιν· εἴ τε ψεύδεται Πρω-
 ταγόρας, ψεύδεται, εἴ τε ἀληθεύει Πρωταγόρας, ψεύδεται· εἴ (τε) γὰρ ψεύδεται
 λέγων Πρωταγόρας ἀκαταληψίαν, ψεύδεται, εἴ τε ἀληθεύει Πρωταγόρας λέγων
 ὅτι πᾶς ὅστισοῦν πρεσβεύει τι περὶ τίνος ἀληθεύει, δοξάζομεν δὲ ἡμεῖς
 ὅτι ἔστι κατάληψις, οὐκοῦν ὁῖον ὅτι ἀληθῶς καὶ ἔστι κατάληψις· εἰ δὲ
 15 ἔστι κατάληψις, ψεύδεται Πρωταγόρας. ὁ δὲ Γαληνὸς ἐλέγχει τούτους ἀπὸ
 τῆς ἐναργείας, λέγων ὅτι 'εἰ μὴ ἔστι κατάληψις καὶ ἔστι ὠρισμένη ἡ φύσις
 τῶν πραγμάτων, τί δῆποτε ὕδωρ μὲν ζητοῦντες οὐκ ἐπὶ κάμινον βαδιού-
 μεθα, τροφὴν δὲ ὁμοίως ζητοῦντες οὐκ ἐπὶ θάλατταν βαδιούμεθα;' ἀλλ'
 ἐπειδὴ ἱκανοὶ ἔλεγχοι εἴρηται πρὸς αὐτούς, φέρε ζητήσωμεν ἀπὸ ποίας
 20 ἐννοίας ὁρμώμενοι ἐπρέσβυσαν ἀκαταληψίαν εἶναι. φάμεν τοίνυν ὡς τοιού-
 των λόγων κεχρημένοι ἐπρέσβευον ἀκαταληψίαν· ἔλεγον γὰρ ὡς δεῖ τὸ
 γινώσκον ἐφαρμόζειν τῷ γινωσκόμενῳ· ἀλλ' εἰ μέλλοι, φασίν, ἐφαρμόζειν
 τὸ γινώσκον τῷ γινωσκόμενῳ, δεῖ στάσιμον εἶναι καὶ βέβαιον καὶ ἀεὶ
 ὡσαύτως ἔχον τὸ γινωσκόμενον· εἰ δὲ καὶ κινεῖτο, δεῖ συγκινεῖσθαι καὶ
 25 μεταβαίνειν τὸ γινώσκον μετὰ τοῦ | γινωσκόμενου. ἀλλὰ μὴν τὰ μὲν 4
 γινωσκόμενα, τοῦτ' ἐστὶ τὰ πράγματα, ῥευστὰ καὶ μετὰβλητα καὶ οὐ μόνιμα
 τυγχάνει, ἢ δὲ ψυχὴ ἢ ταῦτα γινώσκουσα οὔτε κινεῖται οὔτε συνακολουθεῖ
 τούτοις· ὁῖον ἄρα ὅτι οὐκ ἔστι κατάληψις. ταύτης μὲν οὖν τῆς ἐννοίας
 ἐχόμενοι τοιοῦτ' λόγῳ ἐκέχρητο πρὸς πίστιν τῆς μογηρᾶς αὐτῶν αἰρέσεως.
 30 ἔστι δὲ εἰπεῖν πρὸς αὐτοὺς ὡς οὐκ ὀρθὰ πρεσβεύετε μὴ λέγοντες συγκινεῖσθαι
 τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν· ὅτι μὲν γὰρ οὐκ ἔχει στάσιν τὰ γεννητὰ καὶ
 φθαρτὰ ὁῖον, ὡς καὶ αὐτὴ ἡ φύσις τῶν πραγμάτων μαρτυρεῖ καὶ ἔτι
 μέντοι γε τὸ ἀπόφθεγμα τίνος ἀρχαίου τὸ λέγον ὅτι ὃν τρόπον ἀδυνατόν
 ἐστὶν ἐν τῷ αὐτῷ ποταμῷ δις ἐμβῆναι κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον κατὰ τὸ
 35 αὐτὸ ὑποκείμενον (καὶ τί λέγω, φησὶν ἕτερος, [εἶπεν] ὅτι οὐ δυνατόν δις
 ἐμβῆναι εἰς τὸ αὐτὸ ὕδωρ, ὅπου γε καὶ οὐδὲ ἀπαξ; ἄλλω γὰρ ὕδατι κλύ-

5 Πλάτων] cf. Philop. p. 2,20 7 ἀποφαινομένοις scripsi: ἀποφαινομένων compend. M
 9 Ἀριστ.] cf. El. p. 110,8 11 αὐτ. τε addidi 12 πονας Πρωτ. λέγων 13 τίνος]
 ος evan. M 14 ἀληθῶς] ὡς evan. M 15 Γαληνός] cum a Galeno ἐνάργεια saepe lau-
 detur (cf. Zelleri Ph. Gr. IV p. 825), haec verba non inveniuntur; fort. spectat Ol. deperditum
 librum Περὶ ἀποδείξεως (cf. I p. 52 XIX p. 41 Kühn) 16 ἐναργείας scripsi: ἐνερ-
 γείας M 17 τίς (sed c del.) M 22 φησὶν M 26 μόνιμα M
 30 πρεσβεύεται M 33 τίνος ἀρχαίου] cf. Heracliti frg. 41 Byw. 12 et 91 Diels
 33 ἕτερος] Cratylus; cf. Arist. Metaph. Γ 5 p. 1010^a14 35 εἶπεν] delete

ζονται μέν, εἰ τύχοι, δάκτυλοι ἄλλω δὲ πούς), οὕτως οὐδὲ τὰ πράγματα
 δυνατόν στάσιν ἔχειν, ἀλλὰ μεταβάλλεσθαι αἰεί. τὴν δὲ ψυχὴν εὐρίσκομεν
 ὅτι μὴ μόνον κατόπιν ἐρχομένην τῶν πραγμάτων ἀλλὰ καὶ τῇ ὀξύτητι τῆς
 κινήσεως ἔστιν ὅτε καὶ προλαμβάνουσιν, ὡς δηλοῦσιν αἱ μαντεῖαι καὶ αἱ
 5 προρρήσεις τῶν ἡλιακῶν, εἰ τύχοι, ἐκλείψων· ταῦτα γὰρ σημεῖά ἐστι προ-
 γινωσκούσης ψυχῆς τὰ πράγματα.

Οὕτω μὲν οὖν ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς γνώσεως ὀνομάζονται αἱρέσεις.
 ἔστι δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ τέλους | ἐκαλοῦντο αἱ αἱρέσεις, ὡς οἱ καλούμενοι Ἡδονι- 5
 κοί· οὗτοι γὰρ τέλος τιθέμενοι εἶναι τὴν ἡδονὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ πάν-
 10 των τῶν ὄντων, ἡδονὴν δὲ οὐ τὴν αἰσχροὴν οὔτε τὴν τοῖς πολλοῖς ἐγνω-
 σμένην, μετελήφασιν τοῦ ὀνόματος καὶ ἐκαλοῦντο Ἡδονικοί. ἀλλ' ἴστέον ὅτι
 οὐ καλῶς τὴν ἡδονὴν ἐτίθεντο τέλος εἶναι· τέλος γὰρ ἔστιν ἡ εὐδαιμονία.
 ἡ δὲ εὐδαιμονία τριχῶς θεωρεῖται· καὶ περὶ ψυχῆν, ὅτι ἐπανθεῖ ταύτῃ ἡ
 ἀλήθεια καὶ ἡ δικαιοσύνη, καὶ περὶ σῶμα, ὅτι εὐεξίας μετέχει πρὸς τὸ
 15 ταῖς ψυχικαῖς ὑπουργεῖν ἀρεταῖς, καὶ πρὸς τὰ ἐκτός, ὅτι * * τις εὐδαιμων
 καθέστηκεν. ἡμεῖς δὲ τὴν ἡδονὴν οὐ τέλος φαμέν ἀλλὰ τῷ τέλει ἐπο-
 μένην, ὥσπερ τὴν σκιὰν λέγομεν ἔπεσθαι τοῖς φωτιζομένοις σώμασιν, ὅποτε
 μὴ κατὰ κορυφῆς ἢ ὁ ἥλιος. ἀπὸ δὲ συμβεβηκότος φαμέν ὀνομάζεσθαι
 τὰς αἱρέσεις, ὡς Περιπατητικούς φαμεν. Περιπατητικοί δὲ ὀνομάσθησαν
 20 ἀπὸ τινος αἰτίας τοιοῦτον ἔχουσιν τὸν τρόπον· ὁ θεῖος Πλάτων οἴόμενος
 ἔχειν τὸ σῶμα ὕγιες καὶ ἀνεμπόδιστον πρὸς τὰς τῆς ψυχῆς ἐνεργείας, κινού-
 μενος τὴν πρὸς τοὺς ἐταίρους ἐποιεῖτο συνουσίαν. τελευτήσαντος δὲ τούτου
 διεδέξαντο τὴν διατριβὴν αὐτοῦ Ξενοκράτης καὶ Ἀριστοτέλης, [καὶ] οἱ τού-
 25 του μαθηταί. καὶ ὁ μὲν Ξενοκράτης ἐπαίδευεν ἐν Ἀκαδημίᾳ καὶ ἐλέγετο
 μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ Ἀκαδημαϊκός Περιπατητικός, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ
 Λυκείῳ καὶ ἐλέγετο μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ Λύκειος Περιπατητικός. ὕστερον
 τοῖς μὲν Ξενοκράτους ἐλείψεν ἡ ἐνέργεια καὶ ἐκλήθησαν μόνως Ἀκαδημαϊκοί,
 τοῖς δὲ Ἀριστοτέλους ὁ τόπος καὶ ἐκλήθησαν | μόνως Περιπατητικοί. καὶ 5
 εἰκότως οὐκ ἐλείψεν ἡ ἐνέργεια τούτοις· ἔπρεπεν γὰρ Ἀριστοτέλει τῶν δογ-
 30 μάτων τοῦ διδασκάλου ἀνάπλεον ὄντι καὶ τῆς προσηγορίας αὐτοῦ τυχεῖν.
 καὶ ἐν τούτοις πληροῦται καὶ ἡ ἐπωνυμία τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων ἐπταχῶς
 ληφθεῖσα. καὶ ἵνα δεῖξωμεν ὅτι οὐδὲ πλέον οὐδὲ ἔλαττον δύναται εἶναι ἡ
 ἐπωνυμία τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων, προέλθωμεν ἐκ διαιρέσεως οὕτως· ἡ
 ἐπωνυμία τῶν φιλοσόφων αἱρέσεων λαμβάνεται ἢ ἀπὸ συμβεβηκότος ἢ ἀπὸ
 35 διανοίας. ἀπὸ συμβεβηκότος, ὥσπερ οἱ Περιπατητικοί, ἀπὸ δὲ διανοίας
 ἢ ἀπὸ προσώπου ἢ ἀπὸ πραγμάτων. καὶ ἀπὸ προσώπου ἢ ἀπὸ ὀνομάτων,
 ὥσπερ λέγονται Πυθαγόρειοι, ἢ ἀπὸ τοῦ τόπου ἐνθα ἐπαίδευον, ὥσπερ οἱ
 Στωϊκοί, ἢ ὅθεν προῆλθον, ὥσπερ οἱ Κυρηναῖκοι καὶ Ἐρετριακοί. ἀπὸ δὲ
 πραγμάτων ἢ ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς, ὥσπερ οἱ Κυνικοί, ἢ ἀπὸ τοῦ

4 post ἔστιν additum προγεν (sic) del. M

10 οὔτε] an οὐδὲ?

15 post ὅτι lac.

signavi; conicias ὅτι (τούτων μὴ παρόντων οὐ) τις

20 οἴόμενος] an βουλούμενος?

22 ἐταίρους scripsi: ἐτέρους M

23 καὶ deleui

26 λυκίω et λύκειος M

36. 39 πραγμάτων scripsi: πάντων M

38 στοῖκοι M

τρόπου τῆς γνώσεως, ὥσπερ οἱ Ἐφεκτικοί, ἢ ἀπὸ τοῦ τέλους, ὥσπερ οἱ Ἰδονικοί. καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ διαίρεσις ἡ δεικνύουσα ὅτι εἰκότως ἐπτά εἰσιν αἱ ἐπωνυμίαι τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων. διὸ καὶ ἡμεῖς τοῦ συμμέτρου στοχαζόμενοι ἐπ' αὐτῇ καταπαύσωμεν τὴν παροῦσαν θεωρίαν.

5

(Θεωρία β').

Τῇ ἀπαριθμῇσι τῶν προκατακληθέντων δέκα κεφαλαίων διανύσαντες τὸ πρῶτον κεφάλαιον, ἐν ᾧ μεμαθήκαμεν πόθεν τὰ ὀνόματα τῶν αἰρέσεων λαμβάνεται, ὅτι ἐπιταχῶς, φέρεται καὶ | ἐπὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιον ὁδεύσωμεν, 6
ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων φημί. τῶν τοίνυν συγ-
10 γραμμάτων Ἀριστοτέλους τὰ μὲν ἐστί μερικὰ τὰ δὲ καθόλου τὰ δὲ μεταξὺ
τῶν καθόλου καὶ τῶν κατὰ μέρος. καὶ ἔστι μερικὰ μὲν ὅσα πρὸς τινὰς
ιδίᾳ γέγραπται, οἷαί εἰσιν αἱ ἐπιστολαί, ἅστινας Ἀνδρόνικός τε καὶ Ἀρτέμων
συνήγαγον. καθόλου δὲ ἐστί συγγράμματα ἐν οἷς τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν
ζητεῖ. μεταξὺ δὲ οἷαί εἰσιν αἱ ἱστορίαι, οἷα ἐστὶν ἡ Περὶ ζῴων ἱστορία
15 καὶ αἱ Πολιτεῖαι σν' οὖσαι τὸν ἀριθμόν, ἐν αἷς τὸν βίον Ἀθηναίων καὶ
ἄλλων τινῶν διηγεῖται. καὶ μὴ λεγέτω τις πρὸς ἡμᾶς ἀπορῶν τί ὀήποτε
γέγραπται τῷ φιλοσόφῳ τοιαῦτα συγγράμματα· ἐρῶ γὰρ πρὸς αὐτὸν ὅτι καὶ
τοῦτο τῆς ἐκείνου φιλάνθρωπίας σημεῖον καθέστηκεν· τὰς γὰρ πολιτείας τῶν
προτέρων ἐξέθετο, ἵνα τῶν μεταγενεστέρων τινὲς ἐντυγχάνοντες καὶ κρίνοντες
20 ἐν τίσι μὲν χρηστῶς ἐπολιτεύσαντο ἐν τίσι δὲ οὐ χρηστῶς, τὰ μὲν ἔλυνται
τὰ δὲ φύγωσιν. ἀλλὰ τοῖς μεταξὺ καὶ τοῖς μερικοῖς χαίρειν εἰρηκότες,
τραπώμεθα ἐπὶ τὰ καθόλου, τούτων τὴν διαίρεσιν πολυπραγμονοῦντες. τού-
των τοίνυν τῶν καθόλου τὰ μὲν ἐστί ὑπομνηματικά τὰ δὲ συνταγματικά.
ὑπομνηματικά μὲν ἐστί ὅσα κεφαλαιωδῶς καὶ μόνᾳ εἰσὶν ἀπογεγραμμένα,
25 ἀκαλλώπιστον δὲ τὴν φράσιν ἐκτῆσαντο· ἰστέον γὰρ ὅτι οἱ παλαιοὶ συγγρά-
ψασθαι τι | βουλόμενοι, ὅσα πρὸς ἀπόδειξιν ἠῶρισκον τοῦ προκειμένου συγ- 6
γράμματος συμβαλλόμενα, κεφαλαιωδῶς ἀπεγράφοντο. οὐ μὲν ἀλλὰ καὶ
τοῖς τῶν παλαιότερων βιβλίοις ἐντυγχάνοντες πολλὰ τῶν νοημάτων ἐκείθεν
ἀφηροῦντο, ὥστε τὰ μὲν ἀληθῆ κρατύνειν ἐξελέγχειν δὲ τὰ ψευδῆ. καὶ
30 ἡ μὲν τῶν ὑπομνηματικῶν φύσις τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. συνταγματικά
δὲ καλοῦμεν ὅσα μετὰ τῶν νοημάτων καὶ λέξιν ἔχει κεκοσμημένην καὶ
φράσιν κεκαλλωπισμένην πρόπουσαν τοῖς συγγράμμασιν, ὥστε τούτῳ διαφέρει
τὰ ὑπομνηματικά τῶν συνταγματικῶν τῷ τὰ μὲν ἀκαλλώπιστον τὴν φράσιν
ἔχειν τὰ δὲ μετὰ τῶν ἐνθυμημάτων τῶν δεόντων κεκαλλωπισμένην τὴν
35 φράσιν ἔχειν.

5 titulum inserui (cf. p. 1,2)

6 τῶν τῇ ἀπαρ. προκατάκλ. collocare malim

21 φύγωσιν M 24 ὑπομνητικά M¹ καὶ μόνᾳ] ἀν κατὰ μόνᾳ? (πρὸς οἰκείανὑπόμνησιν Philop. p. 3,28. 29 Simpl. f. 1^v ed. Bat.) 25 παλαιοὶ M 28 παλαιο-

τέρων in urg.: παλαιῶν in contextu M (ἀργαιτέρων Amm. p. 4,8) 32 τούτῳ ex

τούτο corr. M

Τούτων τοίνυν τῶν ὑπομνηματικῶν τὰ μὲν ἐστὶ μονοειδῆ τὰ δὲ ποικίλα·
 μονοειδῆ μὲν ὅσα πρὸς ἕν πεποιήται πρόσωπον, ποικίλα δὲ ὅσα πρὸς πλείονα
 ἀποτείνεται πρόσωπα. τῶν δὲ συνταγματικῶν τὰ μὲν ἐστὶν αὐτοπρόσωπα
 τὰ δὲ διαλογικά. καὶ αὐτοπρόσωπα μὲν ὅσα ἀπὸ τοῦ ἰδίου προσώπου
 5 προήνεγκεν, διαλογικά δὲ ὅσα δραματιωδῶς ἐστὶ κατεσκευασμένα κατὰ
 πεῦσιν τε καὶ ἀπόκρισιν πλείονων προσώπων. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ διαλογικά
 καὶ ἐξωτερικά ὀνομάζεται τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα καὶ ἀκροαματικά, φέρε εὐλόγως
 ζητήσωμεν πόθεν τὴν τοιαύτην προσηγορίαν ἐκτήσαντο. τινὲς μὲν οὖν λέγου-
 σιν ὅτι τὰ διαλογικά καὶ ἐξωτερικά | ὠνομάσθη, διότι τὰ μὴ πρέποντα τῷ
 10 αὐτοῦ σκοπῷ ἐν τούτοις ἐκτίθεται. οὕτως ἔλεγε καὶ ὁ Ἀλέξανδρος διὰ
 τὸ μὴ βούλεσθαι αὐτὸν λέγειν τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, καὶ ταῦτα Ἀριστοτέλους
 ἐκεῖσε βοῶντος τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς. ὥς οὖν εἴρηται, ἵνα μὴ ἀναγκασθῇ
 Ἀλέξανδρος λέγειν τὴν ψυχὴν ἀθάνατον, πρεσβεύων αὐτὴν εἶναι θνητὴν, ἐξω-
 15 τερικά ἐκεῖνα ἔλεγεν ὀνομάζεσθαι, ἐν οἷς μὴ τὰ δοκοῦντα αὐτῷ λέγει ὁ
 Ἀριστοτέλης. καὶ ταῦτα μὲν ἐκεῖνοι. ἡμεῖς δὲ ἐλέγομεν ὅτι ἐξωτερικά
 ταῦτα ὠνόμασται, ὅσα πρὸς τοὺς ἐπιπολαίως γέγραπται καὶ μὴ γνησίως
 φιλοσοφούντας. τοιαῦτα δὲ ἐστὶ τὰ ἔχοντα σαφεστέραν τὴν φράσιν,
 τὰ μὴ ἀποδεικτικῇ ἐπιστήμῃ ὑποβαλλόμενα, ἀλλὰ μᾶλλον πιθανοῖς λόγοις
 κεκαλλωπισμένα, καὶ πρὸς ἐπὶ τούτοις τὴν ἀνάτασιν ἔχοντα πρὸς ἔνδοξα
 20 πρόσωπα. καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ περὶ τῆς κλήσεως τῶν διαλογικῶν, διὰ
 τί ἐξωτερικά καλοῦνται. τὰ δὲ αὐτοπρόσωπα καλοῦνται καὶ ἀκροαματικά.
 τοιοῦτῃ δὲ ὀνόματι προσηγορεύθησαν, διότι μόνοις τοῖς ἐρασταῖς φιλοσόφοις
 καὶ πολλοὺς κατορθώσασιν λόγους πεποιήνται πρὸς ἀκρόασιν.

Τούτων τῶν αὐτοπροσώπων τὰ μὲν συμβάλλονται πρὸς αἵρεσιν καὶ
 25 φυγὴν, τοῦ μὲν ἀγαθοῦ αἵρεσιν τοῦ δὲ κακοῦ φυγὴν, καὶ ποιοῦσιν τὰ πρα-
 κτικά, τὰ δὲ πρὸς ἀληθείας γινώσιν καὶ ποιοῦσι | τὰ θεωρητικά, τὰ δὲ πρὸς
 ἀμφοτέρω ταῦτα, πρὸς διάκρισιν ἀληθείας καὶ ψεύδους φημι καὶ ἀγαθοῦ
 καὶ κακοῦ, καὶ ποιοῦσι πάντα τὰ συγγράμματα τὰ λογικά. ἀπὸ τε οὖν τῶν
 θεωρητικῶν τε καὶ τῶν πρακτικῶν τῇ διαιρέσει τῆς φιλοσοφίας κεχρήμεθα,
 30 λέγοντες ὅτι τῶν θεωρητικῶν τὰ μὲν ἐστὶ φυσικά τὰ δὲ θεολογικά τὰ δὲ
 μαθηματικά. φυσικά μὲν οἷα ἐστὶν ἡ Φυσικὴ ἀκρόασις καὶ ἡ Περὶ γενέ-
 σεως καὶ φθορᾶς καὶ ἡ Περὶ οὐρανοῦ καὶ τὰ Μετέωρα καὶ ἡ Περὶ ψυχῆς
 ἡ καλουμένη. μαθηματικά δὲ οἷα τὰ Μηχανικά καὶ Ὀπτικά προβλήματα.
 θεολογικά δὲ οἷα ἐστὶν ἡ Μετὰ τὰ φυσικά. τῶν δὲ πρακτικῶν τὰ μὲν
 35 ἐστὶν ἠθικά τὰ δὲ οἰκονομικά τὰ δὲ πολιτικά. ἠθικά μὲν ὥς τὰ Εὐδῆμεια
 καὶ τὰ Νικομάχεια τὰ καλούμενα, οἰκονομικά δὲ ὥσπερ ὁ Οἰκονομικὸς αὐτοῦ

7 εὐλόγως suppl. in mrg. M 9 ὀνομάσθη M 11. 12 ταῦτα ἀριστοτέλους ἐκ.
 βοῶντος scripsi: ταύτην ἀριστοτέλη (?) ἐκ. βοῶντα M 15 ἐλέγομεν] λέγομεν Littig (haud
 recte; cf. El. p. VII) 16 ὠνόμασται Amm. (p. 4,23): γέγραπται M 17 φιλο-
 σοφούντας scripsi: φιλοσοφῶσι M 18 πειθανοῖς M 19 ἔχοντα scripsi: ἔχοντες M
 22 τοιοῦτῃ δὲ ὀνόματι Littig: τοιούτου δὲ ὀνόματος M μόνοις τοῖς Littig: τοῖς μό-
 νοις M 22 an φιλοσοφίας? 26 ἀληθείας scripsi: ἀλήθειαν M 28 ἀπό
 τε] an ἐπὶ μὲν? 33 μαθητικά M (fere constanter) οἷον M (corr. Littig)
 35. 36 εὐδῆμεια et νικομάχεια M

(γέγραπται γὰρ αὐτῷ Οἰκονομικός), πολιτικά δὲ ὥσπερ ὁ Πολιτικός αὐτοῦ
 ἕτερος ὢν παρὰ τὰς σν' πολιτείας τὰς εἰρημένους· ἐκεῖναι γὰρ οὐκ εἰσιν
 καθόλου. καὶ ἡ μὲν τῶν θεωρητικῶν καὶ πρακτικῶν διαίρεσις τοῦτον
 ἔχει τὸν τρόπον. τῶν δὲ λογικῶν συγγραμμάτων τὰ μὲν αὐτὴν τὴν μέθοδον
 5 διδάσκει τὰ δὲ τὰ συμβαλλόμενα πρὸς τὴν μέθοδον τὰ δὲ (τὰ) καθαιρόντα
 τὴν μέθοδον. καὶ ἔστιν αὐτὴ μὲν ἡ μέθοδος ἡ καλουμένη Ἀποδεικτική, τὰ
 Ἰστερα καλούμενα ἀναλυτικά, συμβαλλόμενα δὲ πρὸς τὴν μέθοδον αἱ 8
 Κατηγορίαι, τὸ Περὶ ἐρμηνείας καὶ τὰ Πρότερα ἀναλυτικά. ἐκκαθαίρουσι
 δὲ τὴν μέθοδον οἱ Σοφιστικοὶ ἔλεγχοι καὶ οἱ Τόποι καὶ αἱ Ῥητορικαὶ τέχναι
 10 καὶ τὸ Περὶ ποιητικῆς τὸ καλούμενον.

Ἀλλ' εἰ βούλεσθε, καὶ τὴν τάξιν μάθωμεν τῶν συμβαλλομένων εἰς
 τὴν ἀρχὴν τῆς μεθόδου. Ἰστέον τοίνυν ὅτι σκοπὸν ἔχομεν ἐν τῇ λογικῇ
 τὰς ἀποδείξεις μαθεῖν. διὰ συλλογισμῶν δὲ ταύτας μαθαίνομεν. ὁ δὲ
 συλλογισμὸς αὐτός, ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, συλλογὴ τίς ἐστι λόγων. [α]
 15 δεῖ οὖν πρὸ τῆς συλλογῆς μαθεῖν τὰ ἀπλᾶ, τοῦτ' ἐστὶ τὰς προτάσεις, πρὸ
 δὲ τῶν προτάσεων τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα, ἐξ ὧν αἱ προτάσεις ἴστανται.
 μαθαίνομεν οὖν ἐκ μὲν τῶν Κατηγοριῶν τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ῥήματα, ἐκ
 δὲ τοῦ Περὶ ἐρμηνείας τὰς προτάσεις, ἐν δὲ τοῖς Ἀναλυτικοῖς τέλειον εἰσό-
 μεθα τὸν συλλογισμόν. ἐζήτησαν δὲ τινες πρὸς τί συμβάλλονται οἱ Σοφι-
 20 στικοὶ ἔλεγχοι καὶ οἱ Τόποι καὶ αἱ Ῥητορικαὶ τέχναι καὶ τὸ Περὶ ποιη-
 τικῆς, καὶ διὰ τί ταῦτα ἐξέθετο ὁ φιλόσοφος. πρὸς οὓς φάμεν ὅτι καθάπερ
 οἱ τῶν Ἀσκληπιαδῶν παῖδες οὐ μόνον τὴν τῶν ὑγιεινῶν ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν
 νοσερῶν παιδεύονται γινῶσιν ὑπὲρ τοῦ τὰ μὲν ἐλεῖν τὰ δὲ φυγεῖν, οὕτω
 καὶ ὁ φιλόσοφος γινώσκων ὅτι πεφύκασι τινες σοφιστικοὶ συλλογισμοὶ |
 25 πειρώμενοι τὴν ἀλήθειαν περιτρέπειν καὶ ταύτην ἀφανίσαι, δεῖν ψήθη τού- 8
 τους περιθέσθαι, οὐχ ἵνα χρησώμεθα τούτοις, ἀλλ' ἵνα γινώσκοντες μὴ
 περιπέσωμεν τοῖς αὐτοῖς. καὶ ἐν τούτοις καὶ τὸ δεύτερον κεφάλαιόν ἐστιν,
 ἐν ᾧ τὴν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων διαίρεσιν μεμαθήκαμεν.

Τρίτον ἦν τῶν ζητούμενων, πόθεν ἀρχτέον τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμ-
 30 μάτων. καὶ περὶ τούτου τέσσαρες δόξαι γεγόνασιν· καὶ οἱ μὲν τῆς πρώτης
 δόξης φασὶν ὅτι τῆς ἡθικῆς δεῖ ἀρξασθαι, οἱ δὲ τῆς δευτέρας τῆς φυσιο-
 λογικῆς, οἱ δὲ τῆς μαθηματικῆς, οἱ δὲ τῆς λογικῆς. καὶ οἱ μὲν τῆς ἡθικῆς
 λέγουσιν ὅτι δεῖ πρῶτον κατακοσμεῖν τὰ ἑαυτῶν ἦθη καὶ οὕτως ἀρξασθαι
 καὶ ἐτέρων μαθημάτων· ὥσπερ γὰρ οἱ τὰ σκοτεινὰ ὄμματα ἔχοντες οὐ
 35 δύνανται πρὸς τὸν ἥλιον ἀποβλέψαι, οὕτως οὐδὲ τις βαρυνόμενος πάθεισι
 ψυχῆς δύναται τούτων ἀψασθαι. καὶ ταῦτά ἐστι τὰ λεγόμενα ὑπὸ τῶν
 πρεσβευόντων δέον εἶναι προηγήσασθαι τὸ ἡθικὸν τῶν ἄλλων. οἱ δὲ τὴν
 φυσιολογικὴν λέγοντες προηγήσασθαι φασὶν ὅτι δεῖ ἀπὸ τῶν φυσικῶν ἀρξα-
 σθαι, ἐπειδὴ ταῦτα σύντροφα ἡμῖν ἐστὶ καὶ συνήθη. οἱ δὲ λέγοντες τὴν
 μαθηματικὴν ἔφασαν διὰ τοῦτο δεῖν προηγήσασθαι τὰ μαθηματικά διὰ τὸ

2 εἰρημένους] p. 6,15

Amm. (p. 5,11): λόγου M

scripsi: οἱ φιλόσοφοι M

37 δέον scripsi: δεῖν M

4 ἔχει τὸν scripsi: ἔχειν M

2 delevi

26 an προθέσθαι?

5 τὰ inserui

16 an συνίστανται?

28 τὴν suppl. in mrg. M

14 λόγων

24 ὁ φιλόσοφος

ἐπιγεγράφθαι ἐν τῇ τοῦ Πλάτωνος μουσειῷ ἄγεωμέτρητος μηδεὶς εἰσίστω'.
 ἕτεροι δὲ λέγουσιν ὅτι τὴν λογικὴν δεῖ προηγήσασθαι διὰ τὸ πάσας τὰς 9
 προειρημένας δεῖσθαι ταύτης, εἴ γε συλλογιστικῶς καὶ ἀποδεικτικῶς ἐν
 ἐκείνοις δεῖκνυται τὰ δεικνύμενα, ἡ δὲ λογικὴ, ὡς εἴρηται, περὶ ταῦτα κατα-
 5 γίνεται. ταῦτα δὲ ἡμεῖς τιθέμεθα λέγοντες· ὅσον μὲν ἐπὶ τῇ τάξει τῶν
 πραγμάτων δεῖ προηγήσασθαι τὴν ἡθικὴν τῶν λοιπῶν διὰ τὸ ρυθμίζεσθαι
 ἡμᾶς διὰ ταύτης καὶ κοσμεῖσθαι τὰ ἥθη. ἐπειδὴ δὲ οὐ δίκην ἀλόγων
 ζώων καὶ ἰδιωτικῶ τρόπῳ κοσμοῦμεν καὶ καλλύνομεν τὰ ἥθη ἡμῶν, ἀλλὰ
 διὰ συλλογιστικῆς ἀγωγῆς καὶ ἀποδεικτικῆς μεθόδου, δίκαιον τὴν λογικὴν
 10 προηγήσασθαι τῆς τε ἡθικῆς (καὶ τῆς φυσικῆς) καὶ τῆς μαθηματικῆς καὶ τῆς
 θεολογικῆς. ἐν δὲ αὐταῖς ταύταις ταῖς τρισὶ δέον ἐστὶ προηγεῖσθαι τὴν
 φυσικὴν τῆς μαθηματικῆς καὶ τὴν μαθηματικὴν τῆς θεολογικῆς. ἐν τού-
 τοις συμπεραίνεται ἡμῖν καὶ τὸ τρίτον κεφάλαιον.

Τέταρτον κεφάλαιον, ἐν ᾧ ζητοῦμεν τί τὸ τέλος τῆς Ἀριστοτελικῆς
 15 φιλοσοφίας καὶ τί τὸ ἀναφανιζόμενον χρήσιμον ἐξ αὐτῆς. ἀναφαίνεται τοίνυν
 ἐξ αὐτῆς χρήσιμον τὸ γινῶναι ὡς μία τῶν πάντων ἐστὶν ἀρχή, ἀπειροδύνα-
 μος, ἀπεριόριστος, ἀσώματος, ἀπερίληπτος, ὁρεκτικὴ πᾶσι τοῖς κατὰ φύσιν,
 αὐτοαγαθότης· ἄλλο γάρ ἐστιν ἀγαθὸν καὶ ἄλλο ἀγαθότης, ὥσπερ καὶ ἄλλο
 λευκὸν καὶ ἄλλο λευκότης· λευκὸν μὲν τὸ δεδεγμένον αὐτὴν τὴν ποιότητα,
 20 λευκότης δὲ αὐτὴ ἡ ποιότης. οὕτως ἀγαθὸν μὲν τὸ δεδεγμένον, ἀγαθότης
 δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ αὐτὴ ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ. | καὶ ὅτι 9
 οὐκ ἀγαθὸν πολυκυραννίη· εἰς κοίρανος ἔστω,
 εἰς βασιλεύς,

αὐτὸς Ἀριστοτέλης φησὶν ἐν τοῖς Μετὰ τὰ φυσικὰ θεολογῶν· ὅτι μία ἐστὶ
 25 τῶν πάντων ἀρχή, ἐστὶ κατασκευάσαι τοῦτον τὸν τρόπον· τὰ ὄντα πάντα
 καλῶς πολιτεύεται, καὶ τοῦτο εἰκότως· οὐ γὰρ ἐνδέχεται κακῶς τὰ ὄντα
 πολιτεύεσθαι θεοῦ περιόντος. τὰ καλῶς πολιτευόμενα τέτακται, τὰ δὲ τεταγ-
 μένα ὕφ' ἐνὸς τέτακται, τὰ ὄντα ἅρα πάντα ὕφ' ἐνὸς τέτακται'. τοῦτο
 οὖν τὸ τάξαν καλοῦμεν πάντων ἀρχήν, ἧς ἡ γινῶσις τέλος ἐστὶ τῆς Ἀριστοτέ-
 30 λους φιλοσοφίας.

Πέμπτον κεφάλαιον. τίς ὁ βαθμὸς καὶ τίνα τὰ ἄγοντα ἡμᾶς ἐπὶ τὸ
 ταύτης τέλος; φαμὲν τοίνυν ὅτι πάντες τινὰ καθέστηκεν τὰ πρὸς τὸ τέλος
 ἡμᾶς ἀπάγοντα τῆς φιλοσοφίας, οἷον λογικὴ, φυσικὴ, ἡθικὴ, μαθηματικὴ,
 θεολογικὴ. καὶ ἔστιν ἀρχὴ μὲν ἡ λογικὴ, μετὰ δὲ ταύτην ἡθικὴ, μετὰ δὲ
 35 τὴν ἡθικὴν ἡ φυσικὴ, μετὰ δὲ ταύτην ἡ μαθηματικὴ, μετὰ δὲ τὴν μαθη-
 ματικὴν ἡ θεολογία. καὶ τοῦτο εἰκότως· δεῖ γὰρ τὸ πάντων ἔνυλον προη-
 γεῖσθαι τοῦ κατὰ τι μὲν ἐνύλου κατὰ τι δὲ αὐλού. μετὰ δὲ τοῦτο ἐπὶ
 τὸ πάντων αὐλον δεῖ χωρῆσαι ἡμᾶς, ἐπομένους τῇ προστάξει τοῦ θεσπεσίου

1 Πλάτωνος] cf. El. p. 118,18 ἀγαιωμ. M εἰσίστω M 4 an ἐκείναις?
 εἴρηται] p. 8,12 10 καὶ τῆς φυσικῆς insertui 11 δέον scripsi: δεῖν M (cf. Philop.
 Ind. p. 213) 19 δεδεγμ. Amm. (p. 6,13): δεδειγμ. M 24 ἐν τοῖς Μετὰ τὰ
 φυσ.] A 10 p. 1075· 11 sq. 27 τὰ δὲ scripsi: τὰ τε M 33 οἷον superscr. M
 38 ἐπομένους scripsi: ἐπόμεινοι M

Πλωτίνου τῇ λεγούσῃ ὅτι δοτέον τοῖς νέοις τὰ μαθήματα πρὸς συνεθισμὸν τῆς ἀσωμάτου φύσεως. καὶ ἐν τούτοις καὶ τὸ πέμπτον κεφάλαιον.

Ἔκτον κεφάλαιον, ἐν ᾧ ζητοῦμεν | ὁποῖον δεῖ εἶναι τὸν ἀκροώμενον 10^τ τῶν Ἀριστοτέλους συγγραμμάτων. λέγω τοῖνον ὅτι δεῖ αὐτὸν ἐχέφρωνα εἶναι, 5 δριμύν, κεκαλλωπισμένον τοῖς ἡθεσιν, κεκαθαρμένον τὴν ψυχὴν ('μὴ καθαρὸν γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ οὐχὶ θεμιτόν ἐστιν', ὡς ὁ θεῖος Πλάτων φησί, καὶ Ἰπποκράτης 'τὰ μὴ καθαρὰ τῶν σωμάτων ὁκόσῃ ἂν θρέψῃς, μᾶλλον βλάψεις'), καὶ συνεχῶς ἐπιλέγοντα αὐτῷ τὰς τοῦ Πλάτωνος φωνάς ὅτι 'εἰ μὴ σὺ σαυτοῦ λέγοντος ἀκοῦσης, μηδενὶ ἄλλῃ λέγοντι πιστεύσης' 10 καὶ πάλιν 'Σωκράτους μὲν ὀλίγον φροντιστέον, τῆς δὲ ἀληθείας πολὺ', σημαίνοντος διὰ πάντων τούτων ἡμῖν ὅτι δεῖ πάντων τὴν ἀλήθειαν προτιμᾶν καὶ πάντα ταύτης δευτέρα ποιεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξομοιοῦν τὰ ἑαυτῶν τῇ μεγάλῃ κόσμῳ· ὥσπερ γὰρ ἐν τῇ μεγάλῃ κόσμῳ ἐστὶ μὲν βασιλεὺς, ὑπόκεινται δὲ αὐτῷ στρατιῶται καὶ θῆτες, οὕτω δεῖ εἶναι καὶ τὸν ἀκροώ- 15 μενον τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας, καὶ ἔχειν μὲν ἐν τάξει τοῦ βασιλέως τὸν λογισμὸν, ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν στρατιωτῶν τὸν θυμὸν, ἐν δὲ τῇ τάξει τῶν ὑπηρετούντων τὴν ἐπιθυμίαν· δεῖ γὰρ ἄρχειν μὲν τὸν λογισμὸν, ἄρχεσθαι δὲ τὸν θυμὸν, ἄρχεσθαι δὲ ὑπ' ἀμφοτέρων τὴν ἐπιθυμίαν. ζητοῦσι δὲ τινες διὰ τί τριμεροῦς οὐσης τῆς ψυχῆς τέσσαρές εἰσιν ἀρεταί, φρόνησις, 20 ἀνδρία, σωφροσύνη καὶ δικαιοσύνη. πρὸς τούτους δὲ ἔστιν εἰπεῖν ὅτι ἐλόγως· ἡ μὲν γὰρ φρόνησις ἀρετῆς ἐστὶ γνῶρισμα τοῦ λογισμοῦ, ἡ δὲ ἀνδρία τοῦ θυμοῦ, | ἡ δὲ σωφροσύνη τῆς ἐπιθυμίας, ἡ δὲ δικαιοσύνη διὰ πασῶν 10^ν πεφοίτηκεν καὶ ἐν πάσαις θεωρεῖται. καὶ ἐν τούτοις καὶ τὸ ἕκτον κεφάλαιον.

Ἐβδόμον κεφάλαιον, οἷον δεῖ εἶναι τὸν ἐξηγούμενον τὰ συγγράμματα Ἀρι- 25 στοτέλους. καὶ φαμεν ὅτι τοιόνδε (δεῖ) εἶναι ἐξηγηματικὸν καὶ ἐπιστημονικόν· ἐξηγηματικὸν μὲν διὰ τὸ ἐξηγεῖσθαι σαφῶς τὴν ἀλήθειαν, ἐπιστημονικὸν δὲ ὡς διακρίνοντα τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεύδους. δεῖ δὲ αὐτὸν μὴ δολερῶς αἰρέσει καὶ ὥσπερ ἐκμεμισθωκέναι αὐτῇ τὰ ὦτα καὶ τὴν γλῶτταν, ὡς ἅπαντα ποιεῖν πρὸς τὰ ἐκείνη δοκοῦντα, καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν καὶ ἀκοῦειν. 30 δεῖ δὲ αὐτὸν μὴ συμμεταβάλλεσθαι ταῖς αἰρέσεσιν, ἵνα μὴ ὥσπερ οἱ ἐν σκηνῇ διάφορα ὑποδύοντες πρόσωπα, οὕτω καὶ αὐτὸς ταύτῃ τι πάθῃ, ἀλλὰ τύπους ἔχειν χρῆ καὶ κανόνας ἀληθεῖς, δι' ὧν δύναται διακρίνειν τὸ ὀρθῶς ἔχον καὶ τὸ μὴ τοιοῦτον. ἐφ' ᾧ καταπαύσασμεν τὴν παροῦσαν θεωρίαν. τέλος τῆς β' θεωρίας.

35

Ἀρχὴ τῆς γ' θεωρίας.

Ἐπειδὴ τὰς ἐπωνυμίας τῶν φιλοσόφων αἰρέσεων μεμαθήκαμεν καὶ τὴν διαίρεσιν τῶν Ἀριστοτελικῶν συγγραμμάτων καὶ πόθεν ἡμᾶς δεῖ ἀρκτεόν

- | | | |
|--------------------------------------|-------------------------------------|--------------------------------------|
| 1 Πλωτίνου] Enn. I lib. III, 3 p. 20 | πρὸς συνεθ.] προσυνηθισμὸν M | 5 δριμύν M |
| 6 Πλάτων] Phaedo. p. 67 C | 7 Ἰπποκρ.] Aphor. 2, 10 | θρέψῃς] τρέψαιο (ex θρέψαιο corr.) M |
| Alc. I p. 114 E | 8 ἐπιλέγοντα scripsi: ἐπιλέγοντες M | αὐτῷ M Πλάτωνος] |
| Phaedo. p. 91 C | 9 πιστεύσης Elias: comp. incert. M | 10 Σωκράτους.] Plat. |
| 28 αὐτῇ scripsi: αὐτὴν M | 12 ἑαυτὸν M ¹ | 23 πεφοίτηκεν M |
| 29 alt. ποιεῖν] an νοεῖν? | 31 πάθει M | 25 δεῖ addidi |
| | | 37 δεῖ eicias |

καὶ διὰ ποίων μέσων ὁδευτέον καὶ τί τὸ ἐκδεχόμενον ἡμᾶς τέλος, καὶ πρὸς
 τούτοις οἶον δεῖ εἶναι τὸν ἀκροώμενον τούτων, εἴτα τὸν ἐξηγούμενον, φέρε
 πρὸς τοῖς εἰρημένοις ζητήσωμεν τί τὸ εἶδος τῆς ἀπαγγελίας τοῦ φιλοσόφου.
 οὐχ ἔν | τίνυν ἐπετῆδευσεν εἶδος, διότι μὴδὲ περὶ ἐνὸς πράγματος τὸν λόγον II^r
 5 πεποιήται, ἀλλ' ὥσπερ διαφόρων ἦψατο πραγμάτων, οὕτω καὶ παναρμόνιον
 εἶδος ἐπετῆδευσεν, πρόσφορον τὸν λόγον βουλόμενος τοῖς πράγμασιν εἶναι.
 ἐν μὲν οὖν ταῖς ἐπιστολαῖς πυκνὸς ἐστὶ καὶ σύντομος, κοινὸς τε ἅμα καὶ
 ἴδιος· τοιοῦτον γὰρ δεῖ εἶναι τὸν ἐπιστέλλοντα· κοινὸν μὲν, διότι ἡ ἐπι-
 στολὴ ἔντευξις ἐστὶ πρὸς ἀπόντας, καὶ ὥσπερ (πρὸς) τοὺς παρόντας ταῖς
 10 ἐντεύξεσιν κοινῶς διαλεγόμεθα, οὕτω δεῖ καὶ πρὸς τὰς ἐντεύξεις τῶν ἀπόν-
 των, τοῦτ' ἐστὶ τὰς ἐπιστολάς, κοινήν ποιῆσθαι τὴν ἔντευξιν. ἴδιον δὲ χρὴ
 πάλιν εἶναι τὸν ἐπιστέλλοντα, ἵνα μὴ λάθωμεν ἑαυτοὺς εἰς ἔννοϊαν ἰδιωτικὴν
 ἐμπίπτοντες. ἐν δὲ ταῖς ἱστορίαις ἐστὶ σαφές, ὑψηλῆς ματικός, διτθρομμένος,
 ἐν δὲ τοῖς διαλογικοῖς ὠραίος, μεστὸς χαρίτων, οὐκ ἐνδεής, ποικίλος ἐν ταῖς
 15 μιμήσεσιν, ἐν δὲ τοῖς αὐτοπροσώποις συνεστραμμένος, γοργός, πυκνὸς τοῖς
 νοήμασι, καθαρὸς τοῖς ὀνόμασι, μηδ' αὐτοῦ ποιητικαῖς δουλεύων μεταφοραῖς,
 ἀκαλλωπίστῳ εὐρυθμίᾳ κοσμούμενος (διὸ καὶ ἀζήλωτον ἑαυτὸν τοῖς μετα-
 γενεστέροις κατέστησεν· τὸ γὰρ κρεῖττον ἢ κατὰ τέχνην συντεθὲν ἀμίμητόν
 ἐστὶ τῇ τέχνῃ). ἐν δὲ τοῖς ἐξωτερικοῖς κεκαλλωπισμένης ταῖς λέξεσιν. καὶ
 20 ἐν τούτοις καὶ τὸ ὕψος κεφάλαιον.

Ἦνατον κεφάλαιον, ἐν ᾧ ζητοῦμεν διὰ τί ἀσάφειαν ἐπετῆδευσεν ὁ φιλό-
 σοφος· ὅτι γὰρ οὐκ οἶκοθεν ἔχει τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς ἐπετῆδευσεν, δηλοῖ πολλὰ-
 χού σαφῶς ἐρμηνεύσας, ἐν μὲν τοῖς λογικοῖς ἐν τοῖς καλουμένοις | Τόποις, II^v
 ἐν δὲ τοῖς φυσικοῖς ἐν τοῖς Μετεωρολογικοῖς. ἀσάφειαν τοίνυν ἐπετῆδευσεν
 25 πείραν καὶ δοκιμασίαν λαβεῖν βουλόμενος τῶν τε προθυμοτάτων νέων καὶ
 τῶν ῥαθυμῶν· ἀσάφει γὰρ ἐντυγχάνων ὁ σπουδαῖος συγγράμματι συντείνει
 ἑαυτὸν καὶ προθυμότερος γίγνεται πρὸς τὴν τοῦ συγγράμματος κατάληψιν,
 ὁ δὲ ῥαθυμὸς ἐντυγχάνων τούτῳ φεύγει τὴν ἔντευξιν ὑπὸ τῆς ἀσαφείας
 ἀπελαυνόμενος. τοῦτο δὲ οὐ μόνον Ἀριστοτέλης πεποιήκειν, ἀλλὰ καὶ Πλάτων
 30 πρὸ αὐτοῦ· παρεκελεύετο γὰρ δοκιμασίαν καὶ πείραν τῶν νέων λαμβάνειν
 πρὸ τῆς τῶν μαθημάτων εἰσόδου· ἔλεγε γὰρ ὅτι δεῖ ἀπαγαγεῖν αὐτοὺς ἐν
 τοῖς συμπόσις καὶ μεθύσκειν, ἵνα τὰ κεκρυμμένα ἐν τῇ αὐτῶν ψυχῇ
 δημοσιεύσωσι. τὰ αὐτὰ δὲ καὶ Πυθαγόρας ἐποίει· μεθ' ἡμέραν γὰρ ἡρώτα
 τοὺς φοιτητάς τὰ ἐν ταῖς νυξὶ γινόμενα ἐνύπνια, μαντεύεσθαι διὰ τούτων
 35 βουλόμενος τὴν κίνησιν τῶν ψυχῶν [εἰδέναι]. ἀλλ' ἴστέον ὅτι ὁ Πλάτων
 κρεῖττον ἢ κατὰ Πυθαγόραν ἐποίει· ἐν μὲν γὰρ τοῖς ὀνειράσιν ἐστὶ πολλὰ
 καὶ προσθεῖναι καὶ ἀφελεῖν ψευδῶς, ἐν δὲ ταῖς μέθαις, ἅτε δὴ μὴ παρα-
 κολουθοῦντες ἑαυτοῖς, ἀδῶς τὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς κεκρυμμένα ἐξήγγελλον.
 ἀλλὰ καὶ ποιηταί, μὴ πᾶσι βουλόμενοι σαφῇ καταστῆσαι τὰ περὶ τῶν

5 ἦψατο in mrg. m¹: ἤρξατο in contextu M 9 πρὸς inserui 9. 10 ταῖς ἐν-
 τεύξεσι eicias 19 κεκαλλωπισμένον M 25 δοκιμασίαν M 28 ῥαθυμὸς
 scripsi: ῥαθυμῶς M 29 Πλάτων] cf. El. p. 126, 10 32 αὐτῶν M 35 εἰδέναι
 deleui 37 προσθεῖναι M 37. 38 παρακολουθέντες M 38 ἐξήγγελλον M

θείων, μύθοις ἀπέκρυπτον τὰ περὶ τῶν θείων δογμάτων λεγόμενα· ἀνόητον γάρ ἐστι, καθὰ οἱ ποιηταὶ φασὶ Κρόνον καταπίνοντα | τὰ τέκνα καὶ πάλιν 12· ἐμοῦντα, Δία δὲ χύκνον γενόμενον· εἰ γὰρ τοὺς ταῦτα δρῶντας ἀνθρώπους κολάζομεν, πόσῃ μᾶλλον ἄτοπον ταῦτα προσάπτειν θεοῖς; διὸ καὶ δέος
 5 ἐστὶ μὴ ποτε αἱ τῶν νέων ψυχαὶ ἀπαλώταται οὔσαι παραδέξονται ὡς ἀληθῆ· δυσμετακινήτως γὰρ ἔχουσιν οἱ νέοι πρὸς ταῦτα. ὤθεν καὶ τοῖς τερατω-
 δεστέροις τῶν ποιητῶν χάριν ὁμολογοῦμεν, ἵνα διὰ τῆς ὑπερβαλλούσης ἀπιστίας μηδεὶς τοῖς λεγομένοις πιστεύσειεν. ἀλλὰ μὴν καὶ τοῖς ἱερεῦσιν
 τοῦτο βούλονται τὰ παραπετάσματα· ταῦτα γὰρ ἐπενόησαν πρὸς τὸ μὴ πᾶσι
 10 σαφῇ καὶ γνώριμα καταστήσαι τὰ μυστήρια. ὤθεν ἐφησέν τις
 αἰδῶ συνοτεῖσιν, θύρας δ' ἐπίθεσθε βεβήλοις.

ἀλλὰ μὴν καὶ πρὸ πάντων τούτων Ἀπόλλων μὴ πᾶσι προδῆλους τὰς μαν-
 τεῖας καταστήσαι βουλόμενος λοξῶς ἐμαντεύετο, οὐ μετρίαν ἀσάφειαν διὰ
 τούτων ἐπιδεικνύμενος, ὤθεν καὶ Λοξίας ὠνόμασται. ὅπερ οὖν Ἀπόλλωνι
 15 μὲν τὸ λοξόν, ἱερεῦσι δὲ τὰ παραπετάσματα, ποιηταῖς δὲ οἱ μῦθοι, Πυθα-
 γόρᾳ δὲ τὰ ὀνειράτα, Πλάτῳ δὲ αἱ μέθαι, τοῦτο Ἀριστοτέλει πέφυκεν ἡ
 ἀσάφεια. καὶ ἐν τούτοις τὸ ἔνατον κεφάλαιον.

Δέκατον καὶ τελευταῖον κεφάλαιον, ἐν ᾧ ζητοῦμεν πόσα καὶ τίνα δεῖ
 προλαμβάνεσθαι ἐκάστου Ἀριστοτελικοῦ συγγράμματος. λέγω τοίνυν ὡς
 20 ἔξ τινα ὀφειλομεν προλαβεῖν, τὸν σκοπὸν φημι καὶ τὸ χρήσιμον καὶ τὴν |
 τάξιν καὶ τὴν ἐπιγραφὴν καὶ τὸν συγγραφέα καὶ τὴν διασκευὴν. ὁ μὲν 12·
 οὖν σκοπὸς ἐν τοῖς Πλατωνικοῖς πολλαχοῦ διαπεφώνηται, ἐν δὲ τοῖς Ἀριστοτε-
 λικοῖς οὐδαμοῦ. * * εἴ γε μιμητὴς ὢν τῆς φύσεως ὁ φιλόσοφος ἅπαντα ἔνεκά
 του λέγει, ὡς δῆλον ἐντεῦθεν εἶναι τὸν σκοπὸν τῶν συγγραμμάτων, ὥσπερ
 25 κἀκεῖνη οὐδὲν ἀπλῶς ἀλλ' ἔνεκά του πάντα πράττει. τὸ δὲ χρήσιμον τῶν
 συγγραμμάτων ζητοῦμεν, ὅτε δοκεῖ τὸ σύγγραμμα πρὸς κακοῦ ἐπινενοῆσθαι,
 ὡς ἐπὶ τῶν Σοφιστικῶν ἐλέγχων· νομίζεται γὰρ τοῦτο τὸ βιβλίον βλαπτικὸν
 ὑπάρχειν, διότι κανόνας τινὰς ἐκεῖ παραδίδωσι, δι' ὧν δυνησόμεθα ἀπατᾶν.
 ἀλλ' ἡμεῖς φαμεν ὅτι παραδίδονται ταῦτα οὐχ ἵνα ἀπατῶμεν, ἀλλ' ἵνα μὴ
 30 ἀπατῶμεθα, καὶ οὐχ ἵνα ποιῶμεν, ἀλλ' ἵνα μὴ πάθωμεν, ὥσπερ καὶ τοῖς
 ἱατροῖς τὰ δηλητήρια οὐ πρὸς χρῆσιν, ἀλλὰ πρὸς φυγὴν παραδίδονται. τὴν
 δὲ τάξιν ζητοῦμεν οὐ τὴν καθολικὴν (ἥδη γὰρ ταύτην μεμαθήκαμεν, ὅτε
 ἐλέγομεν τὴν μὲν λογικὴν προηγεῖσθαι, ἔπεσθαι δὲ τὴν ἠθικὴν, μετὰ δὲ
 ταύτην τὴν φυσικὴν, καὶ μετὰ τὴν φυσικὴν τὴν μαθηματικὴν, μετὰ δὲ ταύ-
 35 τὴν τὴν θεολογίαν), ἀλλὰ τὴν μερικὴν, οἷον τὴν ἐν τοῖς ὁμοστοίχοις· εἰ
 λογικὸν ὑπάρχοι τὸ σύγγραμμα, τὴν ἐν τοῖς λογικοῖς ὑπάρχουσαν τάξιν δῆλον
 ὅτι ζητοῦμεν, ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν φυσικῶν. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς ἐπι-
 γραφῆς πολυπραγμονοῦμεν, ὅτε μὴ σύμφωνος | εἶναι δοκεῖ τῷ σκοπῷ, ὥσπερ 13·

2 οἱ ποιηταὶ cf. Hes. Theog. 459

8 ἀπιστίας M

11 αἰδῶ] αἰ δὸς M (cf. El.

p. 125,3)

δὲ πιθέσθαι M

βεβήλοις M

13 μετρίαν M

17 ἐπιτείν. scripsi:

ἐπιπνύμενος M

16 τούτω M

20 ὀφειλωμεν M

23 ante εἴ γε lacunam

signavi

ἅπαντα scripsi: ἀπάντων M

24. 25 λέγει et πράττει scripsi: λέγειν et

πράττειν M

26 ἐπινενοῖσθαι M

26. 38 ὅτε scripsi: ὅτι M

26 an

κακόν?

30 ποιούμεν M

33 ἐλέγομεν] p. 9,9

ἐπὶ τῶν Τόπων· ἄλλη μὲν γάρ ἐστιν ἡ ἐπιγραφή τοῦ συγγράμματος, ἄλλα δὲ τὰ ἐν τούτῳ παραδιδόμενα. πολλάκις δὲ καὶ συναναφαινέται ταῦτα τὰ τρία, ὁ σκοπός, ἡ χρεια, ἡ ἐπιγραφή, ὡς ἐν τῷ Περὶ ψυχῆς συγγράμματι. περὶ δὲ τοῦ γνησίου δύο ταῦτα ζητήσωμεν· πρῶτον μὲν διὰ πόσους τρόπους
5 ἐνοθεύοντο τὰ βιβλία καὶ ποῖά εἰσιν κριτήρια τὰ δυνάμενα διαχωρίζειν τὰ γνήσια ἀπὸ τῶν νόθων.

Ἐνοθεύοντο τοίνυν τὰ βιβλία τὸ παλαιὸν κατὰ τρεῖς τρόπους· ἢ διὰ φιλοτιμίαν τῶν βασιλέων ἢ δι' εὐνοίαν τῶν μαθητῶν ἢ διὰ ὁμωνυμίαν. καὶ δι' ὁμωνυμίαν τριχῶς· ἢ συγγραφῆς ἢ συγγραμμάτων ἢ ὑπο-
10 μνημάτων. ἀλλ', εἰ δοκεῖ, μάθωμεν πῶς τὸ τῶν βασιλέων φιλότιμον αἴτιον ἦν τοῦ τὰς βίβλους νοθεύεσθαι. ἰστέον τοίνυν ὅτι οἱ παλαιοὶ βασιλεῖς ἐρασταὶ ὄντες λόγων ἔσπευδον διὰ φιλοτιμίας συναγαγεῖν τὰ τῶν ἀρχαίων συγγράμματα. οὕτως οὖν Ἰοβάτης ὁ τῆς Λιβύης βασιλεὺς ἐραστὴς ἐγένετο τῶν Πυθαγορικῶν συγγραμμάτων καὶ Πτολεμαῖος ὁ ἐπικλῆν Φιλᾶδελφος
15 τῶν Ἀριστοτελικῶν καὶ Πεισίστρατος ὁ τῶν Ἀθηναίων τύραννος τῶν Ὀμηρικῶν (καὶ) χρημάτων δωρεαῖς ἔσπευδον ταῦτα συναγαγεῖν. πολλοὶ οὖν χρημάτων ὀρεγόμενοι ἔσπευδον ἢ συγγράφασθαι ἢ γοῦν καὶ τὰ τυχόντα συναγαγεῖν καὶ ἐπιγράψαι τοῖς τῶν ἀρχαιοτέρων ὀνόμασι καὶ προσφέρειν καὶ καρποῦσθαι δωρεὰς διὰ τούτου μνηστευόμενοι. καὶ συνέβαινεν, ὡς προείπομεν. νοθεύε-
20 σθαι τὰ βιβλία (ἔσθ' ὅτε) διὰ φιλοτιμίαν βασιλέων. | διὰ δὲ ὁμωνυμίαν συγ- 13^ν γραφῆων ἐνοθεύοντο ἔσθ' ὅτε τὰ βιβλία, διότι μὴ εἷς καὶ μόνος Ἀριστοτέλης ὁ Σταγειρίτης ἐγένετο, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπικλῆν Μῦθος, ἀλλὰ δὴ καὶ ὁ καλούμενος Παιδοτρίβης. δι' ὁμωνυμίαν δὲ συγγραμμάτων ἐνοθεύοντο τὰ βιβλία, διότι μὴ μόνος Ἀριστοτέλης ἔγραψε Κατηγορίας, ἀλλὰ καὶ Θεόφραστος καὶ
25 Εὐδήμος, οἱ τούτου μαθηταί. πολλάκις οὖν τις περιτυχὼν ταῖς Κατηγορίαις Θεοφράστου, εἰ τύχοι, ἐνόμισεν αὐτὰς εἶναι Ἀριστοτέλους. ἔσθ' ὅτε δὲ οὐδὲ διὰ ὁμωνυμίαν συγγραφῆων ἐνοθεύοντο τὰ βιβλία οὐδὲ διὰ ὁμωνυμίαν συγγραμμάτων, ἀλλὰ διὰ ὁμωνυμίαν ὑπομνημάτων, διότι πολλάκις ὑπόμνημά τις ἐποίησεν εἰς ὁμώνυμον πραγματείαν καὶ ἐνομίσθη ἄλλης εἶναι· ὥσπερ
30 οὖν καὶ Θεόφραστος ἐποίησεν ὑπόμνημα εἰς τὰς οἰκείας Κατηγορίας, καὶ πολλάκις τις ἀποπλανᾶται ὅτι τῶν Ἀριστοτέλους ἐστὶ τὸ ὑπόμνημα. ἢ πολλάκις ἐντυχάνων τις τῷ ὑπομνήματι Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀφροδισιέως εἰς τὰς Κατηγορίας ἐνόμιζεν αὐτὸ πάντως εἶναι τῶν Ἀριστοτέλους, λανθάνον ὅτι οὐ μόνον γέγραπται αὐτῷ εἰς τὰς Ἀριστοτέλους ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς Θεο-
35 φράστου. ἔστι δὲ ὅτε δι' εὐγνωμοσύνην μαθητῶν πρὸς διδάσκαλον ἐνοθεύοντο τὰ βιβλία, ὥσπερ πάντα τὰ συγγράμματα τὰ ἐπιγεγραμμένα Πυθαγόρου· ὁ γὰρ Πυθαγόρας οὐκ ἀπέλειπεν οἰκεῖον σύγγραμμα, λέγων ὅτι οὐ δεῖ ἄψυχα καταλιμπάνειν συγγράμματα, ἐπειδὴ μὴ δύναται ὑπὲρ ἑαυτῶν | ἀπολογεῖσθαι, 14^ν ἀλλὰ δὴ καταλιμπάνειν ἔμψυχα συγγράμματα, τοῦτ' ἐστὶ μαθητάς, οἵτινες

2 παραδιδόμενα scripsi: παραδιδόντα M 8 μαθητῶν scripsi: μαθημάτων M (cf. v. 35 p. 14,2) 11 τοῦ scripsi: τοὺς M 16 καὶ inserui πολλοὶ scripsi: πολὺ M 20 ἔσθ' ὅτε scripsi: evan. M (cf. v. 21. 26) 26 ἀριστοτέλης M¹ 32 ante εἰς add. 8ν (sic) M 38 ἐπειδὴ scripsi: εἰ ἤδη M

καὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ τῶν ἰδίων διδασκαλῶν δύνανται συμμαχεῖν. οἱ οὖν μαθηταὶ αὐτοῦ δι' εὐνοίαν ποιήσαντες συγγράμματα ἐπέγραψαν τὸ ὄνομα Πυθαγόρου. καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν νόθα εἰσὶ πάντα τὰ ἐξ ὀνόματος Πυθαγόρου προσφερόμενα συγγράμματα.

- 5 Ἡ δὲ εἰς τὰ μῦρια διαίρεσις σαφὴς ἔστι περὶ Ἀριστοτέλους καὶ σύνοπτος κατὰ ζῆλον γεωμετρικῶν· ὥσπερ γὰρ ἐκεῖνοι πρῶτα παραλαμβάνουσι τὰ λήμματα καὶ τὰ αἰτήματα, καὶ εἶτα οὕτως ἐπιφέρουσι τὰ θεωρήματα, οὕτω καὶ Ἀριστοτέλης πρῶτα διδάσκει τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν τοῦ συγγράμματος καὶ οὕτως αὐτὰ τὰ προκείμενα, ὥς ἐντεῦθεν σαφὴ γίνεσθαι τὰ κεφάλαια.
10 καὶ ἐν τούτοις στήσωμεν τὴν παροῦσαν θεωρίαν, ἐπειδὴ καὶ πέρας εἴληφεν ἡ διδασκαλία τῶν προλαμβανομένων τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας.

Θεωρία δ'.

- Ἐπειδὴ τῶν προλεγομένων ἀρχόμενοι πρὸς τρία τινὰ τὴν διδασκαλίαν ὑπισχνόμεθα ποιήσεσθαι, πρὸς τε πᾶσαν φιλοσοφίαν, τὴν ἐπιστήμην φημί,
15 καὶ πρὸς τὴν μέθοδον, τοῦτ' ἔστι τὴν λογικὴν, καὶ πρὸς τὸ σύγγραμμα, τοῦτ' ἔστι τὰς Κατηγορίας, φέρε διανύσαντες τὸ πρῶτον τῶν προτεθέντων ἡμῖν εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ τὸ δεύτερον εὐτάκτως χωρήσωμεν, ἐπὶ τὴν μέθοδον φημι, ζητοῦντες εἰ μέρος ἢ ὄργανον ἡ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας. δεῖ | τίνυν εἰδέναι 14· ὅτι διάφοροι δόξαι γεγόνασιν περὶ ταύτης, τῶν μὲν Στωϊκῶν μέρος αὐτὴν
20 εἶναι νομίζοντων, τῶν δὲ Περιπατητικῶν ὄργανον, τοῦ δὲ Θείου Πλάτωνος μέρος ἅμα καὶ ὄργανον, μέρος μὲν αὐτὴν εἶναι λέγοντος ἐν Φαῖδρῳ, ἐνθα λόγον ἐπέχειν φησὶν αὐτὴν τριγχοῦ πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ὄργανον δὲ ἐν Φαῖδῳ, ἐνθα φησὶν ἡ παῖ, γυμναζε σεαυτὸν διὰ τῆς καλουμένης ἀδολεσχίας, ἔως ἔτι νέος εἴ, εἰ δὲ μὴ, ἐκφεύξεταί σε τὸ ἀληθές', οὐδὲν ἄλλο
25 διὰ τούτων ἐνδεικνύμενος ὁ Πλάτων ἢ ὅτι ὄργανόν ἐστιν ἡ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας· οὐ γὰρ εἶχεν ποτε τολμῆσαι καὶ εἰπεῖν ἀδολεσχίαν καὶ γυμνασίαν τὸ μέρος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ Πλάτων.

- Οἱ δὲ Στωϊκοὶ διὰ τοῦ ἐπιχειρημάτων τὴν ἰδίαν δόξαν ἠβούλουντο πιστώσασθαι, ὣν τὸ πρῶτον τοιαύτην ἔχει τὴν ἀγωγὴν· πᾶν, ὃ χέρεται
30 τις ἢ τέχνη ἢ ἐπιστήμη, ἐὰν μὴ ἢ ἐτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης (ἢ μέρος ἢ μόνιον, αὐτῆς τῆς κεχρημένης) ἢ μέρος ἢ μόνιον ἐστίν. οἷον ὥς ἐπὶ παραδειγμάτων· τῆς ἱατρικῆς τέχνης μέρος ἐστὶ τὸ διαιτητικόν, καὶ οὐδαμῶς ἐτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης μέρος ἢ μόνιον ἐστὶ· τῆς ἱατρικῆς ἄρα τέχνης τὸ διαιτητικόν μέρος ἐστὶ, καὶ αὕτη μόνη χέρεται

6 γεωμετρικόν M 14 ὑπισχν.] p. 1,8 an ποιήσεσθαι? 19 στοϊκῶν (constanter) M 19. 20 Στωϊκῶν . . Περιπατητικῶν] cf. Zelleri Ph. Gr. II^b p. 182,5 III^a p. 60 20 νομίζοντων scripsi: νομίζοντες M 21 λέγοντος scripsi: λέγων M ἐν Φαῖδρῳ] potius in Reipubl. VII 14 p. 534 E 22 αὐτὴν scripsi: αὐτὸν M 22. 23 ἐν Φαῖδῳ] potius Parm. p. 135 D (cf. El. p. 119,5) 24 ἔως El.: ὥς M εἰ δὲ Plat.: ἔνα M ἐκφεύξεταί M σε Plat. El.: σοι M 30. 31 ἢ μέρος— κεχρημ. ex p. 15,19 inserui

αὐτῷ. εἰ τοίνυν καὶ ἡ φιλοσοφία κέχρηται τῇ λογικῇ, ἑτέρα δὲ τέχνη ἢ ἐπιστήμη ταύτη οὐ κέχρηται, τῆς ἄρα φιλοσοφίας μέρος ἢ μόριον ἡ λογική· ἀλλὰ μὴν οὐ μόριον· μέρος ἄρα. καλῶς δὲ πρόσκειται τῷ λόγῳ τὸ ἔαν μὴ ἡ ἑτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης διὰ τὴν ἀστρονομίαν. ἐκινδύνευσεν γὰρ ἡ ἀστρονομία μέρος εἶναι τῆς κυβερνητικῆς, ἐπειδὴ κέχρηται αὐτῇ. ὡς
5 δηλοῖ | Ἄρατος λέγων περὶ τῆς ἄρκτου 15^r

τῇ καὶ Σιδόνιοι ἰθύντατα ναυτίλλονται,
εἰ μὴ προὔπῃρχεν μέρος οὐσα τῆς φιλοσοφίας· ὑπὸ γὰρ τὸ θεωρητικὸν ἀνά-
γεται, καὶ τὸ θεωρητικὸν ὑπὸ τὸ μαθηματικόν. καὶ ἡ μὲν τοῦ ἐπιχειρή-
ματος ἀγωγὴ τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. ἔστι δὲ ἐλέγξαι αὐτὸ συντόμως καὶ
10 ῥαδίως διὰ τῆς τοῦ φλεβοτόμου ἀποδείξεως· φαίη γὰρ ἂν τις πρὸς αὐτούς·
ὅτι τὸ φλεβοτόμον τίνος ἐστίν; ἡ μόνης ἱατρικῆς; ἢ τινες ἄλλοι τοῦτω
κέχρηται ἡ μόνος ἱατροί; καὶ ὅμως τῶν εὖ φρονούντων οὐδεὶς μέρος τῆς
ἱατρικῆς καλέσει εἶναι τὸ φλεβοτόμον, εἴ γε τὸ μὲν σῶμα, τὸ φλεβοτόμον,
15 τὸ δὲ ἀσώματον, ἡ ἱατρική· οὐδέποτε δὲ τὸ σῶμα τοῦ ἀσώματου μέρος
ἐστί. πόθεν οὖν ὁ παραλογισμὸς προῆλθεν; λέγω τοίνυν, ὁῷ τὸ ζητούμενον
ἐν τῷ ἐπιχειρήματι παραλέλειπται· ἔδει γὰρ αὐτοὺς οὕτως εἰπεῖν· ὅτι πᾶν,
ὃ κέχρηται τις ἡ τέχνη ἢ ἐπιστήμη, ἔαν μὴ ἡ ἑτέρας τέχνης ἢ ἐπιστήμης
ἢ μέρος ἢ μόριον ἢ ὄργανον, αὐτῆς τῆς κεχρημένης ἢ μέρος ἢ μόριον ἐστί
20 ἢ ὄργανον. ἀλλὰ μὴν καὶ τῇ λογικῇ οὐδεμία ἄλλη τις κέχρηται ἡ μόνῃ ἡ
φιλοσοφία· ταύτης ἄρα τῆς χρωμένης μέρος ἢ μόριον ἐστὶν ἡ ὄργανον.
ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστι μέρος ἢ μόριον ἡ λογική, ὡς δέδεικται· ὄργανον ἄρα
ἐστί. καὶ ἐν τούτοις ἡ ἀγωγὴ τοῦ πρώτου λόγου. δεύτερος λόγος τοιαύτην
ἔχων τὴν ἀγωγὴν· ἡ λογικὴ προβάλλεται ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας· πᾶν τὸ προ-
25 βαλλόμενον ὑπὸ τίνος μέρος ἐστί τοῦ προβάλλοντος· ἡ λογικὴ ἄρα ὡς προ-
βληθεῖσα ὑπὸ τῆς φιλοσοφίας μέρος αὐτῆς ἐστί. ψευδὴς δὲ καὶ οὗτος ὁ
λόγος καθέστηκεν· | αὐτίκα γοῦν ὁ μὲν χαλκεὺς ἑαυτῷ (ἄκμονα) προβάλλεται 15^v
καὶ ὁ τέκτων, εἰ τύχοι, σφύραν, καὶ οὐδέτερον οὐδετέρου μέρος ἐστί. καὶ
οἱ μὲν τῶν Στωϊκῶν λόγοι τοιαύτην ἔχουσι τὴν ἀγωγὴν, δεικνύναι ἐπειγό-
30 μενοι τὴν λογικὴν μέρος οὐσαν τῆς φιλοσοφίας.

Οἱ δὲ τῶν Περιπατητικῶν λόγοι, τρεῖς ὄντες τὸν ἀριθμόν, τοιαύτην
ἔχουσι τὴν ἀγωγὴν, οἱ πρεσβεύοντες εἶναι ὄργανον τὴν λογικὴν. καὶ ὁ μὲν
πρῶτος αὐτῶν τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον· ἔαν ὧσι, φασί, δύο τέχνη καὶ κέχρηται
ἡ ἑτέρα τῷ ἀποτελέσματι τῆς ἑτέρας, ἡ κεχρημένη κρείττων ἐστὶ τῆς ἀποτε-
35 λεσάσης· οἷον ὡς ἔχει ἐπὶ χαλινοποιητικῆς καὶ ἵππικῆς· ἡ μὲν γὰρ χαλινο-
ποιητικὴ χαλινὸν ἐποίησεν, ἡ δὲ ἵππικὴ τοῦτω ἐχρήσατο· οὐκοῦν ἄρα ἡ
ἵππικὴ ὡς κεχρημένη τῷ ἀποτελέσματι τῆς χαλινοποιητικῆς κρείττων αὐτῆς
ὑπάρχει. οὕτω καὶ ἡ κυβερνητικὴ ναυπηγικῆς ἐστὶ τιμιωτέρα, διότι τῇ

1 αὐτό M 3 πρόσκειται M 4 ἢ] ἐστὶν M (cf. p. 14,30) 6 Ἄρατος] Phaenomen. 44
7 σιδώνιοι M ἰθύντατα M ναυτίλλονται M 12 τοῦτο M¹ 14 an
καλέσεται? 16 λέγει M¹ 27 ἄκμονα ex Philoponi, qui dicitur, de arte logica
disputatione inserui (vide Praef.) 29 δεικνύντες M¹ 30 μέρος M²: ὄργανον M¹
31 τρεῖς ὄντες scripsi: τριῶν ὄντων M 33 φασί scripsi: φησί M an χρῆται?
34 κρείττων M

πλοίῳ κέχρηται ἡ κυβερνητικὴ ἀποτελέσματι ὄντι τῆς ναυπηγικῆς. εἰ δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἡ μὲν φιλοσοφία ποιεῖ τὴν λογικὴν, κέχρηται δὲ αἱ ἄλλαι πᾶσαι τέχναι τῷ ἀποτελέσματι τῆς λογικῆς, οἷον ἱατρικὴ, γραμματικὴ, ῥητορικὴ, καὶ ἅπλως εἰπεῖν αἱ παραπλήσιοι τέχναι, εὐρεθήσεται ἄρα ἡ
 5 φιλοσοφία τῶν ἄλλων τεχνῶν τῶν κεχρημένων τῷ ταύτης προβλήματι, λέγω δὴ τῇ λογικῇ, * * κρείττους τῆς φιλοσοφίας, ἐπεὶ ἀτοκίας πάσης ἐστὶν ἐπέκεινα· τίς γὰρ ἂν εἰς τοσαύτην ἔλθοι ἀναΐδειαν ὥστε τὴν μητέρα ὄλων τῶν τεχνῶν χεῖρονα ὀνομάσαι τῶν κατὰ μέρος τεχνῶν; εἰ μὴ | οὖν μέρος 16^ο ἐστὶ διὰ τὸ ἄτοπον τοῦτο, ὄργανον ἄρα ἐστὶ τῆς φιλοσοφίας ἡ λογικὴ. καὶ
 10 ἐν τούτοις ἡ ἐπαγωγὴ τοῦ πρώτου ἐπιχειρήματος. δευτερον ἐπιχείρημα τοιαύτην ἔχον τὴν ἀγωγὴν· τὸ μέρος τῷ ὅλῳ τὴν αὐτὴν θέλει ἔχειν ὕλην καὶ τὸ αὐτὸ τέλος· ἡ λογικὴ οὐδὲ τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχει τῷ ὅλῳ, φημὶ δὴ τῇ φιλοσοφίᾳ, οὐδὲ τὸ αὐτὸ τέλος· ἡ λογικὴ ἄρα οὐκ ἐστὶ μέρος τῆς φιλοσοφίας ἀλλὰ ὄργανον. κατασκευάσωμεν δὲ ἐκατέραν τῶν προτάσεων, καὶ
 15 τὴν μὲν μείζονα οὕτω τὴν λέγουσαν ὅτι τὸ μέρος τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχει τῷ ὅλῳ καὶ τὸ αὐτὸ τέλος λέγοντες οὕτως· ὅτι ἀληθές ἐστὶ τὸ λεγόμενον· αὐτίκα γοῦν τὸ διαιτητικὸν μέρος ἐστὶ τῆς ἱατρικῆς τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχον τῇ ἱατρικῇ, τὰ ἀνθρώπινα σώματά φημι, καὶ τὸ αὐτὸ τέλος, οἷον τὴν ὑγίειαν· ἀμφοτέρω γὰρ τὴν ὑγίαν πραγματεύονται. ἔρρωται ἄρα τέως ἡ μείζων
 20 πρότασις. οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἡ ἐλάττων ἔρρωται ἡ λέγουσα ὅτι ἡ λογικὴ οὐδὲ τὴν αὐτὴν ὕλην ἔχει τῷ ὅλῳ οὐδὲ τὸ αὐτὸ τέλος· κατὰ ἀλήθειαν γὰρ οὐχ ἡ αὐτὴ ὕλη λογικῆς καὶ φιλοσοφίας, ἀλλὰ τῆς μὲν λογικῆς εἰσιν αἱ φωναί, τῆς δὲ φιλοσοφίας τὰ πράγματα, ὡς ὁρισμὸς δηλοῖ ὁ λέγων αὐτὴν γινώσκειν εἶναι θεῶν τε καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων. ἀλλ' οὐδὲ μὴν τὸ αὐτὸ
 25 τέλος ἐκατέρας ἐστίν, ἀλλὰ τέλος μὲν ἐστὶ φιλοσοφίας ἡ ἐξομοίωσις θεῶν κατὰ τὸ δυνατόν ἀνθρώποις, ὡς εἴρηται, τῆς δὲ λογικῆς ἡ τῆς ἀποδείξεως γένεσις. εἰ τοίνυν ἐκατέρα τῶν προτάσεων εὖ ἡμῖν συλλελογίσταί πως, καὶ τὸ συμπέρασμα πῶς οὐκ ἂν εἴη ἀληθές; καὶ ἐν τούτοις ἡ ἀγωγὴ τοῦ δευτέρου λόγου. | τρίτον ἐπιχείρημα καὶ αὐτὸ τοιαύτην ἔχον τὴν ἀγωγὴν· 16^ο
 30 ἴδιον μέρους ἐστί, φασί, τὸ δι' αὐτὸ παραλαμβάνεσθαι, ὀργάνου δὲ τὸ δι' ἕτερον παραλαμβάνεσθαι. εἰ δὲ ἡ λογικὴ οὐ δι' ἑαυτὴν παραλαμβάνεται ἀλλὰ δι' ἕτερον, διὰ τὴν ἀπόδειξιν, τὸ δὲ δι' ἄλλο παραλαμβανόμενον τοῦ δι' ὃ παραλαμβάνεται ὄργανόν ἐστιν, ἡ λογικὴ ἄρα οὐκ ἐστὶ μέρος τῆς φιλοσοφίας ἀλλ' ὄργανον. ὅτι δὲ οὐ δι' ἑαυτὴν παραλαμβάνεται ἡ λογικὴ
 35 ἀλλὰ δι' ἕτερον, διὰ τὴν ἀπόδειξιν φημι, δῆλον ἐντεῦθεν· ἡ φύσις οὔτε πάντα ἡμᾶς ἔκρυπεν, ἐπεὶ ἀδύνατον ἦν ζητοῦντας ἡμᾶς εὐρεῖν, ἀλλ' οὐδὲ μὴν πάντα ἡμῖν ἐφανέρωσεν, ἐπεὶ ἄτοπον ἦν καὶ περιττὸν τὸ ζητεῖν, ἀλλὰ τὰ μὲν δεῖξασα τὰ δὲ κρύψασα ζητητικοὺς ἡμᾶς καὶ εὐρετικούς ἀπέτελεσεν. εἰληπται οὖν ἡ λογικὴ ὡς μεθόδους ἡμῖν παρέχουσα, δι' ὧν εὐρίσκειν

3 λογικῆς] an φιλοσοφίας?

6 τῇ λογικῇ scripsi: τῆς λογικῆς M

ante κρείττους

Iac. signavi; conicias χεῖρων οὐσα. νῦν δὲ αἱ ἄλλαι τέχναι οὐκ εἰσι

14 ἐκότερα M

15 οὕτω] an τούτων?

22 τῆς .. λογικῆς Philop.: ἡ .. λογικῇ M

22 εἰσιν]

ἐστὶν M

26 ὡς εἴρηται] spectat suum in Isagogen comm.

36 πάντα scripsi:

πάντως M

δυνατόμεθα τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως κεκρυμμένα· διὰ γὰρ τῶν ὑπ' αὐτῆς δειχθέντων ἡμῖν τὰ μὴ δειχθέντα εὐρίσκομεν. καλῶς οὖν ἄρα συλλελογίσται ἡμῖν ὅτι δι' ἕτερον παραλαμβάνεται ἡ λογικὴ καὶ διὰ τοῦτο ὄργανον ἂν κληθεῖη.

Ὅτι δὲ εὖ λέγουσιν οἱ Περιπατητικοί, δεῖξωμεν καὶ ἡμεῖς δι' ἐτέρων 5 λόγων ὄργανον οὖσαν τὴν λογικὴν, ἐπισφραγίζοντες τοὺς ἤδη εἰρημένους λόγους ὡς ἀληθείας μετέχοντας. τὸ μέρος συμπληρωτικὸν ἐστὶ τῆς οὐσίας τοῦ πράγματος· ἀμέλει τοι παρὸν μὲν σώζει τὸ ὅλον ἀπὸν δὲ φθείρει· ἡ φιλοσοφία χωρὶς τῆς λογικῆς δύναται θεωρηθῆναι κατὰ φύσιν θεωρητικὴ τε οὖσα καὶ πρακτικὴ· ἡ λογικὴ ἄρα οὐκ ἔσται μέρος φιλοσοφίας | ἀλλ' 17^ο ὄργανον. ἀλλ', ὡς εἴρηται, ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι τῆς λογικῆς ἐδεήθημεν πρὸς ἀπόδειξιν, τῆς δὲ ἀποδείξεως εἰς κατάληψιν τῶν κεκρυμμένων. ἐστὶ δὲ καὶ ἕτερον λόγον κατασκευαστικὸν τοῦ αὐτοῦ εἰπεῖν τοιοῦτον· τὸ ὄργανον ἀναιρούμενον οὐκ ἀναιρεῖ τὸ ὅλον, ὡς ἔχει ἐπὶ σκεπάρνου καὶ τεκτονικῆς (τὸ γὰρ σκέπαρνον ἀναιρούμενον οὐκ ἀναιρεῖ τὸν τέκτονα)· ἡ λογικὴ ἀναιρου- 15 μένη οὐκ ἀναιρεῖ τὴν φιλοσοφίαν· ἡ λογικὴ ἄρα ὄργανον τῆς φιλοσοφίας. καὶ ἔστι τὸ αὐτὸ ἐπιχείρημα τοῦτο τῇ δυνάμει τῷ προλαβόντι, διαφέρον τῇ διαφόρῃ ἐπιβολῇ.

Οἱ μὲν οὖν τῶν Περιπατητικῶν καὶ τῶν Στωϊκῶν λόγοι τοῦτον ἔχουσι τὸν τρόπον, ὁ δὲ θεὸς Πλάτων καὶ μέρος αὐτὴν οἶεται εἶναι καὶ ὄργανον, 20 ὅθεν οὐ δεῖται κατασκευῆς· ἀμφοτέροι γὰρ, φησίν, ἐμοὶ νικᾷτε· διὰ τοῦτο γὰρ ἐπιχειρήματα εὐπορεῖτε ἑκάτεροι, διότι ἡ λογικὴ τῆς φιλοσοφίας καὶ μέρος ἐστὶ καὶ ὄργανον, καὶ ἀληθεύετε, ἄνδρες, καὶ μάχεσθε πρὸς ἀλλήλους μὴ μαχόμενοι· καὶ γὰρ μέρος ἐστὶ καὶ ὄργανον. καὶ μὴ νομίσητε κατὰ τὸ αὐτὸ λέγειν με τοῦτο· κατ' ἄλλο γὰρ καὶ ἄλλο μέρος ἐστὶ καὶ ὄργανον, 25 ὡς ἔστι ἐπὶ χειρὸς ἐξετάσαι τὸν λόγον καὶ τοῦ ξέστου· καὶ γὰρ ἡ χεὶρ καὶ μέρος ἐστὶ καὶ ὄργανον, μέρος μὲν τοῦ ὅλου σώματος ὄργανον δὲ δόσεως καὶ λήψεως. ὁμοίως καὶ ὁ ξέστης καὶ μέρος καὶ ὄργανόν ἐστι· ἐπειδὴ γὰρ διττὸς ὁ ξέστης, ὁ μὲν μετρῶν ὁ δὲ μετρούμενος, δυνατόν μέρος μὲν εἰπεῖν τὸν μετρούμενον ὄργανον δὲ τὸν μετροῦντα. ὥσπερ οὖν ἐπὶ τούτων ἐδεί- 30 ξαμεν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο καὶ μέρος εἶναι 17^ο καὶ ὄργανον, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς λογικῆς οὐδὲν ἄτοπον ἡμῖν συμβήσεται λέγουσιν αὐτὴν εἶναι καὶ μέρος καὶ ὄργανον· ὄργανον μὲν ὅτε ἐν ψιλοῖς κανόσι θεωρεῖται, ὡς ὅτε εἶπω ὅτι 'ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν καθόλου καταφατικῶν συνάγεται συμπέρασμα', μέρος δὲ ὅτε μετὰ τῶν πραγμάτων 35 αὐτῶν παραλαμβάνεται, ὡς ὅτε εἶπω ὅτι 'ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος, τὸ αὐτοκίνητον ἀθάνατον, ἡ ψυχὴ ἄρα ἀθάνατος', καὶ πάλιν 'πᾶν δίκαιον ἀγαθόν, πᾶν ἀγαθὸν καλόν, πᾶν ἄρα δίκαιον καλόν'. καὶ ἄξιον θαυμάσαι τὸν τε Πλάτωνα καὶ Ἀριστοτέλη, καὶ τοῦ μὲν Ἀριστοτέλους ὡς χωρίσαντος καὶ ἐφευρόντος ἄνευ πράγματος τοὺς κανόνας, Πλάτωνος δὲ χωρὶς κανόνων

8 θεωρεθῆναι M

θεωρητικὴ M

10 ὡς εἴρηται] p. 16,35

18 τοῦτον

ex τούτων corr. M¹

19 Πλάτων] cf. Plotin. I, 3,5 p. 21

20. 22 νικᾷται et ἀλη-

θεύεται M¹

30 ἀπεικὸς M

Comment. in Arist. XII 1. Olymp. Prol. et in Cat.

κεχρημένον τῇ ἀποδείξει· οἱ γὰρ παλαιοὶ ἀποδείξει μὲν ᾗδαισαν, ἀπόδειξιν δὲ ποιῆσαι [ἀντὶ τοῦ μέθοδον ἀποδεικτικὴν] οὐκ ᾗδαισαν, ταῦτό πάσχοντες τοῖς κεχρημένοις μὲν ὑποδήμασι, σκυτοτομεῖν δὲ ἀγνοοῦσι. καὶ οὐ διὰ τοῦτο χεῖρονα τὸν Πλάτωνα τοῦ Ἀριστοτέλους οἰητέον, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον καὶ
 5 κρείττονα· οὐδὲ γὰρ ἀποδεικνὺς ἐκεῖνος τῆς Ἀριστοτέλους ἀποδεικτικῆς μεθόδου ἐδεήθη, ἀλλὰ τοῦναντίον Ἀριστοτέλης τῆς Πλάτωνος ἀποδείξεως. οὕτω γοῦν καὶ Ὅμηρος καὶ Δημοσθένης οὐκ ἐδεήθησαν οὔτε τοῦ Περι ποιητικῆς Ἀριστοτέλους οὔτε τῆς Ἑρμογένους τέχνης, ἀλλὰ τοῦναντίον αὐτοὶ τούτων ἐδεήθησαν, ἵνα τὰς μεθόδους συστήσονται ἐκ τῶν συγγραμ-
 10 μάτων αὐτῶν. τοῦτο πέρας τῆς προκειμένης θεωρίας, ἐπειδὴ | καὶ περὶ 18^τ τῆς ζητήσεως τῆς λογικῆς, πότερον μέρος ἢ ὄργανον τῆς φιλοσοφίας, καθ- ἐστηκεν.

Ἀρχὴ τῆς ε' θεωρίας.

Ἐπειδὴ διὰ τὰς Κατηγορίας ἀνῆλθαμεν ἐπὶ τὴν λογικὴν, διὰ δὲ τὴν
 15 λογικὴν ἐφ' ὅλην τὴν Ἀριστοτέλους φιλοσοφίαν, διανύσαντες τὴν περὶ τού- των θεωρίαν, εὖ φέρε λοιπὸν τὴν περὶ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου, τοῦτ' ἐστὶ τῶν Κατηγοριῶν, ζήτησιν ποιησώμεθα, μνησθέντες τῶν ἐν τῷ δεκάτῳ κεφαλαίῳ ἡμῖν εἰρημένων· ἐν ἐκείνῳ γὰρ μεμαθήκαμεν ὡς δεῖ ἐκάστου Ἀριστοτελικοῦ συγγράμματος ἕξ τινα προλαβεῖν, σκοπὸν τέ φημι καὶ χρεῖαν
 20 καὶ τάξιν ἀναγνώσεως, ἔτι δ' αἰτίαν τῆς ἐπιγραφῆς καὶ συγγραφῆς καὶ τὴν καλουμένην διασκευὴν. οὐκοῦν ταύτην τὴν προθυμίαν ἔχοντες ἀρξώμεθα ἀπὸ τοῦ σκοποῦ, ἐπειδὴ πρὸς αὐτὸν ἅπαντα τὴν ἀναφορὰν ἔχει δημοσιεύ- οντα τὴν προαίρεσιν τοῦ προκειμένου συγγράμματος. οὐ μία τοίνυν γέγονε δόξα περὶ τοῦ σκοποῦ τῶν Κατηγοριῶν, ἀλλὰ τσαυταὶ γεγόνασιν δόξαι, ὅσα
 25 τὰ ὄντα καθέστηκε· τριτὰ δὲ ταῦτα, ἡ πράγματα ἢ νοήματα ἢ φωναί, καὶ τὰ μὲν πράγματα θεοῦθεν παράγεται, τὰ δὲ νοήματα ὑπὸ τοῦ νοῦ, αἱ δὲ φωναὶ ὑπὸ τῆς ψυχῆς. εἰς τσαυτα τοίνυν καὶ ὁ σκοπὸς μερίζεται. τῶν (δὲ) διαφόρων αἰρέσεων τοῦτον μερίζουσιν τρεῖς γεγόνασιν αἰρέσεις περὶ τοῦ σκοποῦ, καὶ ἡ μὲν ἔλεγεν περὶ φωνῶν μόνων διαλέγεσθαι τὸν Ἀριστοτέλη,
 30 εἰς ἣν ἦν ὁ Πορφύριος, ἡ δὲ περὶ μόνων πραγμάτων, εἰς ἣν ἦν ὁ Ἑρμῖνος, ἡ δὲ περὶ μόνων νοημάτων, | εἰς ἣν ἦν Ἀλέξανδρος. καὶ ἕκαστος τούτων 18^τ μάρτυρα τῆς οἰκείας δόξης τὸν Ἀριστοτέλη προεβάλλετο, Πορφύριος μὲν ὡς λέγων τὸν Ἀριστοτέλη περὶ φωνῶν διαλέγεσθαι ἐπιστοῦτο τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς· ἐπιγέγραπται γὰρ, φησί, τὸ σύγγραμμα Κατηγορίαι, οὐ-
 35 δὲν δὲ ἕτερόν ἐστι κατηγορία ἢ τὸ κατὰ ἄλλου ἀγορεύεσθαι· τὸ δὲ ἀγο- ρεύεσθαι φωνῆς ἴδιον· περὶ φωνῶν ἄρα καὶ μόνον διαλαμβάνει. καὶ ὅλως

1 οἱ γὰρ παλαιοὶ] cf. Arist. vit. p. 441,10 Rose 1.2 εἶδαισαν M (bis) 2 ἀντὶ — ἀποδεικτικὴν delevi ταῦτό Arist. vit.: ταυτὶ M 5 οὐδὲ] οὔτε M 17.18 τῶν . . εἰρημένων] p. 12,18 20 αἰτίαν τῆς scripsi: ἀν καὶ M (cf. p. 12,37) 22 αὐτὸν scripsi: αὐτὴν M 28 δὲ inserui τούτων M 30 pr. ἣν superscr. M
 33 λέγων scripsi: λέγοντα M

ἐξ αὐτῶν τῶν θυρῶν προανακηρύττει ὁ φιλόσοφος τὴν προαίρεσιν, λέγων ὁμώνυμα λέγεται, τὸ δὲ λέγεται οὐκ ἐπὶ πραγμάτων ἀλλ' ἐπὶ φωνῶν λαμβάνεται· ὥστε καὶ ἐντεῦθεν ἔστιν ἐλεῖν ὅτι περὶ φωνῶν αὐτῷ ὁ σκοπός, ὅθεν καὶ διαιρεῖ αὐτάς, ἥνικα φησὶν τῶν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμ-
 5 πλοκὴν λέγεται τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς, τῶν λεγομένων ἐπὶ φωνῆς εἰωθότων ὀνομάζεσθαι. ὁ δὲ Ἑρμῖνος οἰόμενος αὐτὸν περὶ πραγμάτων διαλαμβάνειν πιστοῦται τὸν λόγον αὐτοῦ ἐκ τοῦ τὸν Ἀριστοτέλη πανταχοῦ τῷ ἔστι προσρήματι κεχρησθαι, ὅπερ ἐπὶ πραγμάτων εἰώθε λέγεσθαι. καὶ οὐ μόνον, φησὶν, ἐκ τούτου ἔστι πιστώσασθαι τὸν λόγον, ἀλλὰ καὶ ἐκ
 10 τῆς διαιρέσεως τῆς παραδεδομένης ὑπ' αὐτοῦ περὶ τῶν ὄντων, ἐνθα φησὶ τῶν ὄντων τὰ μὲν ἔστιν ἐν ὑποκειμένῳ, τὰ δὲ καθ' ὑποκειμένου τινός λέγεται, ὡς δῆλον ὅτι περὶ πραγμάτων ἔστιν αὐτῷ ὁ σκοπός. καὶ μή τις ἀπορήσῃ πρὸς τὸν Ἑρμῖνον λέγων ὅτι ὅσον ἐπὶ τούτῳ τῷ λόγῳ συμβήσεται εἶναι τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀριστοτέλους περὶ φωνῶν, τῶν φωνῶν
 15 αὐτῶν οὐσῶν· ἐρεῖ γὰρ ἴσως τις πρὸς αὐτόν, ὑπὲρ Ἑρμῖνου τὸν λόγον ποιούμενος, | ὅτι αἱ φωναὶ καὶ οἱ λόγοι οὐ λέγονται κυρίως εἶναι, ἀλλ' ἐν τῷ 19^ο γίνεσθαι τὸ εἶναι ἔχουσιν, ὡς μαθησόμεθα. ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ὑπολαμβάνων αὐτὸν περὶ νοημάτων διαλέγεσθαι, ἐξ ἑκατέρων λαμβάνων τὰς ἀφορμὰς κατεσκεύαζε τὸν ἑαυτοῦ λόγον· φησὶ γὰρ ὅτι ἀμφότεροι ἐμοὶ νικᾷτε,
 20 ὡς ἐκ διαιρέσεως δεῖξωμεν· τῶν ὄντων τὰ μὲν μόνως ἀγγέλλει, τὰ δὲ μόνως ἀγγέλλεται, τὰ δὲ καὶ ἀγγέλλει καὶ ἀγγέλλεται. μόνως μὲν οὖν ἀγγέλλουσιν αἱ φωναὶ, μόνως δὲ ἀγγέλλονται τὰ πράγματα, ἀγγέλλει δὲ καὶ ἀγγέλλεται τὰ διανοήματα· ἀγγέλλει μὲν γὰρ τὰ πράγματα, ἀγγέλλεται δὲ ὑπὸ τῶν φωνῶν· οὐκοῦν μέσα ἐστὶ τὰ νοήματα τῶν τε φωνῶν καὶ τῶν
 25 πραγμάτων. λέγετε δὲ ὑμεῖς ὅτι περὶ φωνῶν καὶ περὶ πραγμάτων ζητεῖ, μέσα δὲ τούτων τὰ νοήματα, ὁ δὲ περὶ τῶν ἄκρων διαλαμβάνων περὶ τῶν μέσων διαλαμβάνει· περὶ νοημάτων ἄρα αὐτῷ ὁ σκοπός. εὐπορεῖ δὲ ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ἄλλου λόγου τοιοῦτου· τοσοῦτόν φησιν ὅτι περὶ νοημάτων ἔστιν αὐτῷ ὁ σκοπός, ὅτι ἐν τῷ τέλει τῶν Κατηγοριῶν φησιν ὑπὲρ
 30 μὲν οὖν τῶν προτεθέντων γενῶν ἱκανὰ ταῦτα. εἰ τοίνυν περὶ γενῶν, ὡς εἴρηται, ἔστιν αὐτῷ ὁ σκοπός, οἶδε δὲ πάλιν ἡ λογικὴ οὐ τὰ πρὸ τῶν πολλῶν (θεολογίας γὰρ ἔργον τοῦτο), οὐδὲ τὰ ἐν τοῖς πολλοῖς (φυσιολογίας γὰρ τοῦτο), ἀλλὰ τὰ ἐννοηματικά τὰ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ ὑστερογενῇ, πῶς οὐκ ἔσται αὐτῷ ὁ σκοπός περὶ νοημάτων ἐνταῦθα, εἴ γε
 35 λογικὴ ἔστιν ἡ μετὰ χεῖρας πραγματεία; καὶ οὕτω μὲν αἱ τρεῖς αἱρέσεις τὸ οἰκεῖον | ἐξ αὐτοῦ τοῦ φιλοσόφου πιστούμεναι προέεισαν. ὁ δὲ θεὸς 19^ο Ἰάμβλιχος, ἐπιγεγόμενος ὑστερον, φησὶ πρὸς αὐτοὺς ὅτι μάχεσθε, ἀνθρωποὶ, μὴ μαχόμενοι· καὶ γὰρ καὶ ἀληθεύετε καὶ οὐκ ἀληθεύετε· ἀληθεύει γὰρ ἕκαστος ὁμῶν λέγων τοῦτον εἶναι τὸν σκοπὸν τοῦ Ἀριστοτέλους,

4 ὅθεν scripsi: ὅτε M

4 τῶν λεγομένων . .] p. 1 a 16

10 φησὶ] indiligenter

reddit p. 1 a 20 sq.

13 ἀπορήσῃ scripsi: ἀπορήσοι M

19 ad ἐμοὶ in mrg.

add. ἡμῖν M¹νικᾷται M¹ (corr. m²)25 λέγεται M²

29 φησιν] p. 11 b 15

30 ταῦτα] τὰ εἰρημένα Arist.

31 ὁ σκοπός] in mrg. ὁ λόγος M¹

37 Ἰάμβλ.]

cf. El. p. 130, 14

38 μὴ μαχ.] μηχανόμενοι M¹ (corr. m²)

ψεύδεται·δέ, ὅτι τοῦτον λέγει καὶ μόνον [ἢ περὶ φωνῶν μόνως εἴρηται ἢ περὶ νοημάτων μόνον ἢ περὶ πραγμάτων μόνον]. ὥσπερ εἴ ποῦ ὀριζόμενός τις τὸν ἄνθρωπον εἴποι αὐτὸν ἢ ζῶν μόνον εἶναι ἢ λογικὸν ἢ θνητὸν μόνον, ἀληθεύει μὲν, ἐπειδὴ ταῦτα ἔστιν ὁ ἄνθρωπος, ψεύδεται δὲ ἐν
 5 ἔκαστον μόνον εἶναι λέγων τὸν ἄνθρωπον· οὕτω καὶ ὁ περὶ φωνῶν μόνον ἢ περὶ πραγμάτων ἢ περὶ νοημάτων μόνον οἰόμενος τὸν Ἀριστοτέλη λέγειν κατορθοῖ τι καὶ οὐ κατορθοῖ· κατορθοῖ μὲν, ἐπειδὴ μερικῶς πως ἤψατο τοῦ σκοποῦ, οὐ κατορθοῖ δέ, ἐπειδὴ μὴ τελείως ἡδυνήθη ἀποδοῦναι τὸν σκοπὸν τοῦ συγγράμματος· ἔστιν οὖν τῷ ὄντι ὁ σκοπὸς τοῦ Ἀριστοτέλους οὕτε
 10 περὶ φωνῶν μόνον οὔτε περὶ νοημάτων μόνον οὔτε περὶ πραγμάτων μόνον, ἀλλὰ περὶ τῶν τριῶν ἅμα, φωνῶν, νοημάτων, πραγμάτων· οὐδὲ γὰρ δυνατὸν περὶ ἑνὸς διαλεχθῆναι ἄνευ τῶν λοιπῶν.

Καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ἐρωτήσωμεν τοὺς περὶ φωνῶν καὶ μόνον λέγοντάς αὐτὸν ζητεῖν ὅτι οἱ βουλόμενοι τὸν Ἀριστοτέλη διαλεχθῆναι περὶ
 15 φωνῶν, περὶ ποίων ἄρα βούλεσθε; ἀσήμεων ἢ σημαντικῶν; ἀσήμεων μὲν οὐδαμῶς· γραμματικῆς γὰρ ἴδιον τὰς τοιαύτας | σκοπεῖν, οἷς οὐδὲν διαφέρει 20· τὸ σκινδαφός· καὶ Ὅμηρος κατὰ κλίσιν. οὐκοῦν εἰ μὴ περὶ ἀσήμεων ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος, περὶ σημαντικῶν ἄρα. ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ σημαντικαὶ φωναὶ πραγμάτων εἰσὶ σημαντικαί, καὶ περὶ πραγμάτων ἄρα ζητεῖ· ταῦτα δὲ ἄκρα,
 20 ὡς ἄνω δέδεικται· ὁ δὲ περὶ τῶν ἄκρων διαλεγόμενος καὶ τὰ μέσα περιλαμβάνει, ἅπερ ἔστι τὰ νοήματα· καὶ περὶ νοημάτων ἄρα ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος. οὐκοῦν ἔχομεν ἀναφανέν ἡμῖν τέως τοῦτο, ὅτι ὁ περὶ φωνῶν διαλεγόμενος καὶ περὶ νοημάτων καὶ περὶ πραγμάτων διαλέγεται. πάλιν οἱ περὶ πραγμάτων λέγοντες εἶναι τὸν σκοπὸν καὶ μόνων τῷ Ἀριστοτέλει
 25 ἐρωτῶσιν ἡμῖν ἀποκρινέσθωσαν· πῶς περὶ πραγμάτων αὐτὸν λέγετε διαλέγεσθαι; ἄρα περὶ πραγμάτων ἢ πράγματα ἢ ὡς ὑπὸ φωνῶν σημεινομένων; οὐ δῆπου ἐρεῖτε αὐτὸν περὶ πραγμάτων ἢ πράγματα ἔχειν τὸν σκοπὸν ἐν τούτῳ· πρώτης γὰρ φιλοσοφίας ἔργον ἔστι τοῦτο. οὐκοῦν ὡς ὑπὸ φωνῶν σημεινομένων. * * ζητεῖ ταῦτα· οὐ δῆπου γὰρ δακτύλῳ δείκνυσι ταῦτα
 30 φιλοσοφῶν· οὐκοῦν καὶ περὶ φωνῶν ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος. ἀλλ' ἐπειδὴ σημαίνουσι τὰ πράγματα αἱ φωναὶ διὰ μέσων νοημάτων, καὶ περὶ νοημάτων ἔστιν ἄρα αὐτῷ φροντίς. καὶ πάλιν ἀναπέφονται ἡμῖν τὸ ἐξ ἀρχῆς, ὅτι ὁ περὶ πραγμάτων διαλεγόμενος καὶ περὶ τῶν λοιπῶν διαλέγεται. ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ περὶ νοημάτων λέγοντες αὐτὸν ἔχειν τὸν σκοπὸν εἰς μέσον
 35 ἀγέσθωσαν· ἐρωτητέον γὰρ αὐτοὺς ὅτι οἱ περὶ νοημάτων βουλόμενοι τὸν | Ἀριστοτέλην διαλαβεῖν, ποίων ἄρα νοημάτων; ἄρα τῶν ἐπὶ ψιλῇ ἐπινοίᾳ; 20· οὐδαμῶς. οὐκοῦν τῶν σημαινόντων. τί σημαίνουσι δέ; τὰ πράγματα· ὁῦλον ἄρα ὅτι καὶ περὶ πραγμάτων διαλέγεται. καὶ ἐπειδὴ μὴ μόνον σημαίνουσιν, ἀλλὰ καὶ σημαίνονται ὑπὸ τῶν φωνῶν, ὁῦλον ἄρα καὶ περὶ

2 ἢ περὶ—πραγμ. μόνον deletei 7 τι] an τε? ἐπειδὴ scripsi: ἢ M 11 οὐδὲ]
 οὔτε M 15 βούλεσθαι M 20 δέδεικται] p. 19,24 25 λέγετε] λέγεται M
 29 lac. signavi; inseras καὶ ἄλλως· ὁ περὶ πραγμάτων διαλεγόμενος ὁῦλον ὅτι χρώμενος
 φωναῖς τὰ πράγματα σημαίνουσιν (cf. El. p. 130,27)

φωνῶν διαλεχθῆσεται. καὶ ἄλλως· εἰ δέδεικται ὅτι μέσα τὰ νοήματα
 φωνῶν καὶ πραγμάτων, ὁ περὶ τῶν μέσων διαλεγόμενος πῶς οὐ διαλεχθῆ-
 σεται καὶ περὶ τῶν ἄκρων; ἐκ τούτων τοίνυν ἔχομεν ὡς ἔστιν ὁ σκοπὸς
 τῶν Κατηγοριῶν περὶ φωνῶν καὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων. φωνὰς μὲν
 5 οὖν ἢ φωναὶ σκοπεῖν γραμματικῆς ἔργον, νοήματα δὲ ἢ νοήματα τῆς περὶ
 ψυχῆς πραγματείας, πράγματα δὲ ἢ πράγματα τῆς πρώτης φιλοσοφίας·
 ἐπεὶ τοίνυν τὸ παρὸν βιβλίον οὔτε πρώτη ἐστὶ φιλοσοφία οὔτε ψυχῆς
 θεωρία οὔτε γραμματικὸν σύγγραμμα, οὐ σκοπῆσει τὰ πράγματα ἢ πρά-
 γματα οὐδὲ τὰ νοήματα ἢ νοήματα οὐδὲ τὰς φωνὰς ἢ φωναί, ἀλλὰ σκο-
 10 πῆσει τὰς φωνὰς ὡς σημαίνουσας πράγματα διὰ μέσων νοημάτων. οὐκοῦν
 σκοπὸς τῶν Κατηγοριῶν διαλεχθῆναι περὶ φωνῶν πράγματα σημαίνουσῶν
 διὰ μέσων νοημάτων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν, περὶ φωνῶν καὶ πραγμάτων καὶ
 νοημάτων διαλέγεται κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν.

Ἄλλ' οὕτω ἔχομεν τέλειον τὸν τῶν Κατηγοριῶν σκοπὸν· καὶ γὰρ καὶ
 15 τὰ Ἀναλυτικά, τοῦτ' ἔστιν ἡ περὶ συλλογισμῶν πραγματεία, καὶ τὸ Περὶ
 ἐρμηνείας, | ὅ ἐστι τὸ περὶ προτάσεων σύγγραμμα, τοιοῦτον ἐπιδέχεται τὸν 21^ς
 σκοπὸν. οὐκοῦν πρὸς χωρισμὸν τούτων ῥητέον ὅτι ἐκεῖνα μὲν περὶ συν-
 θέτων φωνῶν διαλέγεται, τοῦτο δὲ περὶ ἀπλῶν. ὅθεν λεκτέον τὸν σκοπὸν
 εἶναι τῶν Κατηγοριῶν περὶ ἀπλῶν φωνῶν πράγματα ἀπλᾶ σημαίνουσῶν
 20 διὰ μέσων ἀπλῶν νοημάτων. ἀλλὰ πάλιν οὐδὲ οὕτως ἔχομεν τέλειον τὸν
 σκοπὸν τῶν Κατηγοριῶν· καὶ γὰρ ἐν ἀρχῇ τοῦ Περὶ ἐρμηνείας περὶ ὀνόματος
 καὶ ῥήματος διαλέγεται ὁ Ἀριστοτέλης· ταῦτα δὲ ὡμολόγηται εἶναι παρὰ
 πᾶσιν ἀπλᾶ φωναὶ πραγμάτων ἀπλῶν σημαντικαὶ διὰ μέσων ἀπλῶν νοημά-
 των. οὐκοῦν πρὸς χωρισμὸν τούτων προσθετέον 'κατὰ τὴν πρώτην θέσιν,'
 25 ἐκεῖνων τῆς πρώτης θέσεως μὴ οὐσῶν, ἀλλὰ μᾶλλον τῆς δευτέρας θέσεως.
 ἀλλ' ἵνα μάθωμεν τίς ἡ πρώτη θέσις καὶ τίς ἡ δευτέρα θέσις, ἔνθεν
 ἀρξάμεθα· ἴστέον τοίνυν ὅτι ἡ φύσις κοινωνικὸν τὸν ἄνθρωπον ἐβούλετο
 προαγαγεῖν· οὐκοῦν τοῦτον ἔχουσα τὸν σκοπὸν καὶ τὸ διαλέγεσθαι αὐτῷ
 δεδωρηται, ἵνα σημαίνει δύνῃται τοῖς πέλας τὰ πράγματα. οὐκ ἂν δὲ
 30 κοινωνεῖν οὕτως ἡδύνατο, εἰ μὴ καὶ κατὰ τὰς φωνὰς ἡ κοινωνία ἦν, δι-
 τρόπον οὐδὲ οἱ διάφορους ἔχοντες νόμους τῆς αὐτῆς εἶναι δύνανται πολι-
 τείας. κοινωνία δὲ τῶν φωνῶν ἔνθεν ἐγένετο· χορὸς σοφῶν ἀνδρῶν συν-
 ελθὼν ἐκάστῳ πράγματι ἴδιον ἀφώρισεν ὄνομα, καὶ τὸ μὲν ἐκάλεσαν οὐσίαν
 τὸ δὲ συμβεβηκός, καὶ ἀπλοῖς πράγμασιν ἀπλᾶ ἔθεντο τὰ ὀνόματα, | καὶ 21^ς
 35 οὕτω παρὰ πᾶσιν χαρακτηρίζεται. αὕτη λέγεται πρώτη θέσις. εἴτα ἐπειδὴ
 ἑώρων τὰ μὲν τῶν ὑπ' αὐτῶν τεθέντων ὀνομάτων ἐπιδεχόμενα ἄρθρα, τὰ δὲ
 μὴ ἐπιδεχόμενα ἀλλὰ καὶ χρόνον σημαίνοντα, ἐκάλουν τὰ μὲν ὀνόματα τὰ δὲ
 ῥήματα. καὶ ἐκάλουν ταύτην δευτέραν θέσιν. ἐπεὶ οὖν τί ἐστὶν πρώτη θέσις
 καὶ τί δευτέρα μεμαθήκαμεν, εἵπωμεν οὕτως· ὅτι σκοπὸς ἐστὶ τῶν Κατη-
 40 γориῶν διαλεχθῆναι περὶ ἀπλῶν φωνῶν πράγματα ἀπλᾶ σημαίνουσῶν διὰ

22 ὁμολόγηται M

31 οὐδὲ] οὔτε M

36 τεθέντων scripsi: τεθέντα M

ἄρθρα scripsi: πᾶσιν M (cf. Amm. in Cat. p. 11,16)

μέσων ἁπλῶν νοημάτων κατὰ τὴν πρώτην θέσιν. καὶ ἐν τούτοις ἐστὶν ὁ σκοπός.

Χρήσιμον δέ ἐστιν πρὸς πᾶσαν φιλοσοφίαν· ἡ γὰρ φιλοσοφία τὰ ὄντα διδάσκειν ἐπαγγέλλεται· τὰ δὲ ὄντα ὑπὸ τὰς δέκα κατηγορίας ἀνάγονται·
 5 χρήσιμον ὅρα τὸ βιβλίον πρὸς τὴν φιλοσοφίαν. [εἰ δὲ καὶ δοκεῖ τὸ σημεῖον (ἀνάγειν ὑπὸ) τὰς κατηγορίας, ἀλλ' οὖν καθ' ἕτερον τρόπον ὑπ' αὐταῖς ἐστι· τὸ γὰρ σημεῖον ἀρχὴ ἐστίν, ἡ δὲ ἀρχὴ τῶν πρὸς τι, τὸ δὲ πρὸς τι μία τῶν κατηγοριῶν.] χρησιμεύει δὲ πάλιν καὶ εἰς ἀπόδειξιν. ἡ δὲ ἀπόδειξις εἰς ἑκάτερον μέρος τῆς φιλοσοφίας ἐστίν, εἷς τε τὸ θεωρητι-
 10 κὸν καὶ πρακτικόν, ἵνα τὰ μὲν φαινόμενα διὰ τῆς ἀποδείξεως ἐν τῷ θεωρητικῷ πρεσβεύσωμεν ὡς ἀληθῆ, τὰ δὲ ἐν τῷ πρακτικῷ ἀγαθὰ διαπραξώμεθα.

Ἐπιγράφεται δὲ τὸ βιβλίον Κατηγορίαι, τῇ τῆς κατηγορίας ὀνόματι ἐνταῦθα οὐ δηλοῦντες τὴν ἐπὶ ἐγκλήματος δίκην, ἀλλὰ σημαίνοντες τὸ κατὰ
 15 τινος ἀγορεύεσθαι· τῶν γὰρ ὄντων τὰ μὲν μόνως | ὑπόκεινται, ὡς τὰ 22^α ἄτομα, τὰ δὲ μόνως κατηγορεῖται, ὡς τὰ γενικώτατα, τὰ δὲ μέσα καὶ ὑπ' ἄλλα, ἅτινα καὶ ὑπόκεινται καὶ κατηγορεῖται. ἐπεὶ οὖν ὁ Ἀριστοτέλης ἐνταῦθα περὶ τῶν γενικωτάτων διελέγετο, ἐπέγραψεν τὸ βιβλίον Κατηγορίας, οὕτω καλῶν τὰ γενικώτατα γένη. εἰκότως· εἰ γὰρ καὶ ἄλλα κατηγοροῦνται,
 20 ἀλλ' οὐ δῆπου καὶ κατηγορίαι λέγονται, ὅτι μὴ ἀχραιφνῶς μετέχουσι τοῦ κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ὑπόκεινται. τὰ δὲ γενικώτατα, ἅτε μόνως κατηγορούμενα μηδέποτε δὲ ὑποκείμενα, εἰκότως κατηγορίαι κληθήσονται. καὶ μὴ ἀπορήσῃ τις λέγων διὰ τί ἐπέγραψε μὲν Κατηγορίας, Περὶ κατηγοριῶν δὲ οὐκ ἐπέγραψεν· ἐρῶ γὰρ πρὸς αὐτὸν ὅτι, ὡς ἂν εἴποι τις, βουλόμενος
 25 σωματοποιῆσαι τὸν λόγον καὶ δι' αὐτοῦ σημᾶναι τὰ πράγματα ἐχρήσατο τοιαύτῃ ἐπιγραφῇ. οὕτω γοῦν πρὸ αὐτοῦ ὁ Πλάτων ἐπέγραψε Φαῖδρος, Ἀλκιβιάδης, καὶ μετὰ τοῦτον Ἀριστείδης τὰ ὑπὲρ τῶν στρατηγῶν ἐγκώμια οὐχ Ἵπὲρ αὐτῶν ἐπέγραψεν, ἀλλὰ τοῖς ὀνόμασι τῶν ἐγκωμιαζομένων ἐπέγραψεν, Θεμιστοκλῆς εἰπὼν καὶ Περικλῆς καὶ Κίμων καὶ Μιλτιάδης, ὡς
 30 τῶν λόγων, ὡς εἴρηται, σημαίνοντων τὰ πράγματα καὶ μιμουμένων αὐτά. μήτις δὲ ἐπιγράφῃ Περὶ γενῶν, ὥσπερ ὁ Ἀρχύτας [γένῃ] ἐπέγραψε τὰς Κατηγορίας· | τὰ γὰρ γένη ἐννοηματικά ἐστίν, ὡς φησιν ὁ Πορφύριος ἐν τῷ 22^ο Περὶ γένους 'οὐδὲν ἄρα περιέχει περιττὸν οὐδὲ ἐλλείπον ἢ τοῦ γένους ῥηθεῖσα ὑπογραφὴ τῆς ἐννοίας'. μὴδὲ μὴν Πρὸ τῶν τόπων τις τὰς Κατηγο-
 35 ρίας ἐπιγράφῃ, ὥσπερ οἱ πολλοὶ ἐπέγραψαν· οὐ μόνον γὰρ πρὸ τῶν Τόπων ἐστὶ τὸ παρὸν βιβλίον, ἀλλὰ καὶ πρὸ τοῦ Περὶ ἐρμηνείας καὶ τῶν ἄλλων. καὶ ἐν τούτοις τὰ τῆς ἐπιγραφῆς.

Ἄρα γνήσιόν ἐστι τοῦ παλαιοῦ τὸ βιβλίον ἢ οὐ; τινὲς μὲν οὖν νοθεύουσι τὸ βιβλίον διὰ τέσσαρας αἰτίας, ὧν ἡ πρώτη τοιαύτην ἔχει τὴν ἀνω-

4 ἐπαγγέλλεται M

5—8 εἰ—κατηγοριῶν delevi

6 ἀνάγειν ὑπὸ inserui

13. 14 conicias τοῦ . . ὀνόματος . . δηλοῦντος . . σημαίνοντος, sed fort. δηλοῦντες et σημαίνοντες scripsit, quasi praecederet ἐπεγράψαμεν

23 ἀπορήσῃ scripsi: ἀπορήσοι M

27 τοῦτον scripsi: τὸν M

'Αριστείδης] III p. 433 Dindorf

30 εἴρηται] p. 20, 18

31 Ἀρχύτας] cf. El. p. 132, 26

γένῃ delevi

32 Πορφ.] Isag. p. 3, 19

γῆν· τοσοῦτον, φασί, νόθον ἐστὶ τὸ βιβλίον, ὅτι ἐνταῦθα μὲν ὁμωνύμων καὶ
 συνωνύμων ἐμνημόνευσεν, ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ τῶν ὁμωνύμων καὶ τῶν συν-
 ωνύμων καὶ τῶν ἑτερωνύμων καὶ τῶν πολυνώνυμων, ὡς δῆλον ὅτι νόθον
 ἐστὶ τὸ βιβλίον ὡς μὴ συνφθὰ φθιγγόμενον τοῖς ἐν τῇ Φυσικῇ εἰρημένους.
 5 πρὸς τοῦτο φαμεν ἡμεῖς ἢ ὅτι οὐκ ἐδεήθη ἡ παροῦσα διδασκαλία πλὴν
 τῶν δύο τούτων, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῶν ἐμνημόνευσεν αὐτόν τι πάσων
 τοῖς γεωμέτραις, οἵτινες πολλῶν ὄντων εἰδῶν μόνης εὐθείας καὶ περιφεροῦς
 γραμμῆς μέμνηται, ἢ ὅτι διὰ τούτων συμπεριέλαβεν ἐκεῖνα τὰ ὄντα· τὸ
 γὰρ ὁμώνυμον ἐναντίον ἐστὶ πολυνόμου τὸ δὲ συνώνυμον τῷ ἑτερωνόμῳ·
 10 τὸ μὲν γὰρ ὁμώνυμον ἐν μόνον ὄνομα σημαίνει πολλά δὲ πράγματα, τὸ
 δὲ ἄλλο τὸ ἀνάπαλιν πολλά μὲν ὀνόματα ἐν δὲ πᾶγμα. πάλιν τὸ συν-
 ώνυμον τοῦ ἑτερωνόμου διαφέρει, καθὼς τὸ μὲν συνώνυμον ὀνόματος καὶ
 [οὐ] | πράματος κοινωνεῖ, τὸ δὲ ἑτερώνυμον οὐδετέρου. καὶ ἡ μὲν ἀγωγὴ 23⁺
 τῆς πρώτης αἰτίας τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. δευτέραν αἰτίαν προβάλλονται
 15 τοιαύτην· τοσοῦτον φασιν ὅτι νόθον ἐστὶ τὸ βιβλίον, ὅτι ἐνταῦθα μὲν λέγει
 τὴν αὐτὴν εἶναι μεταβολὴν καὶ κίνησιν, ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ καθολικωτέραν
 τὴν μεταβολὴν τῆς κινήσεως. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πάλιν εἰπεῖν ὅτι οὐ
 προσέκειτο ἐνταῦθα αὐτῷ φυσιολογῆσαι· διὸ ὡς μὴ ἔχων τοῦτον τὸν σκοπόν,
 ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς ἀτελεστέρους ποιούμενος τὸν λόγον, οὐκ ἠκριβολογῆσατο
 20 περὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς διαφορᾶς τούτων. τρίτην αἰτίαν τοιαύτην λέγουσιν·
 τοσοῦτον φασιν ὅτι νόθον ἐστὶ τὸ βιβλίον, ὅτι ἐνταῦθα μὲν τὸ ἐπιστητὸν
 πρότερον εἶναι λέγει τῆς ἐπιστήμης, ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ ἅμα τὰ πρὸς τί
 φησιν εἶναι. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἔστιν πάλιν εἰπεῖν ὅτι ἐκάτερος λόγος τοῦ
 φιλοσόφου ἐστὶν ἀληθής· τὰ γὰρ πρὸς τι καὶ ἅμα ἐστὶ καὶ οὐχ ἅμα·
 25 ἅμα μὲν ὡς πρὸς τι καὶ ὡς ἔχοντα σχέσιν πρὸς ἄλληλα, οὐχ ἅμα δὲ ὡς
 πράγματα. ἐν μὲν οὖν Φυσικοῖς λόγοις ἐξετάζων τὴν σχέσιν αὐτῶν ἅμα
 τῇ φύσει λέγει εἶναι τὰ πρὸς τι, ἐνταῦθα δὲ ὡς πράγματα αὐτὰ βασανίζων
 οὐχ ἅμα αὐτὰ λέγει εἶναι. τετάρτη αἰτία· τοσοῦτον, φασί, νόθον ἐστὶ τὸ
 βιβλίον, ὅτι ἐν μὲν ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ πραγματείας τὴν καθόλου οὐσίαν
 30 προτιμᾷ τῆς μερικῆς, ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀνάπαλιν τὴν μερικὴν προτάττει τῆς
 καθόλου οὐσίας. οὐοῖν οὖν θάτερον· ἢ πάσας τὰς πραγματείας αὐτοῦ διέ-
 καιον | νοθεῦσαι ἢ τὴν προκειμένην· ἀλλὰ μὴν ἀδύνατόν ἐστιν ἡμᾶς νο- 23⁺
 θεῦσαι πάσας τὰς πραγματείας· τὴν προκειμένην ἄρα δεῖ νοθεῦσαι. εἰ δὲ
 τοῦτο, ἔχομεν τὸ ζητούμενον. ἔστι δὲ πάλιν πρὸς τοῦτο εἰπεῖν ὅτι εἰκότως
 35 ἐν ταύτῃ μὲν τῇ πραγματείᾳ τὴν μερικὴν προετίμησεν οὐσίαν τῆς καθόλου,
 ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις τὴν καθόλου τῆς μερικῆς· ἐπειδὴ γὰρ ἐν ταῖς παρόντι
 συγγράμματι ὡς πρὸς εἰσαγομένους ποιεῖται τὸν λόγον, εἰκότως τῇ πρε-
 πούσῃ τάξει τοῖς εἰσαγομένοις ἐχρήσατο, ἀρξάμενος ἀπὸ τῶν ἐκεῖνοις

4 ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ] fallitur, neque in Physicis neque in reliquis scriptis haec quattuor
 coniunguntur 8 ὄντα] an ἐναντία? 13 οὐ deleui 15. 21 φασιν] φησιν M

16 ἐν δὲ τῇ Φυσικῇ] E 1 p. 225^a 3 sqq. 22 τῇ Φυσικῇ] cf. El. p. 214, 31

26 πράγματα scripsi: πᾶγμα M 28 φησί M 29 ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτοῦ πραγμ.]

cf. Zelleri Ph. Gr. IIb p. 240 sq. 31 θάττερον M

πρώτῳ· εἰσαγομένοις γὰρ πρῶτα τὰ μερικὰ τῶν καθόλου νομίζεται. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις πραγματείαις ἄτε δὴ ὡς πρὸς τελειοτέρους τὸν λόγον ποιούμενος καὶ ἐπιστήμονας τοῖς καθόλου τὴν πρώτην διδῶσι ψῆφον, ἐπειδὴ καὶ τῇ φύσει καὶ τοῖς ἐπιστήμοσι ταῦτα πρῶτα πέφυκεν ὄντα. ἀλλ' ἐπεὶ 5 μὴ μόνον χρὴ ἀνατρέπειν ἀλλὰ καὶ κατασκευάζειν, φέρε δεῖξωμεν ἐκ πλειόνων λόγων τὸ γνήσιον τοῦ βιβλίου. ὅτι γνήσιον τοῖνυν ἐστὶ τοῦ συγγραφέως τὸ βιβλίον δῆλον ἔκ τε τῆς ὕλης καὶ τοῦ τέλους καὶ ἐκ τοῦ μεμνησθαι αὐτὸν ἐν ἑτέροις συγγράμμασιν αὐτοῦ γνήσιος τοῦ προκειμένου βιβλίου, ἔνθα φησὶν 'ὡς εἴρηται ἐν Κατηγορίαις'. καὶ ἄλλως· εἰ μὴ ὁῶμεν 10 γνήσιον εἶναι τοῦ Ἀριστοτέλους τὸ σύγγραμμα, ἀκέφαλος ἔσται ἡ λογικὴ πραγματεία· ποῦ γὰρ ἡ λογικὴ διαλεχθήσεται περὶ ἀπλῶν φωνῶν κατὰ τὴν πρώτην θέσιν; καὶ ἄλλως· εἰ οἱ μαθηταὶ | αὐτοῦ κατὰ ζῆλον τοῦ 24^ο οἰκείου διδασκάλου ἔγραψαν Κατηγορίας, πῶς οὐκ ἔστι δῆλον ὅτι γνήσιον αὐτοῦ ἐστὶ τὸδε τὸ σύγγραμμα; καὶ ἄλλως· φασὶν ὅτι εὐρέθησαν ἐν ταῖς 15 βιβλοθήκαις μετὰ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ τῶν μὲν Ἀναλυτικῶν μ' καὶ β' βιβλία, τῶν δὲ Κατηγοριῶν β', ὧν τοῦ μὲν ἐνός ἡ ἀρχὴ ἐστὶν αὕτη ἡ καὶ φερομένη ὁμώνυμα λέγεται, τοῦ δὲ ἑτέρου ἡ ἀρχὴ ἦν "τῶν ὄντων τὰ μὲν ἐστὶν ὁμώνυμα τὰ δὲ συνώνυμα τὰ δὲ πολuwώνυμα". οἱ οὖν κριτικοὶ τοῦτο μὲν ἔκριναν ὡς γνήσιον Ἀριστοτέλους γέννημα, τὸ δὲ θιάτερον ἀπεδο- 20 κίμασαν νόθον. καὶ ἐν τούτοις καὶ τὸ γνήσιον τοῦ βιβλίου.

Ἡ δὲ τάξις τῆς ἀναγνώσεως ἐστὶ τοιαύτη· ἴστέον ὅτι τὰ πράγματα καὶ θεωρεῖται καὶ πράττεται. ἀλλὰ ἀντιπεπονθότως ἔχει ἡ θεωρία τῇ πράξει· τὸ γὰρ τέλος τῆς θεωρίας ἀρχὴ γίνεται τῆς πράξεως καὶ τὸ τέλος τῆς πράξεως ἀρχὴ γίνεται τῆς θεωρίας, ὡς ἔχει ἐπὶ οἰκοδόμου· ὁ γὰρ 25 οἰκοδόμος ἐνθυμεῖται ποιῆσαι κώλυμα θαλάπους καὶ ψύχους. ἀλλ' οὐχ οἷός τέ ἐστι τοῦτο ποιῆσαι δίχα ὀροφῆς, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ὀροφὴν δίχα τοίχων, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς τοίχους δίχα θεμελίων, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς θεμελίους δίχα πρῶτον τοῦ ὀρύξει τὴν γῆν· καὶ ἐνταῦθα μὲν ἔληξεν ἡ θεωρία, ἐκεῖθεν δὲ ἄρχεται ἡ πράξις. οὕτω καὶ ὁ γραμματικὸς φησὶν πρὸς ἑαυ- 30 τὸν ὅτι ἔλαβον τὸ παιδίον, | ὅπως διδάξω αὐτὸ λόγον· οὐ δύναται δὲ τοῦτο 24^ο μαθεῖν, εἰ μὴ πρῶτον διδάξω αὐτὸ τὰ ἐξ ὧν σύγκειται ὁ λόγος, τοῦτ' ἐστὶ τὰς λέξεις. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δύναται εἰδέναι, εἰ μὴ διδάξω αὐτὸ τὰς συλλαβάς. ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο εἴσεται ἄνευ τῶν στοιχείων. καὶ ὅθεν ἔληξεν ἡ θεωρία, ἐκεῖθεν ἄρχεται ἡ πράξις. εἰ τοῖνυν βουλόμεθα ἀποδείξαι τι, οὐ 35 δυνάμεθα δὲ τοῦτο ποιῆσαι ἄνευ τῶν τοιῶνδε συλλογισμῶν, ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο ἄνευ τῶν ἀπλῶν συλλογισμῶν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ τοιῶσδε γράφειν ἄνευ τοῦ ἀπλῶς γράφειν, ἀλλ' οὐδὲ τούτους ἄνευ τῶν προτάσεων, ἀλλ' οὐδὲ ταύτας ἄνευ τῶν ἀπλῶν φωνῶν, εἴ γε αἱ μὲν τῆς δευτέρας θέσεως εἰσιν αἱ δὲ τῆς πρώτης, ἀδύνατον δὲ τὴν δευτέραν εἰδέναι ἄνευ τῆς πρώτης, πῶς οὐκ 40 ἔσται τὸ μὲν προκείμενον πρώτην ἔχον τάξιν ὡς περὶ τῶν ἀπλῶν φωνῶν διαλεγόμενον τῆς πρώτης θέσεως, τὸ δὲ Περὶ ἐρμηνείας δευτέραν τάξιν

1 πρῶτα] an πρότερα?

9 ὡς εἴρ. ἐν Κατ.] cf. El. p. 133,12

30 ex αὐτὸ corr.

αὐτῷ M τοῦτο scripsi: τὸ M (cf. v. 32,33)

31. 32 αὐτὸ scripsi: αὐτῷ M

ὡς διαλεγόμενον περὶ δευτέρας θέσεως τῶν ἀπλῶν φωνῶν, τὰ δὲ Πρῶτα ἀναλυτικὰ τρίτην ὡς περὶ τοῦ ἀπλοῦ συλλογισμοῦ διαλαμβάνοντα, τὰ δὲ Ὑστερα ἀναλυτικὰ τετάρτην ὡς περὶ τοῦ τοιοῦδε συλλογισμοῦ διαλαμβάνοντα, οἷον δὴ τοῦ ἀποδεικτικοῦ.

- 5 Ἡ δὲ εἰς τὰ μόρια διαίρεσις τοῦ βιβλίου τριττὴ καθέστηκεν· διαιρεῖται γάρ εἰς τὰ πρὸ τῶν κατηγοριῶν καὶ εἰς αὐτὰς τὰς κατηγορίας καὶ εἰς τὰ μετὰ | τὰς κατηγορίας. καὶ ἐν μὲν ταῖς κατηγορίαις τοὺς ἀγῶνας 25^τ αὐτοὺς παραδίδωσι, διαιρῶν τὰς κατηγορίας εἰς ὑπογραφάς καὶ ἴδια, ἐν δὲ τοῖς λοιποῖς δύο τμήμασι τὰ χρήσιμα πρὸς τὰς κατηγορίας διδάσκει. ἀλλ'
- 10 ἴστέον ὅτι τούτων τῶν διδασκόμενων τὰ μὲν ἐστὶν ἀσαφῆ, τὰ δὲ ἀσαφῆ μὲν, οὐκ ἐπὶ τσοῦτον δὲ ἐστὶν ἀσαφῆ ὡς τὰ προλαβόντα, ἀλλὰ δίδωσιν ἑαυτὰ ἡμῖν πρὸς γινῶσιν ἀμυδρῶς πως. τὰ μὲν οὖν παντάπασιν ἀσαφῆ προεδίδαξεν, ἵνα μὴ ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσι, τοῦτ' ἐστὶν ἐν τῇ περὶ τῶν κατηγοριῶν διδασκαλίᾳ, λέγοντος ταῦτα τοῦ φιλοσόφου ξενισθῶμεν, ἀγνο-
- 15 οῦντες τί ποτέ ἐστι τὰ λεγόμενα. τὰ δὲ κατὰ τι ἀσαφῆ ὕστερον καταέλοιπεν, ὡς ἡμῶν ἐχόντων ἀμυδρὰν τινα περὶ τούτων ἔννοιαν, ὡς εἴρηται. οὐκ ἐδίδαξεν δὲ πάντα ἅμα, τὰ τε σαφῆ καὶ τὰ ἀσαφῆ, οὐδὲ ἐν τοῖς πρώτοις οὐδὲ ἐν τοῖς ὑστέροις, διὰ τὸ μὴ τοὺς νέους ὀκνηροτέρους παρασκευάσαι ἐπὶ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ βιβλίου ἢ διὰ τὴν τῶν ἐνθυμημάτων βαθύτητα
- 20 ἢ διὰ τὴν τῶν λέξεων ἀσάφειαν, ἢ οὖν διὰ τοῦτο ἢ ἵνα μὴ ἀπρεπῇ τὸν λόγον ἐργάσθαι, μεῖζον τῶν ἀγῶνων ἢ καὶ τῶν ἐπιλόγων ποιῶν τὸ προοίμιον. καὶ ἐν τούτοις καταπαυέσθω ἡμῖν ἢ παροῦσα θεωρία καὶ τὰ προλαμβάνόμενα τῶν Κατηγοριῶν καὶ πάσης τῆς Ἀριστοτέλους φιλοσοφίας.

4 δὴ scripsi: δὲ M

8 αὐτοὺς El.: αὐτοῦ M

11 ante οὐκ II litt. eras. M

21 ἐργάζεται M (corr. m¹)

μεῖζον M (corr. m¹)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ.

〈Θεωρία 5'.〉

〈Περὶ ὁμωνύμων.〉

5 p. 1^a1 'Ομωνύμα λέγεται ὧν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ τοῦ-
νομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος, οἷον ζῶον.

Μετὰ τὴν τριπλὴν στοιχείωσιν, τῶν Κατηγοριῶν, τῆς λογικῆς, τῆς
'Αριστοτέλους φιλοσοφίας, φέρει λοιπὸν σὺν θεῷ ἀψώμεθα τῆς κατὰ λέξιν
ἐξηγήσεως. ἀλλ' ἐπειδὴ εὐθέως ἐν προοιμίῳ ὁ 'Αριστοτέλης ὁμωνύμων
10 μέμνηται καὶ συνωνύμων, φέρει εἰπόμεν τί ποτὲ ἐστὶ τούτων ἕκαστον. ἀλλ'
ἵνα τοῦτο μάθωμεν, προέλθωμεν οὕτως· πᾶν πρᾶγμα καὶ ἓν ἐστὶ καὶ πολυ-
μερές, καὶ ὥς μὲν ἐν ὄνομα ἔχει, ὥς δὲ πολυμερές λόγον ἔχει. λόγον δὲ
ἄκουε νῦν ἢ ὀρισμὸν ἢ ὑπογραφὴν. ἐπειδὴ οὖν πᾶν πρᾶγμα καὶ ὄνομα
ἔχει καὶ λόγον, τὰ πράγματα ἢ κατὰ ἄμφω τὰ αὐτὰ κοινωνοῦσι, κατὰ τὸ
15 ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον φημί, ἢ κατὰ ἄμφω διαφέρουσιν, ἢ κατὰ τι μὲν
κοινωνοῦσι κατὰ τι δὲ διαφέρουσι. καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ γὰρ κατὰ μὲν τὸ
ὄνομα κοινωνοῦσιν, κατὰ δὲ τὸν λόγον διαφέρουσιν, ἢ τὸ ἀνάπαλιν κατὰ
μὲν τὸ ὄνομα διαφέρουσι, κατὰ δὲ τὸν λόγον κοινωνοῦσιν. εἰ μὲν οὖν
κατ' ἄμφω κοινωνοῦσιν, λέγονται συνώνυμα, οἷον ἐπὶ ἀνθρώπου καὶ ἵππου·
20 ταῦτα γὰρ δύνανται λέγεσθαι συνώνυμα, διότι ζῶα ἄμφω, ἀλλὰ καὶ ὄρον
ἔχουσι τὸν αὐτόν, τὸν τοῦ ζῴου φημί, οἷον τὸ οὐσία ἐμφυχος αἰσθητική.
εἰ δὲ κατὰ ἄμφω διαφέρουσι, ποιοῦσι τὰ ἐτερόνυμα ἥτοι τὰ ἕτερα. διαφέρει
δὲ τὸ ἐτερόνυμον τοῦ ἐτέρου ταύτης· ὅτι τὸ | μὲν ἐτερόνυμον διαφέρει καὶ 26^r
κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον, οὐκ ἔτι μέντοι καὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον,
25 τὸ δὲ ἕτερον παντελῶς ἡλλοτριῶται, λέγω δὴ καὶ κατὰ τὸν λόγον καὶ κατὰ τὸ
ὄνομα καὶ κατὰ τὸ ὑποκείμενον, οἷον ἐστὶν ἀνάβασις καὶ κατὰβασις· 〈ἀνάβασις
γὰρ καὶ κατὰβασις〉 καὶ ἕτερα ἔχουσιν ὀνόματα καὶ ἑτέρους λόγους· ἀνάβασις

3. 4 titulos inserui (cf. p. 18,13 M f. 36^v)
p. 1,7) 24 οὐκέτι ἔτι μέντοι iterata del. M

7 τῆς (ante 'Αριστ.) scripsi: τοῦ M (cf.
27 ἀνάβ. γὰρ καὶ κατὰβ. inserui

μὲν γὰρ ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν κάτω ἐπὶ τὰ ἄνω πρόοδος, κατὰβασις δὲ ἐστὶν ἡ ἀπὸ τῶν ἄνω ἐπὶ τὰ κάτω πρόοδος. ἀλλ' εἰ καὶ διαφέρουσιν ἀλλήλων καὶ κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον, ἀλλ' οὖν ὁμοῦ κατὰ τὸ ὑποκείμενον οὐ διαφέρουσιν· κλῖμαξ γὰρ ἐστὶν ἡ ὑποκειμένη ἀμφοτέροις. καὶ ταῦτα ἄν
 5 εἰκότως κληθεῖη ἑτερώνυμα. οὐ μόνον δὲ ἐπὶ τούτων ἐστὶν θεωρῆσαι τὸ εἰρημένον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ καρποῦ καὶ σπέρματος· ταῦτα γὰρ διαφέροντα καὶ κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον (πρὸς γὰρ τὸ μὲν ἤδη πεφυκὸς λέγεται καρπός, πρὸς δὲ τὸ μέλλον σπέρμα), λεχθεῖσιν ἄν εἰκότως ἑτερώνυμα διὰ τὸ ὑποκείμενον ἔχειν ἀμφοτέρω (ἐν), τὸν σῖτόν φημι. ἕτερα δὲ ἐστὶ τὰ παν-
 10 τελῶς ἡλλοτριωμένα, [ἀλλ'] ὡς τὸ λευκόν, εἰ τύχοι, καὶ ὁ ἄνθρωπος. εἰ δὲ κατὰ τι μὲν κοινωνοῦσι καὶ κατὰ τι διαφέρουσιν, οἷον κατὰ τὸ ὄνομα μὲν κοινωνοῦσι κατὰ δὲ τὸν λόγον διαφέρουσιν, ποιοῦσι τὰ ὁμώνυμα, οἷον ἡ Αἴας φωνὴ κοινὴ ἐστὶ φερομένη κατὰ τοῦ Τελαμώνος καὶ τοῦ Ὀιλέως. ἀλλὰ τούτων ὁρισμός· ἕτερός ἐστι· τὸν μὲν γὰρ· εἰ βουλευθείμεν ὀρίσασθαι,
 15 εἵπομεν ἄν Αἴαντα Τελαμώνιον | ἐκ Σαλαμῖνος μονομαχῆσαντα Ἐκτορι 26·
 ἑαυτὸν σφάζαντα, τὸν δὲ Ὀιλέως εἵπομεν ἄν Λοκρὸν ἐξ Ὀιλέως καὶ ὅσα τοιαῦτα. εἰ δὲ κατὰ μὲν τὸν λόγον κοινωνοῦσιν κατὰ δὲ τὸ ὄνομα διαφέρουσιν, ποιοῦσι τὰ πολυώνυμα, οἷον μέρος, βροτός, ἄνθρωπος· τούτων ἕκαστον ἓνα ἔχει ὁρισμόν· καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος ζῷον λογικόν καὶ ὁ μέρος ζῷον ληγι-
 20 κόν καὶ ὁ βροτός ὁμοίως. ὥστε ὁ ὁρισμός ὁ αὐτός, ἀλλὰ τὸ ὄνομα διάφορον.

Τεσσάρων τοίνυν ὄντων, ὁμωνύμων, συνωνύμων, ἑτερωνύμων, πολυ-
 ωνύμων, τῶν δύο μόνων ἐμνημόνευσεν, ὁμωνύμων φημι καὶ συνωνύμων. καὶ ἀξιοῦσιν ἐνταῦθα ζητεῖν τί δήποτε, τεσσάρων ὄντων, συνωνύμων καὶ ὁμωνύμων μόνον ἐμνημόνευσεν παρὲς τὰ ἕτερα δύο. καὶ ἀποδιδῶσι τούτου
 25 πρῶτην αἰτίαν τοιαύτην· ὅτι ἐμνημόνευσεν τῶν δύο τούτων ὁ Ἀριστοτέλης ὡς φιλοσύντομος κελεύσας ἡμᾶς προσυπακούμεν τὰ λοιπά· διὰ γὰρ τοῦ ἑνὸς τῶν ἐναντίων δηλοῦται καὶ τὸ ἄλλο. διὸ ἀφ' ἑκατέρας ἀντιθέσεως ἐν σκέλος ἔλαβεν· ἀντίκειται γὰρ τὸ μὲν ὁμώνυμον τῷ πολυωνύμῳ, τὸ δὲ συνωνύμον τῷ ἑτερωνύμῳ. μνημονεύσας οὖν ὁμωνύμων ἐκέλευσεν ἡμᾶς
 30 προσυπακοῦσαι τὰ πολυώνυμα, μνημονεύσας δὲ τῶν συνωνύμων ἐκέλευσεν ἡμᾶς προσυπακοῦσαι τὰ ἑτερώνυμα· τῶν γὰρ ἀντικειμένων μία ἐστὶν ἐπι-
 στημὴ. ἢ οὖν τοῦτο ῥητέον ἢ ἐκεῖνο· ὅτι τούτων μὲν ἐμνημόνευσεν γεω-
 μετρικῇ τρόπῳ, διότι μόνον αὐταὶ αἱ φωναὶ συμβάλλονται αὐτῷ πρὸς τὰς
 κατηγορίας· οὕτως γὰρ καὶ ὁ γεωμέτρης πλειόνων οὐσῶν γραμμῶν μόνον
 35 τῆς περιφεροῦς | καὶ τῆς εὐθείας μέμνηται, ἐπειδὴ καὶ τούτων μόνον 27
 χρῆζει. ἐνταῦθα μὲν οὖν ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων ἐδεῖσθαι, ἐπειδὴ αἱ
 κατηγορίαι γένη ἐστὶ γενικώτατα· ὡς μὲν οὖν γένη συνωνύμως τῶν ὑπ'
 αὐτὰ κατηγοροῦνται εἰδῶν, ὡς δὲ γενικώτατα γένη ἔχουσιν ὅρον τὸ ὄν
 ὁμωνύμως κατ' αὐτῶν φερόμενον. ἐν δὲ ῥητορικαῖς τέχναις καὶ ἄλλαις

6 διαφέροντα scripsi: διαφέρονται M 9 ἐν addidi 10 ἀλλ' delevis (cf. 31,33 not.)

13 τοῦ Τελαμώνος i. e. Aiacis, Telamonis filii 15 σαλαμῖνης M ἔκτωρι M

24 παρὲς scripsi: παρὰ M 33 ἀν τρόπῳ (χρῶμενος)? συμβάλλονται M

39 αὐτῶν ex αὐτῶν corr. M ῥητορικαῖς in mrg. M²: μερικαῖς M¹

πραγματείαις παραπλησίως πολωνύμων καὶ ἑτερωνύμων ἐδεήθη, ἐπειδὴ πῇ μὲν διδάσκει ὅτι τὸ αὐτὸ πολλαχῶς ἔστιν εἰπεῖν, ὅπερ οἰκεῖον πολωνύμων, πῇ δὲ ὅτι δι' ἑτέρων ὀνομάτων τὰ ἕτερα ἔστι δηλῶσαι διὰ τὸ ἀσύγχυτον καὶ διηρθρωμένον τῆς διδασκαλίας. ἔτι δὲ τοῦτο ἀναπέφονται ἡμῖν ὅτι πρὸς 5 διαλεκτικὴν μᾶλλον προπαρασκευὴν ὀρᾷ ταῦτα πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν, τὰ δὲ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα πραγματεϊώδη πρὸς ἄλληλα διαφορὰν ἔχει, ἣν καὶ προτίθεται ὁ φιλόσοφος διδάξαι.

Ἀλλὰ πάλιν ζητοῦσι τί δῆποτε ὁμώνυμα τῶν συνωνύμων προέταξεν. καὶ φασί· τούτου δύο αἰτίαι· μίαν μὲν ὅτι τῶν ὁμωνύμων ἐμνημόνευσεν 10 πρότερον ὡς ἀπλουστεῶν· ταῦτα γὰρ μίαν ἔχουσι κοινωνίαν, τὴν κατὰ τὸ ὄνομα, τὰ δὲ συνώνυμα καὶ κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸν λόγον ἔχουσι τὴν κοινωνίαν, ὡς εἴρηται. ἐπειδὴ οὖν τὰ ὁμώνυμα ἀπλουστερά ἐστι, τούτου χάριν προέταξεν αὐτά· αἰεὶ γὰρ προτερεῖται ἡ μονὰς τῆς δυάδος. δευτέρᾳ αἰτίᾳ τοιαύτῃ· ὅτι τῶν ὁμωνύμων πρότερον ἐμνημόνευσεν, διότι τὸ ὄν 15 γενικώτερον ὢν τῶν κατηγοριῶν ὁμωνύμως φέρεται κατ' αὐτῶν, αἱ δὲ κατηγορίαι συνωνύμως τῶν ὑπ' αὐτά | εἰδῶν κατηγοροῦνται· ἐπειδὴ οὖν 27^α τὰ ὁμώνυμα τοῦ γενικωτέρου ἐστί, φημὶ δὴ τοῦ ὄντος, τούτου χάριν προέταξεν τὴν περὶ τῶν ὁμωνύμων διδασκαλίαν. καὶ ἐπειδὴ καλῶς εἴρηται ἡμῖν ἡ αἰτία τῆς χρείας τῶν μνημονευθέντων ἐν τῷ προοιμίῳ, ἀλλὰ δὴ 20 καὶ τῆς τάξεως ἡμῖν σεσαφηνίσται, καταπαύσωμεν τὴν παροῦσαν θεωρίαν. ἀναγνώμεν δὲ τὴν λέξιν τοῦ συγγραφέως, ἵνα ἐκάστων ἀποδῶμεν τὴν ἐξηγήσιν.

(Θεωρία ζ').

p. 1^a 1 Ὁμώνυμα λέγεται.

25 Δῖλος ἐκ θυρῶν αὐτῶν ὁ Ἰαμβλίχιος σκοπὸς ὁ λέγων ὅτι καὶ περὶ φωνῶν καὶ νοημάτων καὶ πραγμάτων ἐστὶν αὐτῷ ὁ σκοπός. εἶπεν γὰρ ὁμώνυμα, ἅτινα ὁμώνυμα καὶ πράγματά ἐστι καὶ σημαίνονται ὑπὸ φωνῶν διὰ μέσων νοημάτων. οὕτω μὲν οὖν διὰ τῶν ὁμωνύμων δέδεικται ὅτι περὶ τῶν τριῶν ἐστὶν αὐτῷ ὁ σκοπός. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐκ τοῦ λέγεται 30 ἔστιν ἐλεῖν τὸν σκοπόν· τὸ γὰρ λέγεται καὶ ἐπὶ φωνῶν καὶ ἐπὶ νοημάτων καὶ ἐπὶ πράγματων ἐφαρμόζει· οὕτω γὰρ τὸν βαρβαρίζοντα καὶ σολοικίζοντά φαμεν κακῶς λέγειν, τὴν φωνὴν μεμφόμενοι. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸν ἡλιθιὸν φαμεν κακῶς λέγειν, τὴν διάνοιαν μεμφόμενοι. ἀλλὰ μὴν ὁμοίως καὶ τὸν ψευδόμενον φαμεν κακῶς λέγειν, τῶν πραγμάτων καταγιγνώσκοντες. 35 εἰ τοίνυν τὸ λέγεται κατὰ τῶν τριῶν φέρεται, ἐχρήσατο δὲ αὐτῷ ὁ Ἀρι-

3 τὰ ἐκ τὸ corr. M

4 ἔτι scripsi: εἰ M

5 προπαρασκευὴν ex προπαρασκευεῖν

corr. M

6 ἄλλα scripsi: ἄλλην M

7 προστίθεται (sed σ eras.) M

9 φασί] φησι M

12 εἴρηται] p. 26, 19

21 λέξιν scripsi: τάξιν M

ἐκάστων

scripsi: ἐκάστην M

23 tit. inserui (cf. p. 26, 3)

25 ἰαμβλίχιος El.: ἰαμβλίχιος M

31 ἐφαρμοῖ M

31. 32 σολυκίζ. M

34 καταγιγνώσκ. scripsi: καὶ γιγνώσκ. M

στοτέλης ἐνταῦθα, πῶς οὐκ ἔστι δῆλον ὅτι περὶ τῶν τριῶν ἐστὶν αὐτῷ ὁ σκοπός; καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐκφάνσεως τοῦ σκοποῦ.

Ζητοῦσι δέ τινες | ὅ τι δῆποτε εἶπεν ὁμῶνυμα καὶ οὐκ ὁμῶνυμον 28⁺ ἐνικῶς. καὶ φαμεν ὅτι εἰκότως· ἡ γὰρ ὁμωνυμία τοῦλάχιστον ἐν δύο 5 πράγμασι θεωρεῖται. πάλιν ζητοῦσι διὰ τί εἰρηκῶς ὁμῶνυμα πληθυντικῶς ἐπήγαγεν τὸ λέγεται, ὅπερ ἐστὶν ἐνικόν. καὶ φαμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀττικόν ἐστι σχῆμα, εὐρισκόμενον καὶ παρὰ Πλάτωνι καὶ παρὰ ῥήτορσι, φημί δὲ τὸ πληθυντικὸς οὐδετέρως ἐνικὰ συντάττειν ῥήματα. ἢ οὖν τοῦτο, ἢ ὅτι ἔχουσι τὰ ὁμῶνυμα τὴν ταυτότητα, τοῦτ' ἐστὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ὀνό- 10 ματος, καὶ τούτου χάριν ὡς περὶ ἐνὸς διαλεγόμενος διὰ τὴν ταυτότητα τοῦ ὀνόματος ἐνικῇ χρησάμενος φωνῇ εἶπεν λέγεται, τοῦτ' ἐστὶ τὰ ὁμῶνυμα πολλὰ πράγματα ὄντα ἐνὶ ὀνόματι ὀνομάζονται. καλῶς δὲ εἶπεν τὸ λέγεται· ὅπου μὲν γὰρ καὶ αὐτὸς ὀνοματοθέτης γίνεται, τότε τὸ λέγω τίθησιν ἢ τὸ καλῶ· οὕτω καὶ ἐν τοῖς Προτέροις ἀναλυτικοῖς λέγει· “ὅρον δὲ καλῶ εἰς 15 ὃν διαλύεται ἡ πρότασις”. τῷ γὰρ ὄντι αὐτὸς πρῶτος τὸ μέρος τῆς προτάσεως ὅρον ὀνόμασεν. ὅτε δὲ συνειθισμένον τῇ παλαιᾷ χρήσει λέγει ὄνομα, τότε τίθησι τὸ λέγεται ἢ τὸ καλεῖται, ὥσπερ κἀνταῦθα πεποίηκεν ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, οὐκ ἀνασχόμενος σφετερίζασθαι τὰ τῶν παλαιῶν· οὐδὲ γὰρ αὐτὸς ἦν πρῶτος πατήρ τῆς λέξεως, ἀλλ' ἦδει καὶ παρ' ‘Ομήρῳ κει- 20 μένην αὐτήν, ἐνθα φησὶ περὶ τῶν Αἰάντων

ἴσον θυμὸν ἔχοντες ὁμῶνυμοι.

ἰστέον δὲ ὅτι ὁ ἐστὶν ἀμφιβολία ἐν τοῖς λόγοις, | τοῦτό ἐστιν ὁμωνυμία ἐν 28⁺ τοῖς ὀνόμασι· ἡ γὰρ ἀμφιβολία ἐν τοῖς λόγοις θεωρεῖται κατὰ τὴν διάφορον στιγμὴν, οἷον ὡς ἐπὶ τούτου τοῦ παραδείγματος ‘ἐγὼ σε ἔθνηκα δοῦλον 25 ὄντα ἐλεύθερον’. δύναται δὲ ἡ παροῦσα λέξις κατὰ διάφορον στιγμὴν ποῦ μὲν δηλῶσαι ὅτι ‘ἐγὼ δοῦλόν σε ὄντα, ἐποίησα ἐλεύθερον’, ποῦ δὲ δηλῶσαι ὅτι ‘ἐγὼ σε ἐλεύθερον ὄντα, ἐποίησα δοῦλον’. εἰ μὲν γὰρ εἴποιμεν οὕτως ‘ἐγὼ σε ἔθνηκα δοῦλον, ὄντα ἐλεύθερον’, τοῦτο δηλοῖ ὅτι ἀπ' ἐλευθέρου δοῦλον ἐποίησα, εἰ δὲ εἴποιμεν οὕτως ὅτι ‘ἐγὼ σε ἔθνηκα, δοῦλον ὄντα, ἐλεύ- 30 θερον’, τοῦτο δηλοῖ ὅτι δοῦλον ὄντα ἐλεύθερον ἐποίησα.

p. 1^a 1 Ὡν ὄνομα μόνον κοινόν.

Ζητοῦσιν ἐνταῦθά τινες ὅτι διὰ τί εἶπεν ὦν καὶ μὴ εἶπεν οὐ. ἀλλ' ἐστὶν πρὸς τούτους εἰπεῖν ὅτι ἐπειδὴ τὰ ὁμῶνυμα τοῦλάχιστον ἐν δύο πράγμασι θεωρεῖται, τούτου χάριν εἶπεν ὦν καὶ οὐκ εἶπεν οὐ. ἰστέον δὲ ὅτι 35 τὸ ὦν δοκεῖ μὲν ἀναφορικὸν εἶναι ἄρθρον, οὐκ ἀναπέμπει δὲ ὑπὸ τὸ λεγόμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ νοούμενον, τοῦτ' ἐστὶ πραγμάτων καὶ οὐκ ὀνομάτων· εἰ γὰρ ‘ὦν ὀνομάτων’, εὐρεθήσονται τῶν ὀνομάτων ὀνόματα, ὅπερ ἄτοπον.

1 αὐτὸ M 7 ῥήτορσι M 12 ὀνομάζ. M 14 Προτ. ἀναλ.] A 1 p. 24^b 16

16 συνηθισμ. M 18 σφετερίζασθαι M 19 ἦδει ex εἶδει corr. M

20 φησὶ] P 720

21 ἔχοντες ὁμῶνυμοι correxi: ἔχον τὰ ὁμῶνυμα M 23 ἢ

M²: εἰ M¹

27. 29 εἴποιμεν scripsi: εἶπομεν M

29. 30 ἐποίησα (bis) M²: ἐποίησεν M¹

p. 1^a 1 ὦν ὄνομα μόνον κοινόν.

Τί φησιν ὁ Ἀριστοτέλης; ἐν ὀνόμασι μόνον ἡ ὁμωνυμία; καίτοι γε
 5 καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἐστίν· αὐτίκα γοῦν τὸ ἐρῶ ῥῆμα ὃν ὁμώνυμόν ἐστιν·
 σημαίνει γὰρ ποτὲ μὲν τὴν ἐρωτικὴν διάθεσιν ποτὲ δὲ τὴν λεκτικὴν ἐνέρ-
 γειαν. ὁμοίως τὸ ὀρῶ ὁμώνυμόν ἐστι· καὶ γὰρ καὶ τὸ θεωρῶ καὶ τὸ
 βλέπω σημαίνει. εἰ τοίνυν καὶ ἐν τοῖς ῥήμασιν ἐστίν | ἡ ὁμωνυμία, τί 29^a
 δῆποτε εἶπεν ὦν ὄνομα μόνον; πρὸς τοῦτό φαμεν ὅτι διττὸν τὸ ὄνομα·
 10 τὸ μὲν πτωτικόν, ὃ καὶ τοῖς γραμματικοῖς ἔθος καλεῖν οὕτω, τὸ δὲ φερό-
 μενον κατὰ πάσης λέξεως σημαίνουσής τι· οὕτω γὰρ καὶ ὁ Μένανδρος ἐν
 προοιμίῳ τῆς Λευκαδίας ὀνόματα ἐκάλεσεν πᾶσαν λέξιν, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ
 Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Περὶ ἑρμηνείας ὀνόματα καλεῖ πᾶσαν λέξιν, ὥς σὺν
 15 θεῷ μαθησόμεθα. ἀμέλει τοι καὶ ἡμεῖς κατὰ τοῦτο τὸ σημαίνόμενον φαμεν
 καλοῖς ὀνόμασι κεχρησθαι τὸν Πλάτωνα ἀντὶ τοῦ καλαῖς λέξεσι· οὐ γὰρ
 μόνοις ὀνόμασιν ἐχρήσατο, ἀλλὰ καὶ λέξεσιν πολλαῖς.

p. 1^a 1 ὦν ὄνομα μόνον κοινόν.

Τὸ μόνον διχῶς λέγεται· ἢ τὸ μοναδικόν, ὥσπερ λέγομεν ἓνα μόνον
 ἥλιον, ἢ τὸ πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν ὁμοίως λεγομένων, ὥσπερ λέγομεν
 20 ἀπιέναι, εἰ τύχοι, τὸν Ἀχιλλέα ἐν πολέμῳ δόρυ μόνον ἔχοντα, οὐχ ὅτι
 ἐσθῆτα οὐκ εἶχεν ἢ χεῖρας καὶ σκέλη καὶ ἀπλῶς τὰ λοιπὰ μόρια τοῦ σώ-
 ματος, ἀλλ' ὅτι οὐδὲν ἕτερον τῶν πολεμικῶν ὀργάνων εἶχεν, οἷον ἀσπίδα
 ἢ βέλη ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων. διχῶς τοίνυν λεγομένου τοῦ μόνου εἰλη-
 25 πται τῇ Ἀριστοτέλει τὸ μόνον κατὰ τὸ δεύτερον σημαίνόμενον, ὥς δηλοῖ
 ἐπιφέρων καὶ λέγων ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος,
 τοῦτ' ἐστίν ὁ ὀριστικὸς λόγος ἕτερος.

p. 1^a 1 Κοινόν.

Τὸ κοινὸν τετραχῶς λέγεται· ἢ τὸ μὴ πεφυκὸς διαιρεῖσθαι· τοιαῦτα
 δέ ἐστι πάντα, ὧν ἡ χρῆσις ἐστὶ κοινή, οἷον δοῦλος, αὐλός, ἵππος. λέγεται
 30 πάλιν κοινὸν καὶ τὸ μεριστόν, ὃ καὶ σώζεται μετὰ τὴν διαίρεσιν, ὥσπερ
 λέγομεν κοινὸν τὸν ἀγρόν. κατὰ δὲ τὸ τρίτον σημαίνόμενον λέγεται | κοι- 29^a
 νὸν τὸ ἐν προκαταλήψει, ὥσπερ φαμέν τὸ βαλανεῖον κοινὸν καὶ τὸ θέατρον·
 ταῦτα γὰρ κοινὰ ὄντα τοῦ προκαταλαμβάνοντος ἴδια λέγονται εἶναι. κατὰ δὲ τὸ
 τέταρτον σημαίνόμενον λέγεται κοινὸν τὸ ὅλον ἑαυτὸ παρέχον ἐκάστῳ τῶν μετε-
 35 χόντων αὐτοῦ, ὥσπερ λέγομεν κοινὸν τὸ ζῷον, ἐπειδὴ οὐκ ἂν τις εἴποι τὸν μὲν
 ἄνθρωπον μέρος αὐτοῦ μετέχειν τὸν δὲ ἵππον μέρος, ἀλλ' ἕκαστον τῶν εἰδῶν
 ὅλου μετέχει τοῦ ζώου. οὕτω καὶ ἡ τοῦ κήρυκος φωνὴ ἐπίσης ὅλην ἑαυτὴν

3 ὃν M²: ὦν M¹

11 Μένανδρος] Com. Att. frg. III p. 88 (Kock)

13 ἐν τῇ

Περὶ ἑρμ.] p. 16^b 19 (cf. Ammon. comm. p. 45, 15)

21 σκέλλη M

34 ἑαυτῷ M

37 ἑαυτὴν scripsi: ἑαυτῇ M

παρέχει ἐκάστω τῶν ἀκουόντων αὐτῆς. ἐνταῦθα οὖν κατὰ τὸ τέταρτον
σημαινόμενον εἴρηται τῷ Ἀριστοτέλει τὸ κοινόν· τὸ γὰρ Αἴας ὄνομα
ἐπίσης ὅλον ἑαυτὸ μεταδίδωσι τοῖς μετέχουσιν αὐτοῦ.

p. 1^a1 Ὁμώνυμα λέγεται ὧν ὄνομα μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ
5 τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος.

Ἀξιοῦσί τινες ζητεῖν τί δήποτε φιλοσόφιστος ὧν ὁ Ἀριστοτέλης μὴ
εἶπεν ὁμώνυμα λέγεται ὧν ὄνομα μόνον κοινόν καὶ ἐσιώπησεν, ἀλλ'
ἐπήγαγεν προσθήκην τῷ λόγῳ τὴν λέγουσαν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος
τῆς οὐσίας ἕτερος· εἰρηκῶς γὰρ ὧν ὄνομα μόνον κοινόν πάντως
10 προσυπακοῦσαι δεῖ ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα πάντα διαφέρουσιν. αὕτη μὲν οὖν
μία ζήτησις. δευτέραν δὲ ζήτησιν προβάλλονται τοιαύτην· φασι γὰρ ὅτι διὰ
τί μὴ εἶπεν ὁμώνυμα λέγεται ὧν οἱ ὅρισμοι διάφοροι μόνοι· πάντως γὰρ
ἦν πάλιν προσυπακοῦσαι ὅτι κατὰ τὰ ἄλλα πάντα διαφέρουσιν· εἰ τοίνυν
ἦν δυνατόν διὰ τῆς μνήμης τοῦ ἐνὸς λοιπὸν καὶ τὸ ἕτερον ἡμᾶς προσυπ-
15 ακοῦειν, τί δήποτε τὰ δύο συμπλέξας εἶπεν ὁμώνυμα λέγεται ὧν ὄνομα
μόνον κοινόν, ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος; αὕτη 30^r
μὲν οὖν ἡ ζήτησις, πρὸς ἣν φαμεν πρῶτον μὲν ὅτι γινώσκει ὁ Ἀριστο-
τέλης πρὸς εἰσαγομένους τὸν λόγον ποιούμενος, καὶ τούτου χάριν σαφηνείας
ἀντιποιεῖται. δεύτερον ὅτι ὡς τεχνικὸς ὁ Ἀριστοτέλης τοῦτο πεποιήκεν· εἰ
20 γὰρ εἶπεν ὧν ὄνομα μόνον κοινόν καὶ τὰ λοιπὰ ἐσιώπησεν, εὐρίσκοντο
ἂν καὶ τὰ ὁμώνυμα μὴ ὁμώνυμα καὶ τὰ μὴ ὁμώνυμα ὁμώνυμα· ὁ γὰρ
Πλάτων καὶ Ἀλκιβιάδης, μὴ ὄντες ὁμώνυμοι, ὁμώνυμοι ἂν εὐρέθησαν
ἔχοντες κοινὸν ὄνομα τὸ τοῦ ἀνθρώπου. εἰ δὲ κατὰ τοῦτο τὸ ὄνομα, φημί
ὅτι τὸ τοῦ ἀνθρώπου, ἦσαν ὁμώνυμοι, ἔμελλον <δ> ἔχειν καὶ λόγον τὸν
25 αὐτόν, ἥγουν τοῦ ἀνθρώπου (ἄμφω γὰρ ζῶα λογικὰ θνητὰ), ἠύρίσκοντο τὰ
τοιαῦτα ὁμώνυμα μὴ ὁμώνυμα ἀλλὰ συνώνυμα. οὕτω μὲν οὖν πρὸς τοι-
οῦτο. πρὸς δὲ τὸν λόγον τὸν λέγοντα ὅτι διὰ τί μὴ εἶπεν ὁμώνυμα λέγε-
ται ὧν οἱ ὅρισμοι μόνοι διάφοροι, φαμεν ὅτι ἐν ἡν τοῦτο εἰρηκῶς, ἠύρί-
σκοντο τὰ συνώνυμα μὴ συνώνυμα· διττῆς γὰρ οὐσης τῆς οὐσίας τοῦ
30 ἀτόμου, τῆς μὲν πόρρω, καθὰ ζῶον λογικὸν θνητόν φαμεν, τῆς δὲ προσ-
εχοῦς, καθὰ λέγεται Σωκράτης φαλακρὸς προγαστῶρ φιλόσοφος· εἰ οὖν εἶπεν
μόνον ὅτι ὁμώνυμα λέγεται ὧν ὁ ὅρισμὸς διάφορος, ὁ Σωκράτης ἠύρίσκετο
ἂν μὴ συνώνυμος τῷ ζῷῳ ὡς ἔχων ὅρισμὸν περιττὸν τοῦ ζῷου, ὅπερ ἦν
ἄτοπον· τὰ γὰρ γένη, ὡς εἴρηται, συνωνύμως κατηγορεῖται τῶν ὑπ' αὐτὰ
35 εἰδῶν.

Ἄλλ' οὐ μέχρι τούτου ἴστανται ἀποροῦντες, ἀλλ' ἐπεκτείνουναι τὰς
ἀπορίας λέγοντες διὰ τί εἶπεν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας

10 δεῖ] conicias κελεύει, nisi forte participium εἰρηκῶς libere posuit ut p. 22,13. 14
post πάντως addita εἰ ἀνθρώπων del. M 11 φησὶ M 12 πάντως scripsi: πάντα M
(cf. v. 9) 18 σαφηνείας M 24 δ' inserui 26 τοιοῦτο scripsi: τὸ τοῦτο M
29 μὴ συνώνυμα in mrg. suppl. M² 33 ὡς superscr. M²; ἀλλ' M¹ 34 εἴρηται] p. 27,38

ἕτερος· χρῆν γὰρ οὕτως εἰπεῖν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος ἕτερος, ἡ
 οὕτως ὁ δὲ λόγος | τῆς οὐσίας ἕτερος. τίς οὖν χρεῖα τῆς τοσαύτης ἀκρι- 30
 βείας; ἵνα τοίνυν τὰ λεγόμενα νοήσωμεν, εἰπωμεν οὕτως· ἡ λέξις ἐπιδέχε-
 ται καὶ ἴδιον λόγον ὡς λέξις, ἐπιδέχεται καὶ ὡς πρᾶγμα σημαίνουσα·
 5 πρᾶγμα δὲ ἡ προσεχὲς ἡ πόρρω. ὁ δὲ λέγω, τοιοῦτόν ἐστιν· ἡ Αἴας φωνὴ
 ἔχει καὶ ἴδιον λόγον ὡς λέξις, καθ' ἣν λέγεται ὁμώνυμος οὔσα, ὄνομα
 ἀρσενικὸν δισύλλαβον μακροκατάληκτον, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ἐπιδέχεται δὲ καὶ
 ὡς σημαίνουσα πρᾶγμα, ὡς ἔφην, ἡ προσεχὲς ἡ πόρρω· προσεχὲς μὲν
 σημαίνει, εἰ τόχοι, τὸν Τελαμῶνος υἱὸν ἢ τὸν Ὀϊλέως (οὐδὲν γὰρ μοι δια-
 10 φέρει), πόρρω δὲ σημαίνει τὸν ἄνθρωπον. ὅτε οὖν εἶπη ὁ Ἀριστοτέλης
 κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας, τὸ πρᾶγμα λέγει τὸ προσεχῶς ὑπὸ
 τοῦ ὀνόματος σημαίνονμενον. εἰ τοίνυν εἶπεν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος
 ἕτερος· παραλείψας τῆς οὐσίας, ἡλέγχετο ἀπὸ τοῦ λόγου τῆς λέξεως· οὐδὲ
 γὰρ πάντων τῶν ὁμωνύμων λόγος ἕτερος, τοῦτ' ἐστὶν ὁ λόγος τῆς λέξεως·
 15 ἰδοὺ γὰρ τὸ Αἴας ἐν ἀμφοτέροις τὸν αὐτὸν ἐπιδέχεται λόγον ὡς λέξις. τὸ
 ἄρα τῆς οὐσίας ὄνομα παραλειφθὲν ἀπεπλάνα ἡμᾶς περὶ τὴν λέξιν. πάλιν
 εἰ εἶπεν ὁ δὲ λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος· παραλείψας τὸ 'κατὰ τοῦνομα',
 ἀνατρέχοντες ἐπὶ τὰ πόρρω τῶν σημαινόμενων ἐδοκοῦμεν ἐλέγχειν τὸν
 λόγον, οἶον ὡς ἂν εἴποι τις ὅτι ὁ Τελαμῶνιος καὶ Ὀϊλέως ὄνομα ἔχουσι
 20 κοινόν, τὸ Αἴας, καὶ ὁ λόγος τῆς οὐσίας αὐτῶν (κοινὸς) καθὼς ἄνθρωποι.
 ἵνα οὖν μῆτε εἰς τὴν λέξιν μῆτε εἰς τὴν πόρρω σημασίαν ἀποπλανηθῶμεν,
 προσέειπεν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος, τοῦτ' ἐστὶν
 ἔδει τῆς λέξεως ἀποστάντας τὴν οὐσίαν ζητεῖν, οὐσίαν δὲ οὐ τὴν τυχοῦσαν,
 ἀλλ' ἣν προσεχῶς καὶ κυρίως | σημαίνει τὸ προκείμενον εἰς ζήτησιν. κα- 31
 25 λῶς δὲ εἶπεν λόγον καὶ οὐχ ὅρισμὸν ἢ ὑπογραφὴν, τὸ κοινῶς κατηγορού-
 μενον κατὰ ἀμφοτέρων, ὁρισμοῦ φημι καὶ ὑπογραφῆς· οὐδὲ γὰρ πάντα τὰ
 πράγματα ὅρισμὸν ὑποδέχονται, ὡς δηλοῖ τὰ γενικώτατα καὶ τὰ ἄτομα·
 τὰ μὲν γὰρ γενικώτατα οὐκ ἐπιδέχονται ὡς μὴ ἔχοντα γένη πρὸ αὐτῶν,
 τὰ δὲ ἄτομα ἰδιαίτατα διαφοράς.
 30 Ἀξιοῦσιν ἐνταῦθα ζητεῖν τί δήποτε εἶπεν τῆς οὐσίας· καὶ γὰρ
 ὀρώμεν ὅτι οὐ μόνον ἐν οὐσίαις ἐστὶν ἡ ὁμωνυμία, ἀλλὰ καὶ ἐν συμβεβη-
 χόσι· τὸ γὰρ ὀξύ ὁμώνυμόν ἐστιν· σημαίνει γὰρ ἐν μὲν ποσοῖς τὸν ὄγκον,
 ὡς λέγομεν ὀξεῖαν εἶναι τὴν μάχαιραν, ἐν δὲ ποιοῖς τὸν χυμὸν, ὥσπερ
 λέγομεν τόδε τὸ ἔδεσμα ὀξύ εἶναι. πρὸς τοῦτο ῥητέον ὅτι διπλῇ ἐστὶν ἡ
 35 οὐσία· ἡ μὲν πρὸς ἀντιδιαστολὴν λεγομένη τῶν συμβεβηχόντων, ἥτις καὶ
 μία ἐστὶ τῶν δέκα κατηγοριῶν, ἥτις καὶ αὐθυπόστατος ἐστὶν, ἡ δὲ κατὰ
 πάντων τῶν ὄντων φερομένη, ἣτε δὴ τὴν ὑπαρξιν ἐκάστου οὐσίαν ὀνομα-
 ζόντων ἡμῶν. οὐσίαν οὖν φησιν ὁ Ἀριστοτέλης οὐ τὴν ἀντιδιαστελλο-
 μένην τοῖς συμβεβηχόσι, ἀλλὰ τὴν κοινήν τὴν κατηγορουμένην κατὰ πάν-
 40 των, καθ' ἣν λέγομεν καὶ τὰ συμβεβηκότα ὑπάρχειν ἐν τοῖς οὖσι καὶ ἔχειν
 ὑπαρξίν τινα.

10 εἶπη scripsi: εἶπει M

20 κοινὸς inserui

23 ἔδει scripsi: ἦδη M

29 ἰδιαίτ. διαφ.] cf. Porph. Isag. p. 8,15

34 ὀξύν M

39. 40 πάντων scripsi: αὐτῶν M

p. 1*1 Ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς οὐσίας ἕτερος.

Ζητοῦσί τινες τί δήποτε εἰ ἀντιτίτταται τῷ κοινῷ τὸ ἴδιον, εἰρηκῶς
 ὦν ὄνομα μόνον κοινόν μὴ ἐπήγαγεν ὁ δὲ κατὰ τοῦνομα λόγος τῆς
 οὐσίας ἴδιος, ἀλλ' εἶπεν ἕτερος, ὅτι ἀντίκειται τὸ ταυτόν· τὸ γὰρ ταῦ-
 5 τὸν τῷ ἑτέρῳ ἀντίκειται. | φαμέν οὖν πρὸς τοῦτο ὅτι βυολόμενος ἡμᾶς 31
 ὁξῦναι ὁ Ἀριστοτέλης ἀφ' ἑκατέρας ἀντιθέσεως ἐνὸς ἐμνημόνευσεν, κελεύσας
 ἡμᾶς προσυπακούειν τὰ ἄλλα. ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα εἴρηται, ῥητέον τι, ἐφ'
 ᾧ καταπαύομεν τὴν παροῦσαν θεωρίαν. ἰστέον τοίνυν ὅτι ὁ μὲν Ἀριστο-
 τέλης μόνῃ τῇ κοινωνίᾳ τοῦ ὀνόματος ἐχαρακτήρισεν τὰ ὁμώνυμα, οἱ δὲ
 10 ἐξηγηταὶ καὶ ἄλλας παρατηρήσεις λέγουσιν ἔχειν τὰ ὁμώνυμα· δεῖ γάρ,
 φασίν, καὶ γραφὴν τὴν αὐτὴν ἔχειν τὰ ὁμώνυμα καὶ τὸν αὐτὸν τόνον καὶ
 τὴν αὐτὴν πτώσιν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· ἀμέλει τοι τὸ κενόν οὐκ ἔσται ὁμό-
 νυμον, ἐπειδὴ τὸ μὲν διὰ τοῦ εἰ γράφεται καὶ σημαίνει τὸ μάταιον, τὸ δὲ
 διὰ τῆς αἰ διφθόγγου (καὶ) σημαίνει τὸ νέον. οὕτω καὶ τὸ ἄργος οὐκ ἔσται
 15 ὁμώνυμον, ἐπειδὴ τὸ μὲν ὀξυτόνως ἀναγινωσκόμενον σημαίνει τὸν ῥάθυμον,
 τὸ δὲ παροξυτόνως σημαίνει τὴν πόλιν καὶ τόνον διακρίνεται. οὐδὲ μὴν ἡ
 ἐλάτης φωνὴ ὁμώνυμος ἔσται, ἐπειδὴ τῇ πτώσει διακρίνεται· σημαίνει γὰρ
 τὸν Ἑλλάτην, ἄνδρα τὸν ἀπὸ Ἑλλάδος τῆς πόλεως τῆς Ἰταλίας, ἀλλὰ δὴ
 καὶ τὸ φυτόν· ὅτε μὲν γὰρ πρὸς γενικὴν θηλυκοῦ ὀνόματος συντίτταται,
 20 σημαίνει τὸ φυτόν (ἡ ἐλάτη γὰρ τῆς ἐλάτης), ὅτε δὲ πρὸς εὐθεϊαν πτώσιν,
 σημαίνει τὸν πολίτην· ὁ Ἑλάτης τοῦ Ἑλλάτου. ὁμοίως τὸ ἄζομένη οὐκ
 ἔστιν ὁμώνυμον, ἐπειδὴ οὐκ ἔχει τὸ αὐτὸ πνεῦμα· δασυνόμενον γὰρ σημαίνει
 τὸ ἐντρεπομένη, ὅθεν καὶ ὁ ποιητὴς φησι

ἄζόμενοι Διὸς υἱόν,

25 φιλούμενον δὲ τὴν ξηρότητα σημαίνει, ὥς καὶ αὐτὸς πάλιν ὁ ποιητὴς φησιν
 ἡ μὲν τ' ἄζομένη κεῖται ποταμοῖο παρ' ὄχθας.

καὶ οὗτοι μὲν εἰσιν οἱ προσδιορισμοὶ τῶν ὁμωνύμων οἱ εἰωθότες λέγεσθαι. 32
 ὁ δὲ φιλόσοφος καὶ ἄλλους προσδιορισμοὺς ἀπέθετο λέγων ὅτι δεῖ τὰ ὁμό-
 νυμα ἔχειν πρὸς τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸ (αὐτὸ) μέρος τοῦ λόγου, ὅφ' ὃ
 30 ἀνάγονται, καὶ τὸ αὐτὸ γένος· ἰδοὺ γὰρ τὸ ἔχεις οὐκ ἔστιν ὁμώνυμος φωνή,
 διότι οὐχ ὑπὸ τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ λόγου ἀνάγονται· τὸ μὲν γὰρ κατὰ τῶν
 ὀφειῶν φερόμενον ὀνόματός ἐστι καὶ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ καὶ πτώσεως
 εὐθείας, τὸ δὲ ἐπὶ τῆς κτήσεως ῥήματος ἐνεργητικοῦ· ἔχω, ἔχεις, ἔχει.
 ἀλλ' οὐδὲ τὸ φάρος ὁμώνυμόν ἐστιν, ἐπειδὴ μὴ κατὰ τὸ αὐτὸ (γένος)
 35 λέγονται· φάρος μὲν γὰρ ἡ πόλις θηλυκῶς, οὐδετέρως δὲ τὸ ἱμάτιον. ἐν
 τούτοις οὖν περιγράφεται ἡ προκειμένη ἡμῖν εἰς ἐξέτασιν θεωρία.

8 ὅφ' scripsi: δ M 11 φησὶν M 12 κενόν El.: κενόν M 14 καὶ addidi
 18 confundit Ἑλλά et Ἑλέα 19 μὴν M 21 ἄζομένη M²: ἐζομένη corr. ex
 ἡζομένη M¹ 23 ὁ ποιητῆς] Hom. A21 24 ἐζόμενοι (supra scr. α) M
 25 φιλούμενον M ὁ ποιητῆς] Hom. Δ 482 26 τ' τις M ἐζομένη M
 27. 28 προσδιορ. M 28 ὁ φιλόσοφος sc. Ὀλυμπιόδωρος 29 αὐτὸ inserui
 8] οὐ M 34 γένος inserui

(Θεωρία η'.)

p. 1a2 Οὖν ζῶν ὃ τε ἄνθρωπος καὶ τὸ γεγραμμένον.

Ἐπειδὴ παπαδείγματι κέχρηται ὁ φιλόσοφος ἐπὶ τῶν ὁμωνύμων, τὸ δὲ παράδειγμα μερικὸν ὃν οὐ δύναται ἐξισωθῆναι παντὶ μέρει ἐκείνου οὐ
 5 ἐστὶ παράδειγμα, φέρε ἐκ διαιρέσεως περιλάβωμεν τὰ εἶδη τῶν ὁμωνύμων, ἵνα ἐσόμεθα εἰδότες καὶ ὑπὸ ποῖον μέρος ἀνάγεται τῶν ὁμωνύμων τὸ παράδειγμα Ἀριστοτέλους. τῶν τοίνυν ὁμωνύμων τὰ μὲν ἐστὶν ἀπὸ τύχης, τὰ δὲ ἐκ διανοίας λαμβάνεται. καὶ ἀπὸ τύχης ἐστὶν ὁμώνυμα, ὥς ὅταν ἐν
 10 διαφόροις τόποις οἰκοῦντές τινες τῷ αὐτῷ ὀνόματι προσαγορεύωνται ἀμφοτέροι, πρὸς οὐδένα σκοπὸν ἀφεωρακῶτων τῶν τὰ ὀνόματα θεμένων· οἷον (εἰ τύχοι) ὄντα τινὰ ἐν Περσίδι λέγεσθαι Σωκράτην, ὄντα δὲ ἐν Ἀθήναις, οὐ διὰ αὐτὴν τὴν διάνοιαν ἑκατέρωις κειμένου τοῦ ὀνόματος, ἀλλὰ κατὰ
 15 τινὰ τύχην. ἀλλὰ τούτων τῶν κατὰ τύχην οὐκ ἐστὶ διαιρέσεις, διότι αἱ διαιρέσεις ἢ ἀπὸ τέχνης ἢ ἀπὸ ἐπιστήμης | προβάλλονται, τὰ δὲ κατὰ 32v
 15 τύχην οὐδὲ τέχνη, πολλῷ δὲ μᾶλλον οὐδὲ ἐπιστήμῃ ὑποπέπτωκεν διὰ τὸ τὰς μὲν τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας ὠρισμένας εἶναι, τὰ δὲ κατὰ τύχην ἀόριστα εἶναι, τὰ δὲ ἀόριστα διαιρέσει οὐχ ὑποβάλλονται. καὶ ὅτι ταῦτα οὕτως ἔχει, ὁλοῦ καὶ (ὁ) ἐν Γοργίᾳ Σωκράτης· ἐμπειρία γάρ (φησι) τὸ ἡμέτερον σῶμα συνίστησι κατὰ τέχνην, ἀπειρία δὲ κατὰ τύχην. τὰ δὲ ἀπὸ
 20 διανοίας ὁμώνυμα διαιροῦνται· ἢ γὰρ ἀλλήλοις ἐστὶν ὁμώνυμα καὶ τῷ ὄντι ὁμώνυμα, ἢ ἀλλήλοις μὲν ἐστὶν ὁμώνυμα, τῷ δὲ ἀφ' οὗ παρώνυμα. καὶ τοῦτο διχῶς· ἢ ὥς ἀπὸ ποιητικοῦ αἰτίου ἢ ὥς ἀπὸ τελικοῦ. ἀπὸ μὲν ποιητικοῦ, ὥς ὅταν εἴπωμεν ἱατρικὸν σμιλίον, ἱατρικὸν βιβλίον (ταῦτα γὰρ ὥς ἀπὸ ἱατρικῆς ποιητικῆς ὀνομάζεται), ἀπὸ δὲ τελικοῦ, ὥς ὅταν εἴπωμεν
 25 ὑγιεινὸν σιτίον, ὑγιεινὸν φάρμακον, ὑγιεινὸν ποτόν· ἀπὸ γὰρ τῆς ὑγείας, ὅπερ ἐστὶ τελικὸν τῆς ἱατρικῆς, ταύτην τὴν προσηγορίαν εἰλήφασιν. διὸ καὶ εἰκότως καλοῦνται ταῦτα ὥς τὰ ἀφ' ἐνὸς καὶ πρὸς ἕν· τὰ μὲν γὰρ ὥς ἀπὸ ποιητικοῦ αἰτίου παρηγμένα καλοῦνται ἀφ' ἐνός, τὰ δὲ ὥς ἀπὸ
 30 τελικοῦ πρὸς ἕν, ἐπειδὴ πρὸς ἕν τέλος ἀφορᾷ τὰ εἰρημένα πάντα ξὺς ὁμοῦ, τὴν ὑγείαν φημί. καὶ οὕτω μὲν τὰ ἀλλήλοις ὁμώνυμα, τῷ δὲ ἀφ' οὗ παρώνυμα. τὰ δὲ ἀλλήλοις ὁμώνυμα (καὶ τῷ ὄντι ὁμώνυμα) διαιροῦνται κατὰ τὴν τριμέρειαν τοῦ χρόνου· ἢ γὰρ πρὸς τὸν παρεληλυθότα λέγεται, καὶ εἰσι ταῦτα κατὰ ἀνάμνησιν λεγόμενα, ὥς ὅτε τις τῷ τοῦ πάππου ὀνόματι
 35 ποιεῖ τὸ κατ' ἐλπίδα, | ὥς εἴ τις τὸν ἑαυτοῦ υἱὸν Σωκράτην ὀνομάσῃ ἢ 33r
 Πλάτωνα, τοιοῦτον αὐτὸν ἐλπίζων γενέσθαι οἷοι ἐκείνοι γεγόνασιν, ἢ πρὸς

1 tit. inserui (cf. p. 28,23) 5 περιλάβ.] παραλάβ. M 7.8 τὰ δε — τύχης in mrg. suppl. M 9 προσαγορεύονται M 11 εἰ τύχοι ex Philop. p. 21,16 inserui
 16 ὠρισμένας M 18 ὁ inseruit Vitelli (cf. Amm. in Interpr. p. 47,3) Γοργί[α]
 p. 448 C (cf. El. p. 140,3) φησι addidi 20. 31 ὄντι] an ἀφ' οὗ? 21 τῷ
 M²: τὸ M¹ 23 σμιλίον M 25 σιτίον M 29 ἐξ] corrigas τρία (cf. v. 25)
 30 τῷ] τὸ M (cf. v. 21) 31 καὶ τῷ ὄντι ὁμ. inserui (cf. v. 20) 34 προσαγο-
 ρεῦση scripsi: προσαγορεύσει M 35 ὀνομάσῃ El.: ὀνομάσει M

- τὸν ἐνεστῶτα. καὶ τοῦτο τριχῶς· ἢ κατὰ μέθεξιν ἢ κατὰ μεταφορὰν ἢ καθ' ὁμοιότητα. κατὰ μέθεξιν μὲν, (ὡς λέγομεν) γραμματικὴν γυναικα ἀπὸ τῆς γραμματικῆς τέχνης ἢ μουσικὴν ἀπὸ τῆς μουσικῆς, κατὰ μεταφορὰν δὲ ὡς ποιμένα λαῶν, κορυφὴν ὄρους, πόδας Ἰδῆς. ἔστι δὲ ἡ μεταφορά, ὡς φησιν ὁ Θεμιστίσιος, σύντομος ἀναλογία. καὶ ἀληθεύει ὁ ἀνὴρ λέγων τοῦτο· τῆς γὰρ ἀναλογίας λεγούσης ὅτι ὥσπερ ποιμὴν ἐν ποιμνίῳ, οὕτω βασιλεὺς ἐν ἀνθρώποις, ἡ μεταφορὰ ἀφ' ἐκατέρας συστοιχίας ἐν λαβούσα συνέπλεξε συντόμως καὶ φησι τὸν βασιλέα ποιμένα λαῶν. τὸ δὲ καθ' ὁμοιότητα διχῶς· ἢ πρὸς τὴν γινώσιν τῆς ζωῆς, ὡς ὅτε μαθητὴν τῷ τῷ διδασκάλῳ ὀνόματι προσαγορεύσῃ τις, οἷον Θεαίτητον Σωκράτην διὰ τὸ εὐκρίναι αὐτῷ κατὰ τε τὴν γινώσιν τῆς ζωῆς καὶ τὸ ἡθὺς τῆς ψυχῆς. ἢ πρὸς τὴν μορφήν, ὡς ὅταν εἴπωμεν τὴν εἰκόνα τοῦ Σωκράτους εὐκρίναι τῷ Σωκράτει καὶ καλέσωμεν ταύτην Σωκράτην. ὑπὸ τοῦτο τὸ εἶδος τῶν ὁμωνύμων ἀναφέρεται τὸ παράδειγμα τοῦ Ἀριστοτέλους. |
- 15 'Αλλ' ἐπειδὴ καὶ ἐν τοῖς συνωνύμοις τοῦ αὐτοῦ μέμνηται παραδείγ- 33^v
ματος, ἔμφασιν ἡμῖν διὰ τοῦτο διδοὺς ὡς ἔσται τις κοινωνία ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων, φέρε τοὺς τρόπους δημοσιεύσωμεν, καθ' οὓς δύνανται κοι-
νωεῖν τὰ ὁμώνυμα τοῖς συνωνύμοις. δύναται τοίνυν τὸ αὐτὸ καὶ ὁμώ-
νυμον εἶναι καὶ συνώνυμον τετραχῶς· ἢ γὰρ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸ
20 καὶ ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, ἢ τὸ αὐτὸ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ κατ' ἄλλο καὶ
ἄλλο ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, ἢ τὸ αὐτὸ ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ κατὰ τὸ αὐτὸ
ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, ἢ τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο
ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον· οἷον τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸ ὁμώ- 34^r
νυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, ὡς ὅτε δυοῖν προσώποιον ἐν ὄνομα κεῖται τὸ
25 Εὐβουλος, ἀμφοτέρω δὲ εἶεν καὶ συνετοί· ἐπὶ γὰρ τούτων τὸ αὐτὸ ὄνομα
ἀμφοτέροις καὶ διὰ τοῦτο ὁμώνυμοι, ἀλλὰ γὰρ καὶ διὰ τὸ αὐτὸ ὄνομα συν-
ώνυμοι· εἰ μὲν γὰρ ὡς κύριον λάβωμεν τὸ ὄνομα, ὁμώνυμον, εἰ δὲ ὡς
προσηγορικόν, συνώνυμον· ἰδοὺ τοίνυν ὁ αὐτὸς Εὐβουλος τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ
κατὰ τὸ αὐτό, ἡγουν τὸ εὐβουλος, ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον. τὸ αὐτὸ
30 ἄλλῳ καὶ ἄλλῳ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, οἷον
Σωκράτης τῇ μὲν ἰδίᾳ εἰκόνι ὁμώνυμόν ἐστι, τῷ δὲ Πλάτῳ συνώνυμός
ἐστι καθὼς ἄνθρωπος· ἰδοὺ ὁ αὐτός, τοῦτ' ἐστὶν ὁ Σωκράτης, ἄλλῳ καὶ
ἄλλῳ, τοῦτ' ἐστὶ τῇ ἰδίᾳ εἰκόνι καὶ Πλάτῳ, κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο, τοῦτ'
ἐστὶ κατὰ τὸ Σωκράτης καὶ ἄνθρωπος, ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον. τὸ
35 αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, ὡς
Αἴας ὁ Τελαμώνιος τῷ Ὀϊλέῳ Αἴαντι ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον, κατὰ
μὲν τὸ Αἴας ὁμώνυμον κατὰ δὲ τὸ ἄνθρωπος συνώνυμον· ἰδοὺ ὁ αὐτὸς
Αἴας ὁ Τελαμώνιος τῷ αὐτῷ Αἴαντι, τοῦτ' ἐστὶ τῷ Ὀϊλέῳ, κατ' ἄλλο
καὶ ἄλλο, τοῦτ' ἐστὶ κατὰ τὸ Αἴας καὶ κατὰ τὸ ἄνθρωπος, ὁμώνυμόν ἐστι

2 ὡς λέγομεν ex Philop. p. 22,2 inserui

arum enarratione (cf. Zelleri Ph. G. III^b p. 740)

ὀνόματι προσαγορεύσῃ scripsi: τὸ . . ὄνομα προσαγορεύσει M

13 καλέσωμεν M

27 λάβομεν M

5 ὁ Θεμιστίσιος] haud dubie in Categori-

7 συστοιχίας M

9. 10 τῷ . .

11 κατὰ τε] κάτε M

39 ἄνθρωπος M

καὶ συνώνυμον. τὸ αὐτὸ ἄλλω καὶ ἄλλω κατὰ τὸ αὐτὸ ὁμώνυμόν ἐστι καὶ
 συνώνυμον, οἷον ὁ ἄνθρωπος πρὸς μὲν τὴν οἰκείαν παραβαλλόμενος εἰκόνα
 ἔχει τὸ ζῷον ὁμώνυμος κατηγορούμενον, πρὸς δὲ τὸν βοῦν συνωνύμως·
 ἰδοὺ ὁ αὐτὸς ἄνθρωπος ἄλλω καὶ ἄλλω, τοῦτ' ἐστὶ τῇ οἰκείᾳ εἰκόνι καὶ
 5 τῷ βοί, | κατὰ τὸ αὐτό, ὅπερ ἐστὶ τὸ ζῷον, ὁμώνυμόν ἐστι καὶ συνώνυμον. 34
 ὑπὸ τοῦτον τὸν τρόπον τὸ προτεθέν ἐπὶ ἐκάτερον παραδείγμα ὑπὸ τοῦ
 Ἀριστοτέλους ἀνάγεται.

Ἄλλ' ἐπειδὴ ταῦτα καλῶς ἡμῖν διακέκριται, φέρε τινὰς ἀπορίας κινή-
 σωμεν, φερομένας κατὰ τοῦ ὀρίσμου τῶν ὁμώνυμων, καὶ ταύτας ἐπιλυσώ-
 10 μεθα. καὶ ἐστὶ πρώτη ἀπορία αὕτη· εἰ τὸ ὁμώνυμον ἐκείνοις, ὧν ἐστὶν
 ὁμώνυμον, καὶ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκείου αὐτοῖς μεταδίδωσι,
 πᾶν δὲ ὃ τοῦ λόγου καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκείου μεταδίδωσι τοῦτο συν-
 ὄνυμόν ἐστι, τὰ ὁμώνυμα ἄρα συνώνυμά ἐστι. καί φαμεν πρὸς τὴν
 ἀπορίαν ταύτην ὅτι οὐδὲν ἄτοπον τὸ αὐτὸ κατ' ἄλλο καὶ ἄλλο ὁμώνυμον
 15 εἶναι καὶ συνώνυμον, ὅπου, ὡς ἐδείχθη, τὸ αὐτὸ τῷ αὐτῷ κατὰ τὸ αὐτὸ
 ὁμώνυμον δύναται εἶναι καὶ συνώνυμον. ἔπειτα δὲ καὶ τὸν παραλογισμόν
 ὁ ἀπορῶν λόγος εἴληφεν ἀπὸ τῆς διαφορῆς σημασίας τοῦ κοινοῦ· ὁ μὲν
 γὰρ ὀρίσμος τῶν ὁμώνυμων κοινὸν ἔλαβεν τὸ ὁλόκληρον ἐν ἐκάστῳ παρόν,
 ὡς ἐπὶ τῆς τοῦ κήρυκος φωνῆς, ὁ δὲ ἀπορῶν λόγος ἄλλο σημαίνόμενον
 20 ἔλαβεν τοῦ κοινοῦ, τὸ διαιρετόν· ἀμέλει τῆς Αἴας φωνῆς ὅλης μετέχει ὁ
 Τελαμώνιος καὶ ὁ Οἰλέως * * ὁμώνυμος δὲ οὐκ ἂν λεχθεῖται χωρὶς
 ἐκείνου· ὥστε πεφύραται παραλογισμός. ἑτέρα ἀπορία· τὰ ὁμώνυμα ὃ τοῖς
 ἄλλοις δίδωσι τοῦτο καὶ αὐτὰ ἔχει· τί δὲ δίδωσι τοῖς μετέχουσιν; ἢ τὸ
 εἶναι ὁμώνυμα· ὃν γὰρ τρόπον καὶ τὸ πεντασύλλαβον τοῖς ἄλλοις ὀνόμασι
 25 τὸ ταύταις ἀναμετρεῖσθαι μεταδίδωσιν, αὐτὸ πρότερον τοῖς πεντασυλλάβοις 35
 καταμετρούμενον, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ὁμώνυμων δίκαιον θεω-
 ρῆσαι, ὥστε εἶναι αὐτὰ πρῶτον ὁμώνυμα, ὧν ἐστὶν ὁμώνυμα· εἰ δὲ τὰ
 ὁμώνυμα ὁμώνυμά ἐστι, ὡς ὁδεδεικται, τῶν δὲ ὁμώνυμων οὐκ ἔστιν ἀπο-
 δοῦναι ὀρίσμον, κακῶς ἄρα ὁ Ἀριστοτέλης πεποίηκεν τῶν ὁμώνυμων ἀπο-
 30 δοῦς ὀρίσμον τὸν λέγοντα ὧν ὄνομα μόνον κοινὸν ὁ δὲ κατὰ τοῦ-
 νομα λόγος τῆς οὐσίας ἔτερος. πρὸς τοῦτό φαμεν ὅτι οὐκ ἀπεικὸς
 τῶν ὁμώνυμων ἀποδοῦναι ὀρίσμον ἐξ ὁμώνυμων φωνῶν συγχείμενον, ὅπερ
 καὶ ἐνταῦθα πεποίηκεν· ἕκαστον γὰρ κείμενον ἐν τῷ ὀρίσμῳ ὁμώνυμόν
 ἐστὶ· καὶ γὰρ τὸ ὃν δηλωτικὸν ἦν πλειόνων, ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ κοινὸν καὶ
 35 τὸ μόνον ὁμοίως καὶ ἡ οὐσία. καὶ μὴ θαυμάσης, ὅπου γε καὶ τὸ ὕγιαῖνον
 ὁμώνυμον ὃν καὶ σημαντικὸν ἢ τοῦ φυλακτικοῦ αἰτίου τῆς ὑγείας ἢ τοῦ
 ποιητικοῦ ἢ τοῦ σημαντικοῦ ἢ τοῦ δεκτικοῦ ὀρίσμῳ ὑποβάλλομεν· φαμέν
 γὰρ ὕγιαῖνον εἶναι τὸ ἐν συμμετρίᾳ θεωρούμενον. καὶ αὐτὸ δὲ τὸ σύμ-
 μετρον ὁμώνυμόν ἐστιν· ἐν πλείοσι γὰρ θεωρεῖται. καὶ ἐν τούτοις ἡ

6 τοῦτον τὸν τρόπον scripsi: τούτων τῶν τρόπων M

9. 10 ἐπιλυσόμεθα M¹

15 κατὰ] καὶ M¹

21 ante ὁμών. lacunam signavi

22 πεφύραται M¹

25 an ταῖς πέντε συλλαβαῖς?

31 ἀπεικὸς M¹

34 δηλωτικὸν M

39 πλείοσι M

ἀγωγὴ τῆς δευτέρας θεωρίας. τρίτη ἀπορία· εἰ ὁμωνυμὰ ἐστὶν ὧν ὄνομα
μόνον κοινόν, τὸ ὄνομα τοῦτο τὸ φερόμενον κατὰ τῶν ὁμωνύμων κοινόν ἐστὶν
ἢ ἴδιον. * * κοινὸν μὲν γὰρ οὐ δύναται εἶναι, διότι ἡ ὁμωνυμία ἐστὶ
κυρίων ὀνομάτων ὁμωνυμία· κύριον γὰρ ἐκάστω ἐστὶ τὸ Αἴας ὄνομα. εἰ δὲ
5 κυρίων, οὐκ ἔτι κοινόν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ἴδιον δύναται εἶναι τὸ ὄνομα τὸ
φερόμενον κατὰ | τῶν ὁμωνύμων, εἴ γε ὁμωνυμία ἐν κοινωνίᾳ ὀνόματος 35·
ἔχει τὸ εἶναι, ὥσπερ ὁ ὀρισμὸς δηλοῖ λέγων ὁμώνυμα λέγεται ὧν
ὄνομα μόνον κοινόν· εἰ δὲ μήτε ἴδιον μήτε κοινὸν τὸ ὄνομα, οὐκ ἐστὶν
ὁμωνυμία. πρὸς τοῦτο φαμεν ὅτι καὶ κοινὸν βουλόμεθα εἶναι τὸ ὄνομα καὶ
10 ἴδιον· ἴδιον μὲν ὡς πρὸς τὸν λέγοντα (ἐκεῖνος γὰρ οἶδεν κατὰ ποίου σημα-
νομένου φέρεται τὸ ὄνομα), κοινὸν δὲ πρὸς τὸν ἀκούοντα· τῇ γὰρ κοινωνίᾳ
τῆς φωνῆς περιπλανώμενος ἀγνοεῖ κατὰ ποίου σηματινομένου φέρεται τὸ
ὄνομα. εἰ δὲ τοῦτο, κακῶς τὴν κοινωνίαν τῶν ὁμωνύμων ἐπὶ τῆς ἀπορίας
εἰλήφασιν. ἐπὶ τούτοις καταπαυέσθω μὲν ἡ παροῦσα θεωρία. ἀναγινω-
15 σκέσθω δὲ ἡ λέξις.

(Θεωρία θ.)

p. 1·4 Ἐὰν γὰρ ἀποδιδῶ τις τί ἐστὶν αὐτῶν ἑκατέρῃ τὸ ζῷον
εἶναι, ἴδιον ἑκατέρου λόγον ἀποδώσει.

(Λέγει) ὅτι ἐὰν βουληθῇ τις ὀρισμὸν ἀποδοῦναι ἑκατέρου αὐτῶν ὡς
20 ζῷου, ἄλλον καὶ ἄλλον ὀρισμὸν ἀποδώσει, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ ἀνθρώπου ὅτι
ζῷον λογικὸν θνητόν, τοῦ δὲ γεγραμμένου ζῷον, εἰ τύχοι, γεγραμμένον
ἀπὸ χρωμάτων τοίων ἢ τοίων. ζητήσει δὲ ὁ λόγος δι' ἣν αἰτίαν οὐκ
εἶπεν ζῷον εἶναι, ἀλλὰ τὸ ζῷον εἶναι. καὶ φαμεν ὅτι ἐπὶ μὲν τῶν ἀπλῶν
πραγμάτων ἀδιάφορόν ἐστὶν εἴτε δοτικὴν εἴτε αἰτιατικὴν συντάξωμεν μετὰ
25 τοῦ εἶναι ῥήματος, ἐπὶ δὲ τῶν συνθέτων ἄλλο μὲν σημαίνει πρὸς δοτικὴν
συνταττόμενον ἄλλο δὲ πρὸς αἰτιατικὴν. πρὸς μὲν οὖν αἰτιατικὴν εἰ συν-
ταχθεῖ, τὸ συναμφοτέρον δηλοῖ, τοῦτ' ἐστὶ τὸ ἐξ ὕλης καὶ εἶδους συγκεί-
μενον, πρὸς δὲ δοτικὴν συνταττόμενον τὸ εἶδος μόνον σημαίνει· ἐπειδὴ
τοῖνον ὑπογραφήν ἀποδίδωσι, ἡ δὲ ὑπογραφή τῶν εἰδῶν ἐστὶν | ὑπογραφή, 36·
30 εἰκότως ἐκεῖνη τῇ συντάξει ἐχρήσατο τῇ τὸ εἶδος δηλούσῃ.

Περὶ συνωνύμων.

p. 1·6 Συνώνυμα δὲ λέγεται ὧν τὸ τε ὄνομα κοινὸν καὶ ὁ κατὰ
τοῦ ὄνομα λόγος τῆς οὐσίας ὁ αὐτός.

Μετὰ τὸ πληρῶσαι τὸν περὶ τῶν ὁμωνύμων λόγον, περὶ τῶν συνω-
35 νόμων διαλέγεται· ἐκ δὲ τῶν ὁμωνύμων σαφές ἐστὶν ἡ τῶν συνωνύμων διδα-

1 ὁμώνυμα scripsi: ὁμώνυμον M 3 post ἴδιον lacunam signavi, conicias ἀλλ' οὐτε
κοινὸν δύναται εἶναι οὔτε ἴδιον 5 οὐδὲ] οὐτε M 9 ὄνομα] ὄν M
11. 12 φέρει M 12 περιπλανώμενον ἀγνοεῖ M¹ 16 titulum inserui (cf. p. 34, 1)
17 γὰρ τις coll. Arist. 17. 23 τὸ] τῶ M 18 ἀποδῶσῃ M 19 λέγει
inserui 20 ἀποδῶσει Ammon. (p. 21, 5): ἀποδώσειεν M 22 ἀπὸ ex ἐν corr.
M¹: ἐκ M² 29 ἡ scripsi: εἰ M 33 ὁ αὐτός] ταύτός M 34 τὸν M²: τῶν M¹

σκαλία. τῷ δὲ αὐτῷ παραδείγματι ἐχρήτατο ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ἐνταῦθα, βουλόμενος δεῖξαι ὡς τὸ αὐτὸ ὁμώνυμον καὶ συνώνυμον πολλάκις ἔστι λέγειν, κατ' ἄλλο μέντοι καὶ ἄλλο. οἶον Αἴας ὁμώνυμός ἐστι τῷ ἄλλῳ Αἴαντι καὶ συνώνυμος, ὁμώνυμος μὲν ὅτι τῷ μὲν ὀνόματι κοινωνεῖ διαφέρει δὲ κατὰ τὸν
 5 ὅρισμόν τὸν καθ' Αἴας· δύναται δὲ κοινωνεῖν κατὰ τὸν ὅρισμόν καθ' ἄνθρωπος καὶ ἔσται συνώνυμος. σημειωτέον δὲ ὅτι ἐνταῦθα μὲν οὕτως ὠρίσατο τὸ συνώνυμα, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ τῶν Ῥητορικῶν τεχνῶν τὰ καλούμενα πολυώνυμα συνώνυμα λέγει, καὶ * * τοῦ σημειωμένου χρῶνται αὐτῷ καὶ οἱ ἀπὸ τῆς Στωϊκῆς καὶ οἱ γραμματικοί. ἄμεινον δὲ ἐνταῦθ' αἴφην· εἰ γὰρ ἐκεῖνα συνώνυμα,
 10 τί ἔξει ἐνταῦθα ὄνομα τὰ συνώνυμα λεγόμενα· οὐ γὰρ δὴ πολυώνυμα ταῦτα λέγοιτο ἄν. ἔστι δὲ συνώνυμα πάντα ἀλλήλοις τὰ τε ὁμογενῆ κατὰ τὸ τοῦ γένους ὄνομα καὶ τὰ ὁμοειδῆ κατὰ τὸ τοῦ εἴδους ὄνομα.

Περὶ παρωνύμων.

π. 1^a12 Παρωνύμα δὲ λέγεται ὅσα ἀπὸ τινος διαφέροντα τῇ
 15 πτώσει τὴν κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει.

Τρίτην τάξιν ἀποδέδωκεν τοῖς παρωνύμοις ὁ Ἀριστοτέλης συνοδεύων τοῖς ἀριθμοῖς· ἐπειδὴ γὰρ τὰ μὲν ὁμώνυμα καθ' ἓν κοινωνεῖ, κατὰ τὸ ὄνομά φημι, | τὰ δὲ συνώνυμα κατὰ δύο, κατὰ τε τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸ 36^a πρᾶγμα, τὰ δὲ παρωνύμα κατὰ τέσσαρά τινα χαρακτηρίζεται, κατὰ τε τὴν
 20 κοινωνίαν τοῦ ὀνόματος καὶ κατὰ τὴν διαφορὰν αὐτοῦ, ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ πράγματος καὶ τὴν διαφορὰν αὐτοῦ, εἰ δὲ τοῦτο καὶ προηγείται ἢ μόνος τῆς δυάδος, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ δυάς τῆς τετραδός, εἰκότως πρώτην μὲν τάξιν ἔλαχεν τὰ ὁμώνυμα, δευτέραν δὲ τὰ συνώνυμα καὶ τρίτην τὰ παρωνύμα. ἔστι δὲ τούτου καὶ δευτέραν αἰτίαν εἰπεῖν·
 25 ἵστέον ὅτι τὰ ὁμώνυμα καὶ συνώνυμα ἀκριβεστάτην ἔχει τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν διαφορὰν, τὰ δὲ παρωνύμα νενοθευμένην, εἴ γε μεμιγμένην ἔχει τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν διαφορὰν· καὶ γὰρ ἅπαντα τὰ ἐκ μίξεως συνεστηκότα οὐκ εἰσιν ἀκραιφνῆ ἀλλὰ νόθα, οἶον τὸ φαῖον· οὕτε γὰρ λευκὸν ἐστὶν ἀκριβῶς οὕτε μέλαν, ἀλλὰ μεμιγμένον ἐκ τούτων. οὐκοῦν ἅτε δὴ μὴ
 30 ἔχοντα εἰλικρινῆ τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν διαφορὰν τὰ παρωνύμα εἰκότως ἂν λέγοιτο νενοθευμένην ἔχειν τὴν φύσιν. ἐπεὶ τοίνυν προηγείται τὸ γνήσιον τοῦ νόθου, εἰκότως μετὰ τὰ συνώνυμα καὶ τὰ ὁμώνυμα τέτακται τὰ παρωνύμα. οὐκοῦν ἐπειδὴ τὰ τῆς τάξεως καλῶς ἡμῖν εἴρηται τῶν παρωνύμων, φέρε βραχέα τινα διαλεχθῶμεν περὶ τῆς φύσεως τῶν παρωνύμων.
 35 Ἰστέον τοίνυν ὅτι τέσσαρά τινα χαρακτηρίζει τὴν φύσιν τῶν παρωνύμων, κοινωνία ὀνόματος, διαφορὰ ὀνόματος, κοινωνία πράγματος, διαφορὰ

7 τῷ τρίτῳ τῶν Ῥητ. τεχν.] Γ 2 p. 1405^a1

ὡς κοινοῦ ὄντος τούτου

16 συνοδεύων M'

αὐτῷ scripsi: αὐτὸ M

S ante τοῦ lac. signavi, inseras

12 ὁμογενῆ M'

πράγματος. ἐὰν οὖν μὴ γένηται ἡ συνδρομὴ τῶν τεσσάρων τούτων, οὐκ ἀποτελεῖται τὰ πράγματα· | ἰδοὺ γὰρ τὸ "Ελενος καὶ "Ελένη οὐκ ἔστι παρ- 37^α
 ὠνυμον διὰ τὸ λείπεσθαι ἐν τῇ συνδρομῇ ἐν τι τῶν εἰρημένων, ὡς δεῖξω·
 ἔστι μὲν γὰρ κοινωνία ὀνόματος ὁμολογουμένως, ἀλλὰ δὴ καὶ διαφορὰ ὀνό-
 5 ματος (τὸ μὲν γὰρ εἰς νός ληγεί τὸ δὲ εἰς νῆ), ἔστι δὲ καὶ διαφορὰ πράγ-
 ματος (ἐτέρα γὰρ ἔστιν ἡ "Ελένη καὶ ἕτερος ὁ "Ελενος), ἀλλ' ἐπειδὴ μὴ
 ἔχει παντελῶς μηδεμίαν κοινωνίαν κατ' αὐτὸ τοῦτο, διὰ τοῦτο οὐδὲ παρ-
 ὠνυμον ὀνομάζεται. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ὁ σπουδαῖος καὶ ἡ ἀρετὴ παρώνυμόν
 ἔστιν· ἐλλείπει γὰρ ἡ κοινωνία τοῦ ὀνόματος ἐν τούτοις, ἐπειδὴ οὐ μόνον
 10 διαφορὰν τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ πράγματος ἀλλὰ δὴ καὶ κοινωνίαν καὶ τοῦ
 ὀνόματος καὶ τοῦ πράγματος (δεῖ) συντρέχειν πρὸς γένεσιν τούτων. ὁμοίως
 οὐκ ἔσται Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν τῷ ἑτέρῳ Ἀλεξάνδρῳ παρώνυμος, ἐπειδὴ
 λείπει ἐν τούτοις καὶ διαφορὰ ὀνόματος καὶ κοινωνία πράγματος. οὕτω
 παρθενική καὶ παρθένος οὐκ ἔστι παρώνυμα, ἐπειδὴ ἐκλείπειν ἡ διαφορὰ
 15 τοῦ πράγματος. γραμματικός δὲ καὶ γραμματικὴ παρώνυμα ἂν λεχθεῖν
 ταῦτα εἰκότως, ἐπειδὴ ἐν τούτοις θεωροῦνται τὰ εἰρημένα τέσσαρα· ἔστι
 μὲν γὰρ κοινωνία ὀνόματος ἐν τούτοις, καθὸ ἀπὸ τῆς γραμματικῆς ὁ γραμ-
 ματικός, ἔστι δὲ καὶ διαφορὰ ὀνόματος (ὁ μὲν γὰρ εἰς κός λήγει ἡ δὲ εἰς
 κῆ), ἔστι δὲ καὶ κοινωνία πράγματος, καθὸ ὁ τῆς γραμματικῆς μετέχων
 20 γραμματικὸς λέγεται, ἔστι δὲ καὶ διαφορὰ πράγματος, ἥ γε τὸ μὲν μετέχει,
 τὸν γραμματικὸν φημι, ἡ δὲ μετέχεται, ἡ γραμματικὴ δηλονότι. καὶ ταῦτα
 μὲν περὶ τῆς φύσεως τῶν παρώνυμων.

Ἐπειδὴ δὲ τινες ἀπορίας τινὰς κινοῦσι κατὰ τῶν παρώνυμων, φέρε |
 ταύτας παραθώμεθα καὶ τὰς λύσεις αὐτῶν ἐπαγάγωμεν. ὁ τοίνυν ἀπορῶν 37^α
 25 λόγος τοιοῦτόν τί φησι· τί δήποτε ἡ ῥηθεῖσα διαίρεσις (φημί δὴ ἡ λέγουσα
 ὅτι τὰ πράγματα ἢ κατ' ἄμφω κοινωνοῦσι, κατὰ τοῦνομα καὶ κατὰ τὸν
 λόγον, καὶ ποιεῖ τὰ συνώνυμα, ἢ κατ' ἄμφω διαφέρουσι καὶ ποιεῖ τὰ ἐτε-
 ρώνυμα, ἢ κατὰ τι μὲν κοινωνοῦσι κατὰ τι δὲ διαφέρουσι, καὶ τοῦτο διχῶς,
 καὶ ποιεῖ τὰ πολυώνυμα καὶ τὰ ὁμώνυμα), μὴ περιέλαβεν καὶ τὰ παρῶ-
 30 νυμα, ἀ οὐδὲ κατ' ἄμφω κοινωνεῖ οὐδὲ κατ' ἄμφω διαφέρει; εἰ οὖν τοῦτο,
 ζητητέον ὑπὸ ποῖον τούτων δεῖ ἀναφέρειν τὰ παρώνυμα. φημί τοίνυν ὅτι
 ὑπὸ τὰ ἐτερώνομα· ὅπερ γὰρ ἐπὶ τῆς ἀρμονίας, τοῦτο καὶ ἐπὶ τῆς ταυτό-
 τητος γίνεται· ὥσπερ γὰρ ἀρμονία οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ πασῶν τῶν
 χορδῶν ἀρίστη ἢ ἡ κατασκευή, ἀναρμολογία δὲ γίνεται καὶ διὰ κακίαν μιᾶς,
 35 οὕτω καὶ ταυτότης μὲν οὐκ ἂν γένοιτο, εἰ μὴ κατὰ πάντα κοινωνοῖεν τὰ
 μέλλοντα λέγεσθαι ταῦτά, ἐτερότης δὲ συμβαίνει καὶ μιᾶς ὅπως οὖν διαφορᾶς
 οὐσσης. ἐπεὶ οὖν ἐν τοῖς παρώνυμοις ἔστιν ὅπως οὖν διαφορὰ, τὰ δὲ ὅπως
 οὖν διαφέροντα ἑτεραῖα ἔστι, εἰκότως ἐπὶ τὰ ἐτερώνομα ἀνάγονται ταῦτα.
 ἔστι δὲ καὶ ἄλλως εἰπεῖν· ἰστέον ὅτι ἐλέγομεν τὰ παρώνυμα νενοθευμένα
 40 εἶναι, τὴν μέντοι διαίρεσιν ἐποιήσαμεθα τῶν γνησίων, οὐ τῶν νόθων· εἰ
 δὲ τοῦτο, οὐκ ἀνακτέον τὰ παρώνυμα ὑπὸ τὴν εἰρημένην διαίρεσιν. ἀλλ'

7 ἔχει scripsi: ἔχη M

8 οὐδὲ] οὐτε M

11 δεῖ inserui

21 τὸν] τὸ M

29 περιέλ.] παρέλ. M

31 δεῖ corr. Vitelli: δῆ M

34 μιᾶς corr. Vitelli: ὁλας

(sic) M

39 ἐλέγομεν] p. 38,32

ἐπειδὴ τὸ νόθον γνησίου τινός ἐστι νόθον, ζητήσωμεν ἐν τίσι τῶν γνησίων
 παρωφέστηκε τὰ παρωνύμα. λέγουσι τοίνυν τινὲς μέσα ὁμωνύμων καὶ
 συνωνύμων· τῶν | γὰρ ὁμωνύμων παντελῇ διαφορὰν ἔχόντων κατὰ τὸ 38·
 πρᾶγμα, τῶν δὲ συνωνύμων παντελῇ κοινωνίαν, τὰ παρωνύμα φασὶ καὶ
 5 κοινωνεῖν καὶ διαφέρειν κατὰ τὸ πρᾶγμα. πρὸς τούτους ῥητέον ὅτι ἀπὸ
 τῶν πραγμάτων μόνων ἐσκηπήσατε τῶν παρωνύμων τὴν φύσιν. οὐκ ἔδει
 δέ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ὀνομάτων. κατὰ γοῦν τοῦτο πῶς ἔσται μέσα
 ὁμωνύμων καὶ συνωνύμων, ὅπου γε ἀμφοτέρω ταῦτα παντελῇ κοινωνίαν
 ἔχει τοῦ ὀνόματος καὶ διαφορὰν οὐδεμίαν; ὁ ἀληθὴς μέντοι ὑπαγορεύει
 10 λόγος μέσα αὐτὰ εἶναι συνωνύμων καὶ ἑτερωνύμων· τῶν γὰρ συνωνύμων
 παντελῇ κοινωνίαν ἔχόντων καὶ κατὰ τὸ ὄνομα καὶ κατὰ τὸ πρᾶγμα, τῶν
 δὲ ἑτερωνύμων παντελῇ διαφορὰν κατ' ἀμφοτέρω, (μέσα) γίνεται τὰ παρ-
 ὄνυμα καὶ ἔχει κοινωνίαν καὶ διαφορὰν κατ' ἀμφοτέρω.

p. 1·12 Παρωνύμα λέγεται ὅσα ἀπὸ τινος διαφέροντα τῇ πτώσει
 15 τὴν κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει.

Τεσσάρων ὄντων χαρακτηριστικῶν τῶν παρωνύμων, κοινωνίας ὀνόματος
 καὶ διαφορᾶς ὀνόματος, κοινωνίας πράγματος καὶ διαφορᾶς πράγματος, ὁ
 Ἀριστοτέλης διὰ ταύτης τῆς ῥήσεως ἠνίκατο τῶν τεσσάρων· διὰ μὲν γὰρ
 τοῦ εἰπεῖν ἀπὸ τινος ἐσήμανεν ἡμῖν τὴν κοινωνίαν τοῦ πράγματος καὶ
 20 τὴν διαφορὰν· τὰ γὰρ ἀπὸ τινος προελθόντα ἀνάγκη καὶ κοινωνεῖν καὶ
 διαφέρειν τούτου, ἐξ οὗ ἐστιν. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν διαφέροντα τῇ
 πτώσει ἐσήμανεν ἡμῖν τὴν ὀνομάτων διαφορὰν, διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν τὴν
 κατὰ τοῦνομα προσηγορίαν ἔχει ἐδήλωσεν τὴν τοῦ ὀνόματος κοινω-
 νίαν· εἰ γὰρ τῇ πτώσει διαφέρει, ὅθλον ὅτι τοῖς ἄλλοις τοῖς περὶ τὴν
 25 πτώσιν οὐ διοίσει. | πτώσιν δὲ καλοῦσιν οἱ φιλόσοφοι οὐ τὸ σημαϊνόμενον 38·
 παρὰ τοῖς γραμματικοῖς, οἷον ὧς φαμεν ἐκπίπτειν ἐξ ἐτέρου εἰς ἕτερον·
 οἱ γὰρ γραμματικοὶ διαφορὰν πτώσεως λέγουσι τὴν ἐναλλαγὴν, εἰ τύχοι,
 τῆς γενικῆς εἰς τὴν δοτικὴν ἢ τὴν τῆς δοτικῆς εἰς τὴν αἰτιατικὴν, οἱ δὲ
 φιλόσοφοι τούτοις τοῖς σημαϊνομένοις χαίρουν εἰπόντες πτώσιν καλοῦσι τὴν
 30 τελευταίαν συλλαβὴν τῆς λέξεως παρὰ τὸ ἐκεῖσε πίπτειν τὸ σημαϊνόμενον
 τοῦ ὀνόματος.

p. 1·16 Τῶν λεγομένων τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν λέγεται τὰ δὲ
 ἄνευ.

Μέχρι τούτων παραγαγὼν ὁ Ἀριστοτέλης τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν
 35 ὁμωνύμων, συνωνύμων καὶ παρωνύμων, τρέπεται καὶ ἐπὶ τὴν διαίρεσιν τῶν

2 μέσα ὁμωνύμων scripsi: ἐξονύμων (superscr. μω) M (cf. v. 7) 3. 11 ἔχοντα M
 3. 4. 8 παντελεῖ M 4 φησὶ M 11 παντελῇ M²: παντελεῖ M¹ 12 μέσα inserui
 14 παρ. δὲ Arist. (cf. p. 38,15) 21 τούτω M 22 pr. τὴν suppl. M² 28 alt.
 τὴν superscr. M 32 τῶν λέγ.] ἦτοι τῶν λόγων τῶν κατὰ πραγμάτων λεγομένων
 superscr. M 32. 33 τὰ δὲ ἄνευ] ὥσπερ αἱ δέκα κατηγορίαι superscr. M

λεγομένων, τοῦτ' ἔστι τῶν φωνῶν τῶν σημαινουσῶν τὰ πράγματα. καὶ σημειωτέον ὅτι οὐ μάλιστα εἶπεν τῶν λεγομένων, καὶ οὐκ εἶπεν μᾶλλον τῶν φωνῶν· οἶδεν γὰρ ὅτι οἱ φωναὶ οὐ πάντως εἰσὶ καὶ σημαντικά· τινος πάντοτε, ἀλλὰ ποτὲ μὲν σημαντικά καὶ ἄναρθροι, ὡς τὰ ὀνόματα καὶ τὰ
 5 ῥήματα, ποτὲ (δὲ) ἄσημοι καὶ ἀναρθροί, ὡς οἱ ψόφοι. τὸ δὲ λέγειν κατὰ τινος πάντως πράγματος φέρεται· οὐκοῦν ἐπιτίθεται ἐπὶ τὴν διαιρέσιν τῶν φωνῶν τῶν σημαινουσῶν τὰ πράγματα. εἶτα δεδιώς, ἵνα μὴ τις ὑπολάβῃ αὐτὸν περὶ φωνῶν μόνων διαλαμβάνοντα, τρέπεται καὶ ἐπὶ τὴν διαιρέσιν τῶν ὄντων, τοῦτ' ἔστιν τῶν πραγμάτων, καὶ λέγει ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν
 10 ἔστιν οὐσίαι τὰ δὲ συμβεβηκότα τὰ δὲ καθόλου τὰ δὲ μερικά. καὶ δυνατόν μὲν ὑπῆρχεν ἡμᾶς καὶ ἀπὸ τῆς μιᾶς διαιρέσεως δεῖξαι τὸν σκοπὸν τὸν Ἰαμβλίχιον, ὅτι περὶ φωνῶν καὶ πραγμάτων διὰ μέσων νοημάτων ἐνταῦθα διαλέγεται ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλ' αὐτὸς τοῦτο εὐλαβήθη, ὡς εἴρηται, ἵνα μὴ ἐν ὑπονοίᾳ γένηται ὅτι μόνον περὶ φωνῶν παραδίδωσι τὴν διαιρέσιν, 39^r
 15 τῶν πραγμάτων σαφῶς κηρυττόντων ὅτι περὶ φωνῶν καὶ πραγμάτων ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος διὰ μέσων νοημάτων. οὕτω μὲν οὖν αὐτὸς τὸν οἰκεῖον σκοπὸν ἀπεφάνετο. ἡμῖν δὲ ἔξον καὶ ἐξ ἑκατέρας διαιρέσεως δεῖξαι ὅτι περὶ τῶν τριῶν ἔστιν αὐτῷ ὁ λόγος. ἐκ μὲν οὖν τῆς διαιρέσεως τῶν φωνῶν οὕτως· πρῶτον μὲν ἐκ τοῦ εἰπεῖν αὐτὸν τῶν λεγομένων· τὰ γὰρ λεγόμενα ἀνα-
 20 φέρεται κατὰ φωνῶν, ὡς ἐπὶ τοῦ σολοικίζοντος, ἀλλὰ ὁ καὶ κατὰ πραγμάτων, ὡς ἐπὶ τῶν ψευδομένων, ὁμοίως καὶ κατὰ νοημάτων, ὡς ὅταν λέγωμεν κακῶς εἰπεῖν τὸν ἡλίθιον τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ μεμφόμενοι. δευτέρον ἐκ τοῦ διαιρεῖν αὐτὸν τὰ λεγόμενα καὶ μὴ τὰ λέγοντα· λέγουσι μὲν γὰρ αἱ φωναί, λέγονται δὲ τὰ πράγματα· ὥστε ταῖς φωναῖς συνανέμισε τὰ
 25 πράγματα. οὐ μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τῆς παρούσης διαιρέσεως δυνατόν ἦν ἡμᾶς δεῖξαι τὸν σκοπὸν Ἰαμβλίου, οὐδὲν δὲ ἤττον καὶ ἀπὸ τῆς μελλούσης λέγεσθαι διαιρέσεως τῶν λεγομένων, ἐν ᾗ φησι τὰ ὄντα ἢ οὐσίας εἶναι ἢ συμβεβηκότα ἢ καθόλου ἢ μερικά· διὰ μὲν γὰρ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ συμβεβηκότος τὰ πράγματα ἐνδείκνυται, διὰ δὲ τοῦ καθόλου καὶ τοῦ
 30 μερικοῦ τὰς φωνὰς δηλονότι· καθόλου γὰρ εἰσὶ τὰ κατὰ πλείονων κατηγορούμενα, μερικά δὲ τὰ κατὰ τινῶν κατηγορούμενα. τὸ δὲ κατηγορεῖσθαι φωνῶν ἔστιν ἴδιον· ὁ γὰρ αὐτὸς ὅτι τῇ τῶν πραγμάτων διαιρέσει συνέμισε τὰς φωνὰς. μέσον δὲ ἀμφοτέρων νοήματά ἐστι· τῶν γὰρ ἄκρων νοουμένων συναναφαίνονται τὰ νοήματα.
 35 Ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα οὕτως εἴρηται, ἔλθωμεν λοιπὸν καὶ ἐπὶ τὴν 39^r διαιρέσιν τῶν λεγομένων. διαιρεῖται τοίνυν τὰ λεγόμενα εἰς τὰ κατὰ συμπλοκὴν καὶ ἄνευ συμπλοκῆς. ἄνευ μὲν οὖν συμπλοκῆς καλεῖται τὰ πραγμάτων ὁλωτικά, οἷον Σωκράτης, Πλάτων, τρέχει, νικά, ποιεῖν, πάσχειν, μετὰ δὲ συμπλοκῆς οἷον Ἰπλάτων περιπατεῖ, Σωκράτης ἀναγινώσκει καὶ
 40 ὅσα τοιαῦτα. ταῦτα μὲν οὖν ἔστι τὰ ἄνευ συμπλοκῆς καὶ τὰ μετὰ συμ-

5 δὲ inseruit Vitelli
 p. 28,25)

8 μόνων] supra ω scrips. ο M
 13 εὐλαβήθη M

17 ἐξόν M²: ἐξ ὧν M¹

12 ἰαμβλίου M (cf.
 20 σολοικ. M²:

σωλοικ. M¹ 22 λέγωμεν M εἰπεῖν] εἶπεν M (cf. p. 28,33)

27 οὐσία M (cf. v. 10)

30 δηλ.] an δηλοῖ?

31 μερικά—κατηγ. in marg. suppl. M

37 τὰ scripsi: τῶν M

πλοκῆς. ἰστέον δὲ ὅτι ἕτερα λέγουσιν οἱ γραμματικοὶ μετὰ συμπλοκῆς καὶ
 ἄνευ συμπλοκῆς καὶ ἕτερα οἱ φιλόσοφοι· οἱ μὲν γὰρ γραμματικοὶ τῇ φωνῇ
 προσέχουσι καὶ οὐ τῷ σημαινομένῳ, οἱ δὲ φιλόσοφοι [τοῖς πράγμασι] τῷ
 σημαινομένῳ. οὕτω γοῦν τὴν Κόρακος πέτρην καὶ τὸν Ἄρειον πάγον
 5 (τοῦτο δὲ ἐστὶ δικαστήριον ἐν Ἀθήναις) καὶ τὸ ζῶον λογικὸν θνητὸν οἱ
 μὲν γραμματικοὶ μετὰ συμπλοκῆς αὐτὰ λέγουσιν, διότι πολλὰς λέξεις ἔχουσι,
 οἱ δὲ φιλόσοφοι ἄνευ συμπλοκῆς, διότι ἐνὸς πράγματός ἐστι δηλωτικά.
 ὁμοίως καὶ ὅσα λέγουσιν οἱ γραμματικοὶ ἄνευ συμπλοκῆς, οἱ φιλόσοφοι
 μετὰ συμπλοκῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ τρέχω καὶ τοῦ κάμνω· ταῦτα γὰρ, ἅτε δὴ
 10 ἔχοντα συνυπακούμενον τὸ ἐγώ, εἰκότως ἂν λεχθεῖν μετὰ συμπλοκῆς.
 ταῦτα μὲν οὖν περὶ τούτων. ἐν δὲ ἔτι προσθεῖς καταπαύσασθαι τὴν παροῦ-
 σαν θεωρίαν· ζητῆσαι γὰρ ἄξιον τί δῆποτε ποιούμενος τὴν διαίρεσιν τῶν
 λεγομένων προετίμησεν τὰ κατὰ συμπλοκὴν τῶν ἄνευ συμπλοκῆς. λέγομεν
 τοίνυν ὅτι τοῦτο πεποιήκεν διὰ δύο τινὰς αἰτίας· ἢ διὰ τὸ γνῶριμα εἶναι
 15 ταῦτα ἡμῖν μᾶλλον, εἴ γε | τὰ σύνθετα τῶν ἀπλῶν ἐστὶ γνῶριμα μᾶλλον 40·
 ἡμῖν, ὡς δηλοῖ ὁ ἄνθρωπος σύνθετος ὢν καὶ μᾶλλον ἡμῖν γινωσκόμενος
 τῶν ἀπλῶν, ἤγουν τῶν τεσσάρων στοιχείων. ἢ ἐπειδὴ μέλλει διαιρεῖν
 ταῦτα τὰ ἄνευ συμπλοκῆς εἰς τὰς δέκα κατηγορίας καὶ σὺν θεῷ ἄρξασθαι
 τῆς τούτων θεωρίας. ἵνα οὖν τὸ πέρας τῆς διαιρέσεως ἀρχὴ γένηται τῆς
 20 διδασκαλίας, τοιαύτη τάξει ἐχρήσατο. ἔστι δὲ καὶ ἄλλο εἰπεῖν· ἰστέον ὅτι
 ὡς ἐν διαιρέσει ἐστὶ τὰ λεγόμενα, ἐν δὲ ταῖς διαιρέσεσιν ὅθεν ἂν τις
 ἄρξηται, ἀδιάφορόν ἐστιν, ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ ζῴου· λέγομεν γὰρ ὅτι τοῦ
 ζῴου τὸ μὲν λογικὸν τὸ δὲ ἄλογον. ὁμοίως πάλιν φάμεν τοῦ ζῴου τὸ
 μὲν ἄλογον τὸ δὲ λογικόν, καὶ ἐν οὐδετέρῳ διαιρέσει ἐβλάψα τὸ πρᾶγμα.
 25 ἐστὶ δὲ καὶ ἄλλην αἰτίαν εἰπεῖν τούτου· ἰστέον τοίνυν ὅτι φύσει πρώτη
 ἐστὶν ἡ κατάφασις τῆς ἀποφάσεως· μιμουῦνται δὲ τὰ μὲν κατὰ συμπλοκὴν
 τὴν κατάφασιν, τὰ δὲ ἄνευ συμπλοκῆς τὴν ἀπόφασιν. εἰ δὲ τοῦτο, ὅσην
 ἐστὶ τιμιωτέρα κατάφασις ἀποφάσεως, τοσούτῳ καὶ τὰ μετὰ συμπλοκῆς
 τῶν ἄνευ συμπλοκῆς τιμιώτερα ἔσται.

30 p. 1=19 Οἶον ἄνθρωπος, βοῦς, τρέχει, νικᾷ.

Θαυμασιῶς ὁ Ἀριστοτέλης τὰ ὀνόματα ἐφεξῆς τέθηκεν καὶ τὰ ῥήματα·
 εἶπεν γὰρ ὁ ἄνθρωπος, βοῦς, εἰθ' οὕτως τρέχει, νικᾷ, ἵνα μὴ εἰρη-
 κῶς οἶον ἄνθρωπος τρέχει· ὑπολάβη τις αὐτὸν πάλιν τὸ μετὰ συμπλοκῆς
 παραδείγμα εἰπεῖν. τοῦτο πέρας τῆς προκειμένης διαιρέσεως ἦτοι τῶν
 35 λεγομένων.

3 τοῖς πράγμασι delevi

8 ὅσα] scribas ἔστιν α

20 ἔστι δὲ—λεγομένων (35)

eicias (cf. v. 11)

25 an προτέρα?

26 κατάφασις ex ἀπόφασις corr. M

28 τοσούτο M

32 ὁ eicias

33 an εἰρηκτότα?

ὑπολάβει M

〈Θεωρίας ι'.〉

p. 1^a 20 Τῶν ὄντων τὰ μὲν καθ' ὑποκειμένου (τινὸς) λέγεται.

Συμπληρώσας | ὁ Ἀριστοτέλης τὴν περὶ τῶν φωνῶν διδασκαλίαν 40⁺
καὶ τὴν τούτων διαίρεσιν παραδεδικώς, τρέπεται λοιπὸν ἐνταῦθα ἐπ' αὐτὴν
5 τὴν διαίρεσιν τῶν πραγμάτων καὶ διαιρεῖ τὰ ὄντα εἰς οὐσίαν καὶ συμβε-
βηκὸς καὶ εἰς καθόλου καὶ μερικόν. ὅσοι τοίνυν οὐσῶν ἀντιθέσεων, καθόλου
καὶ μερικοῦ, οὐσίας καὶ συμβεβηκός, ἔξ ἅπασαι γίνονται συμπλοκαί, ὧν
αἱ μὲν δύο ἀσύστατοί εἰσι αἱ τὰ ἐναντία εἰσάγουσαι, οἷον ἡ λέγουσα τὸ
αὐτὸ εἶναι καθόλου καὶ μερικόν καὶ οὐσίαν καὶ συμβεβηκός, αἱ δὲ τέσσαρες
10 συνίστανται, καθόλου οὐσία, μερικὴ οὐσία, καθόλου συμβεβηκός, μερικὸν
συμβεβηκός. ἀλλ' εἰ μὲν οὕτως ἦν εἰρηκώς ὁ φιλόσοφος, πραγμάτων ἂν
ἡμᾶς ἀπῆλλαττεν, ἐπειδὴ δὲ οὐχ οὕτως εἶπεν, ἀλλὰ ξέναις φωναῖς ἐχρή-
σατο, πράγματα παρέσχε τοῖς ἐξηγηταῖς· καλεῖ γὰρ τὴν μὲν οὐσίαν οὐκ
ἐν ὑποκειμένῳ, διότι ἡ οὐσία αὐθυπόστατος οὐσα οὐ δέεται τινος πρὸς
15 ὑπαρξιν, τὸ δὲ συμβεβηκός ἐν ὑποκειμένῳ, διότι τὸ συμβεβηκός, οἷον
τὸ θερμόν, τὸ ψυχρόν, τὸ λευκόν, ἐν ὑποκειμένῳ ἔχει τὸ εἶναι τῇ οὐσίᾳ
καὶ ἀδύνατον χωρὶς εἶναι τοῦ ἐν ᾧ ἐστίν, τὸ δὲ καθόλου καθ' ὑποκει-
μένου ὡς κατὰ τινος ἀγορευόμενον, οἷον ἄνθρωπος κατὰ Πλάτωνος, Σωκρά-
τους, Ἀλκιβιάδου. τὸ δὲ μερικὸν καλεῖ οὐ καθ' ὑποκειμένου, διότι
20 μὴ κατὰ τινος κατηγορεῖται, ὡς τὰ ἄτομα· κατὰ τίνος γὰρ ἔχει ταῦτα
κατηγορηθῆναι; συμπλέκων οὖν τὰ ὀνόματα ταῦτα καλέσας τὴν καθόλου 41⁺
οὐσίαν καθ' ὑποκειμένου οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, καθ' ὑποκειμένου μὲν
ὡς καθόλου, οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὡς οὐσίαν, τὴν δὲ μερικὴν οὐσίαν
καλέσας οὐ καθ' ὑποκειμένου οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ, οὐ καθ' ὑπο-
25 κειμένου μὲν ὡς μερικὴν, οὐκ ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὡς οὐσίαν. πάλιν δὲ τὸ
καθόλου συμβεβηκός καλέσας καθ' ὑποκειμένου ἐν ὑποκειμένῳ, καθ'
ὑποκειμένου μὲν ὡς καθόλου, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὡς συμβεβηκός, τὸ δὲ
μερικὸν συμβεβηκός καλέσας οὐ καθ' ὑποκειμένου ἐν ὑποκειμένῳ,
οὐ καθ' ὑποκειμένου μὲν ὡς μερικόν, ἐν ὑποκειμένῳ δὲ ὡς συμβεβηκός.
30 Ἀλλὰ τοιαύταις φωναῖς χρησάμενος ἀπορίαν ἐκίνησεν τοῖς ἐξηγηταῖς,
τί ὅποτε ἀσάφειν ὀνόμασιν ἐχρήσατο, δυνάμενος καλέσαι ταῦτα οὐσίαν,
συμβεβηκός, καθόλου καὶ μερικόν. καὶ λέγουσι τούτου τινὲς μίαν μὲν
αἰτίαν ταύτην· ὅτι τούτου χάριν ἀσάφως ταῦτα εἶπεν, ὅπως μὴ βατὴν
ποιήσῃ πᾶσι τὴν οἰκείαν φιλοσοφίαν, ἀλλ' ὥσπερ ἐν τοῖς ἱεροῖς τὰ παρα-
35 πετάσματα ἔστιν εὐρεῖν καὶ τοῖς ποιήμασι τοὺς μύθους, οὕτω καὶ ἐνταῦθα
ἡ ἀσάφεια αὐτῷ ἐπινευόηται. καὶ αὕτη μὲν πρώτη αἰτία. δευτέρα δὲ ἐστὶν
αἰτία αὕτη, ἡ λέγουσα ὅτι τούτου χάριν ἐχρήσατο τοιαύταις φωναῖς, διότι

1 tit. inserui (cf. p. 37,16)

2 ὑποκειμένου ex ὑποκειμένῳ corr. M

τινὸς

inserui (cf. p. 45,8)

9 τέσσαραις (sic) M

10 συνίσταται M¹

12 ἀπῆ-

λαττεν M

οὐχ inseruit M²

16 ἔχει scripsi: ἔχουσι M

21 καλέσας

scripsi: καλέσης M¹: καλέσεις M² (cf. v. 24)

37 ὅτι superscr. M

ὑπογραφικῶς τὴν φύσιν ἐκάστου ἐδήλωσεν· ἔστι δὲ καὶ τρίτη αἰτία, ἣ
 λέγουσι ὅτι δικαίως προήγαγεν τὸν λόγον ἀντιφατικῶς, ἐπειδὴ μηδὲν ἐκ-
 φεύγει τὴν ἀντίφασιν· ἀντίφασις δὲ ἔστι μάχη καταφάσεως καὶ ἀποφάσεως,
 τὸ ναὶ ἢ τὸ οὐ σημαίνουσα. ἀλλὰ πάλιν | ἀποροῦσιν λέγοντες ὅτι εἰ τιμω- 41^r
 5 τέρα ἐστὶν ἡ οὐσία τῶν συμβεβηκότων καὶ ἡ κατάφασις τῆς ἀποφάσεως,
 διὰ τί μὴ ἐδήλωσεν ὁ Ἀριστοτέλης τὴν μὲν οὐσίαν διὰ καταφάσεως ὡς
 τιμωτέραν, τὸ δὲ συμβεβηκὸς διὰ ἀποφάσεως ὡς ἀτιμωτέρον. πρὸς τοῦτο
 φαμεν ὅτι οὐδὲν ἄτοπον τὸ κρεῖττον πάντων ἢ καὶ τὸ χεῖρον πάντων δι'
 ἀποφάσεως σημαίνει. οὕτω γοῦν τὴν μίαν τῶν πάντων ἀρχὴν <δι> ἀπο-
 10 φάσεως γνωρίζομεν, οὐδὲν ἔχοντες ταύτης κατηγορεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ
 τὴν ὕλην αἰσχροὺς καὶ τρώγα τοῦ παντὸς οὖσαν δι' ἀποφάσεως γνωρίζομεν.
 εἰ δὲ τοῦτο, οὐδὲν ἄτοπον καὶ τὴν οὐσίαν διὰ ἀποφάσεως δηλῶσαι. καὶ
 αὕτη μὲν μία ἀπορία καὶ ἡ λύσις αὐτῆς. ἄλλην δὲ ἀπορίαν φασὶ τοιαύτην,
 ὅτι οἵ ποτε μὴ καὶ αὐτὴν διὰ καταφάσεως ἐδήλωσεν εἰρηκῶς ὑποκείμενον
 15 καὶ ἐν ὑποκειμένῳ, ἵνα τὴν οὐσίαν καὶ τὸ συμβεβηκὸς διὰ καταφάσεως
 δηλώσῃ. φαμεν ὅτι εἰκότως· ἡβουλήθη γὰρ ἀντιφατικῶς προάγειν τὸν
 λόγον, εἰδὼς ὡς πάντα τὰ ὄντα περιλαμβάνει καὶ οὐδὲν ἔστι μεταξὺ τῆς
 ἀντιφάσεως. δύο δὲ καταφάσεων ὡς ἐπίπαν αἰεὶ εὐρίσκειται τι μεταξύ·
 οἷον ἐάν τις εἴπῃ τόδε τι ἢ λευκὸν ἢ μέλαν, πολλάκις ψεύδεται· δύναται
 20 γὰρ εἶναι τι μὴδὲ λευκὸν μὴδὲ μέλαν, ἀλλὰ φαιόν. εἰ γὰρ προαγάγω τὸν
 λόγον λέγων ὅτι ἢ λευκὸν ἔστιν ἢ οὐ λευκὸν ἔστιν ἢ μέλαν ἢ οὐ μέλαν,
 οὐ διαμαρτάνω κατὰ τὴν ἀντίφασιν. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πάλιν τινὲς ἀπο-
 ροῦσιν λέγοντες ὅτι διὰ καταφάσεως ἔσθ' ὅτε πάντα τὰ ὄντα περιλαβεῖν·
 οὕτω γοῦν φαμεν | ὅτι τὰ ὄντα πάντα ἢ αἰδιᾷ ἔστιν ἢ φθαρτά· οὐκοῦν 42^r
 25 καὶ εἴ που πάλιν εἴπωμεν ὅτι πάντα τὰ ὄντα ἢ ὑποκείμενά ἐστιν ἢ ἐν
 ὑποκειμένῳ, τοῦτ' ἔστιν ἡ οὐσία ἢ συμβεβηκότα, ἀληθεύομεν. καὶ ὅτι
 ἀντιφατικῶς ἐβούλετο προαγαγεῖν τὸν λόγον ὁ Ἀριστοτέλης, οὐδὲν ἥττον
 καὶ τοῦτο αὐτὸ ἡδύνατο ποιῆσαι καὶ διὰ καταφάσεως τὴν οὐσίαν σημαίνει
 λέγων 'τὰ μὲν οὐχ ὑποκείμενα τὰ δὲ ὑποκείμενα'. ἀλλὰ πρὸς τοῦτο φαμεν
 30 ὅτι ψευδὴς ὁ λόγος ἡύρισκετο, εἰ εἶπεν τὴν οὐσίαν ὑποκείμενον· οὐ μόνον
 γὰρ ἡ οὐσία ὑπόκειται, ἀλλὰ καὶ τὰ μερικὰ συμβεβηκότα τοῖς καθόλου·
 τὸ γὰρ τόδε λευκὸν ὑπόκειται τῷ καθόλου λευκῷ, καὶ μὴ πρὸς σύστασιν
 ἀλλὰ πρὸς κατηγορίαν. εἰ οὖν καὶ τὰ συμβεβηκότα ὑπόκειται, οὐκ ἐδύνατο
 μόνον τὴν οὐσίαν ὑποκείμενον ὀνομάσαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν ἀποριῶν.
 35 Λοιπὸν δὲ ζητοῦσι καὶ τὴν τάξιν τῶν συζυγιῶν καὶ ζητοῦντες ταῦτά
 φασιν· λέγουσιν γὰρ ὅτι πρώτης μὲν ἐμνήσθη τῆς καθόλου οὐσίας, ὡς
 τιμωτέρας (τιμωτέρα γὰρ ἔστι, διότι καὶ κατ' ἀμφοτέρᾳ ἔστι καὶ καθόλου
 καὶ οὐσία), δεύτερον δὲ τοῦ μερικοῦ συμβεβηκότος, οὐχ ὡς τιμωτέρου,
 ἀλλ' ὡς ἐναντίου τῇ καθόλου οὐσίᾳ· τῶν γὰρ ἐναντίων μία ἔστιν ἡ ἐπι-
 40 στήμη. καὶ τούτου χάριν εὐθέως μετ' αὐτὴν τούτου ἐμνημόνευσεν. τρίτον

9 δι' inserui (cf. v. 11)

13 φησὶ M

14 κατάφασιν M¹

17 παραλαβ. M

21 μέλλαν (pr. l.) M

23 ἔσθ' ὅτε] scribas ἔστι ποτὲ

25 εἴπομεν M

26 ὅτι notavit et in mrg. adscripsit εἰ πάντως M²

38 an δευτέρου?